

Vlaams
Parlement

vergadering **C29**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 12 oktober 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over capaciteitsproblemen in het secundair onderwijs – 2870 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verder aangaan van de capaciteitsuitdaging wat onderwijsinfrastructuur betreft – 2940 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de cijfers inzake de aanmeldings- en inschrijfprocedure voor Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel – 2964 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de stijging van het aantal leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs en de capaciteitsuitdagingen – 2966 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het Vlaanderendekkend centraal aanmeldingsregister – 3 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over segregatie in het onderwijs – 2854 (2016-2017)	21
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de slaagcijfers voor de toelatingsproef arts en tandarts – 2991 (2016-2017)	26
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Diyanetschool die tieners wil opleiden tot imam – 2988 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de plannen van Diyanet om een school voor imams op te richten – 12 (2017-2018)	30
VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de gevolgen voor Brussel van het niet samenvallen van een vakantieperiode voor Franstalige en Nederlandstalige scholen – 5 (2017-2018)	34
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de subsidiëring van het Nederlandstalig onderwijs in Waalse faciliteitengemeenten – 22 (2017-2018)	38

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over hoe het onderwijsveld moet omgaan met gedwongen huwelijken – 37 (2017-2018)	39
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijke uitbreiding van TOAH (tijdelijk onderwijs aan huis) naar zieke kleuters – 58 (2017-2018)	41
VRAAG OM UITLEG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijkheid tot hervorming van het academiejaar in het hoger onderwijs – 89 (2017-2018)	44
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de doorlichtingsresultaten van de examencommissie – 113 (2017-2018)	47
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de selectie van 41 schoolbouwprojecten die deel uitmaken van een publiek-private samenwerking (pps) – 159 (2017-2018)	50
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de staat van de schoolinfrastructuur in Vlaanderen – 2984 (2016-2017)	53
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over zinvolle kleuterparticipatie – 4 (2017-2018)	56

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over capaciteitsproblemen in het secundair onderwijs – 2870 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verder aangaan van de capaciteitsuitdaging wat onderwijsinfrastructuur betreft – 2940 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de cijfers inzake de aanmeldings- en inschrijfprocedure voor Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel – 2964 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de stijging van het aantal leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs en de capaciteitsuitdagingen – 2966 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het Vlaanderendekkend centraal aanmeldingsregister – 3 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, een eerste vraag gaat over de capaciteitsproblemen in het secundair onderwijs. Verschillende Vlaamse steden vrezen dat ze tegen 2020 te weinig klassen zullen hebben in het secundair onderwijs. Dit jaar zullen alle leerlingen een plaats hebben, maar vaak niet in de school van hun eerste keuze. Een paar jaar geleden was er een sterke groei in het kleuter- en lager onderwijs en dat laat zich nu voelen in het secundair onderwijs.

De eerstkomende schooljaren zal dit kunnen worden opgevangen binnen de bestaande gebouwen en met lopende projecten in het secundair onderwijs. Als er geen bijkomend budget komt, mogen we grote problemen verwachten. De tekorten laten zich nu reeds voelen door een sterk toegenomen druk tijdens de lopende inschrijvingsperiode. Bijvoorbeeld in Gent zien we dat op 31 augustus in meer dan één op de drie middelbare scholen het eerste jaar helemaal vol zit. Om onderwijs te kunnen blijven garanderen voor alle Gentse tieners moeten er tegen 2030 ruim 3000 plaatsen bijkomen.

Gezien de urgentie en rekening houdend met lange (ver)bouwtijden is het noodzakelijk dat er een nieuwe budgetronde voor capaciteitsmiddelen komt. Het gaat hier om een probleem dat ook bovenlokaal moet worden aangepakt. Ter illustratie: bijna één op twee scholieren die schoollopen in Gent, woont niet in Gent.

Minister, wanneer wordt er werk gemaakt van een inschrijvingsstelsel, een centraal aanmeldingssysteem zoals in Antwerpen, op Vlaams niveau? Waar zit dit dossier geblokkeerd? Welke mogelijkheden ziet u om op korte termijn middelen vrij te maken voor capaciteitsuitbreiding? Welke engagementen wilt u nemen op middellange en lange termijn? Hebt u al overleg gepleegd binnen de Vlaamse Regering over het nieuwe driejarenbudget vanaf 2019? Als er pas in 2019 opnieuw

geld vrijkomt voor capaciteitsuitbreiding, hoe wilt u tegen 1 september 2020 nieuwe of uitgebreide scholen in gebruik kunnen nemen? Welke signalen vangt u op uit het onderwijsveld? Welke conclusies trekt u zelf uit de capaciteitsmonitor?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Collega's, vanaf 2016 worden capaciteitsmiddelen voor het eerst vanuit een langetermijnperspectief toegekend, gebaseerd op wetenschappelijk onderbouwde, verfijnde prognoses en met een doelgerichte inzet als focus. De capaciteitsmonitor zorgt daarbij voor natuurgetrouwe simulatie van de vraagzijde en, daarin ondersteund door lokale taskforces en door steden en gemeenten, voor de gegevens over de aanbodzijde. De keuze van de minister om de toewijzing van de beschikbare middelen te koppelen aan een tijdsperspectief van drie jaar, namelijk 2016, 2017 en 2018, liet onderwijsverstrekkers en steden en gemeenten dan weer toe om op langere termijn te plannen.

Bij de toegekende middelen viel in 2016 ook op dat er voor het eerst ook in extra plaatsen werd voorzien voor het secundair onderwijs. In Antwerpen, het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, Grimbergen, Halle en Tienen werden samen 1933 extra plaatsen in het secundair onderwijs gepland of bijna 15 procent van alle nieuw geplande plaatsen. Dit kan alleen maar inspirerend zijn voor onderwijsverstrekkers en steden en gemeenten die soms pas nu een zicht krijgen op de voorliggende uitdaging.

In dat kader herinner ik me ook uw antwoord op mijn vraag om uitleg over de concretisering van de verdeling van capaciteitsmiddelen voor onderwijsinfrastructuur van 3 maart 2016. Daarin stelde u onder meer dat gemeenten die in 2016 niets hebben gekregen en ook noden hebben, niet bij de pakken mochten blijven zitten. Minister, ik citeer u: "Er moeten sowieso de volgende jaren nog extra middelen komen." Uit uw persbericht van 8 oktober 2015 onthoud ik dan weer dat u steden en gemeenten die nog niet over feitelijke gegevens over het aanbod beschikten, aanmoedigde om die in kaart te brengen en die te bundelen. Over de cijfers wat het toekomstige aanbod in het secundair onderwijs betreft, noteerde ik dan weer dat ze met de nodige omzichtigheid moesten worden geïnterpreteerd. U wees er ook op dat toen, in het kader van een proefproject, alleen in de stad Antwerpen een meer verfijnde methodiek was aangewend. Met zowel dit recente verleden als de berichten van de voorbije weken in verband met de capaciteitsuitdaging die zich steeds meer manifesteert in het secundair onderwijs voor ogen, wens ik volgende vragen te stellen.

Minister, voorziet u, zoals voor de periode 2016-2018, in een nieuwe, over een aantal jaren gespreide inzet van middelen om specifiek de capaciteitsuitdagingen op het vlak van schoolinfrastructuur verder aan te gaan? Voorziet u daartoe in de loop van 2018 in een nieuwe oproep? Zo ja, blijft de focus dan liggen op zowel het basis- als het secundair onderwijs? Hebt u de voorbije tijd kunnen vaststellen dat de steden en gemeenten samen met de onderwijsverstrekkers op hun grondgebied, vandaag over nog meer deskundigheid beschikken dan in het recente verleden en onder meer de gegevens over het aanbod in hun stad of gemeente in kaart hebben gebracht? Zal wat de bepaling van het toekomstige aanbod in het secundair onderwijs betreft, de methodiek die eerder al is toegepast in de stad Antwerpen ook in de andere steden en gemeenten worden aangewend?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Deze vraag gaat over de cijfers inzake de aanmeldings- en inschrijfprocedure voor Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel.

Zoals u weet, staat het lokaal overlegplatform Brussel Basisonderwijs in voor de aanmeldings- en inschrijfprocedure van de Nederlandstalige scholen in Brussel. Bij de start van het schooljaar is gebleken dat er opnieuw onvoldoende plaatsen

zijn om voor elk kind een plaats op de schoolbanken te garanderen. Dat was voorspelbaar op basis van ons cijferrapport.

Eerst wordt teruggeblikt op de aanmeldingsprocedure voor het afgelopen schooljaar 2016-2017. Dankzij de gegevensuitwisseling met de Franse Gemeenschap konden we in februari 2017 nagaan wie van de leerlingen die aanmeldde voor een plaats in een Nederlandstalige basisschool in Brussel en aanvankelijk in alle gekozen scholen ongunstig geordend werd, toch nog kon starten, hetzij in het Nederlandstalig onderwijs, hetzij in het Franstalig onderwijs.

We stelden vast dat 64 tot 69 procent van de overall ongunstig geordende leerlingen toch een plaats in het Nederlandstalig onderwijs vond, dat 23 tot 26 procent van de overall ongunstig geordende leerlingen een plaats in het Franstalig onderwijs vond, maar dat 7 tot 9,5 procent nergens een plaats vond. Verder stelden we vast dat er vooral in de onthaalklas een groot plaatstekort heerst, dat 268 kinderen in een voorzichtige schatting begin februari nog steeds geen school gevonden hadden en dat bijkomende plaatsen het meest nodig zijn in Schaarbeek, Molenbeek, Brussel en Laken.

Daarnaast vindt u ook de cijfers over de aanmeldingen voor schooljaar 2017-2018. 5766 kinderen meldden aan voor een plaats in het Nederlandstalig onderwijs vanaf het schooljaar 2017-2018. De stijging van het aantal aanmeldingen met 12 procent is na 3 jaar nagenoeg status quo. 3145 kinderen werden ongunstig geordend, ondanks de stijging in capaciteit. 32 procent van alle aanmelders meldden aan om van school te veranderen. 60 procent van de leerlingen die aanmeldde voor de onthaalklas, kan terecht in een van eerste drie schoolkeuzes. Tekorten blijven het grootst in de onthaalklas en in eerste en tweede kleuterklas.

Een groep Brusselse ouders, verenigd in het platform 'Ieder Kind een Stoel', trekt daarvoor naar de rechter tegen het gebrek aan plaats voor Nederlandstalige kinderen in het Brusselse onderwijs. Ze dagen alle overheden voor de rechtbank die daarvoor verantwoordelijk zijn. "Ze respecteren artikel 24 van de Grondwet niet, waarin staat dat elk kind recht heeft op onderwijs. Er zijn te veel mensen die geen school vinden, te ver moeten uitwijken of zelfs naar een anderstalige school moeten", zegt Els Lenaerts, leerkracht en lid van 'Ieder Kind een Stoel'. Ze zegt nog meer: "Zelfs ouders die vorig schooljaar geen plaats vonden voor hun kind in de onthaalklas, vallen nu weer uit de boot omdat het plaatsgebrek niet aangepakt werd."

Minister, hoe reageert u op de onthutsende cijfers van het schooljaar 2016-2017? Waar is het fout gegaan? Wat denkt u te doen aan de 3145 ongunstig geordende kinderen? Wilt u garanderen dat elk kind een plekje op school vindt? Hoe reageert u op de hangende rechtszaak? Weet u of er al een uitspraak is geweest? Schept dit een precedent? Hoe wilt u een herhaling van dit scenario in het Vlaams onderwijs vermijden?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De stijging van het aantal leerlingen in het Nederlandstalige onderwijs en de capaciteitsuitdagingen die dit met zich meebrengt, baren ons allemaal zorgen. We kijken er allemaal van zeer nabij naar. Dat is te merken aan het aantal vragen dat hierover wordt gesteld.

Uit de spoedtelling van de vier onderwijsnetten van dit jaar blijkt dat het aantal leerlingen dat is ingeschreven in ons onderwijs, stijgt. Het katholiek onderwijs Vlaanderen noteert een stijging van 0,14 procent, het gemeenschapsonderwijs telt 1,87 procent leerlingen extra en het provinciaal onderwijs en het onderwijs van de steden en gemeenten geven respectievelijk een stijging van 1,85 en 0,63 procent mee.

Sinds 2010 maakt de Vlaamse Regering specifiek middelen vrij voor extra plaatsen in de basisscholen in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel hoofdstad. Deze

middelen werden elk jaar toegekend op basis van de noden die vanuit de lokale capaciteitstaskforces worden aangeleverd. Het is goed dat we extra middelen specifiek voor extra plaatsen inzetten om er op die manier voor te zorgen dat iedereen een stoel heeft. Het is echter niet omdat er genoeg plaatsen zijn, dat die plaatsen staan in de scholen die de ouders net willen. Dat veroorzaakt al een frictie.

Van 2016 tot en met 2018 krijgen vijftien steden en gemeenten in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel hoofdstad bijkomende middelen voor extra plaatsen voor kinderen in het basisonderwijs. Het is de lokale taskforce capaciteit die bepaalt welke capaciteitsprojecten middelen zullen ontvangen. Zodra de projecten gekend zijn, kunnen de inrichtende machten een subsidiedossier indienen bij het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION).

In plaatsen voorzien voor kinderen is nog iets anders dan het effectief realiseren van die plaatsen. We hebben een aantal situaties omschreven waarin scholen kunnen hertellen als ze een capaciteitsuitbreiding doen, maar helaas is die hertelling niet in elke plaats van toepassing. U voorziet dus in extra centen voor extra plaatsen, maar een school vult niet al die plaatsen in bij gebrek aan uren omdat ze toevallig uit de hertelling vallen. Ik heb voor het reces aangekondigd dat ik daarover een initiatief zou nemen. Ik zal dat ook in de komende weken uitwerken zodat we daar snel verder mee kunnen.

Minister, was de stijging van het aantal leerlingen verwacht in de plaatsen waar ze zich aandient? Ik vraag dit om te weten of de Vlaamse monitoring effectief goed monitort. Is de stijging vooral te noteren in de steden en gemeenten die bijkomende middelen krijgen? Of zijn er een aantal steden en gemeenten die geen middelen krijgen waar wel een capaciteitsuitbreiding is maar geen dossier? Zijn de bijkomende capaciteitsmiddelen voldoende om de stijging te kunnen opvangen? Doen zich door de stijging ergens problemen voor wat betreft de capaciteit in het basisonderwijs of secundair onderwijs? Zo ja, moet er in bijkomende capaciteitsmiddelen worden voorzien?

De stijging in het basisonderwijs zal zich op zeer korte termijn ook doorzetten in het secundair onderwijs. Bepaalde prognoses spreken al over 2020, dat is zeer binnenkort. Welke inspanningen zijn nodig, rekening houdend met de effectieve cijfers en de verwachtingen?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, tijdens mijn tussenkomst in de commissie Onderwijs van 13 oktober 2016 bepleitte ik de bouw van een Vlaanderendekkend centraal aanmeldingsregister. Zowel bij de collega's van meerderheid als oppositie, als vanop het veld, wordt het belang van zo'n systeem onderstreept. Hierbij kan worden gebouwd op de ervaring van enkele grote steden, die al enige tijd met dit systeem werken. Bovendien neemt het aantal gemeenten dat een aanvraag voor zo'n aanmeldingsregister indient bij de Commissie inzake Leerlingenrechten alleen maar toe.

Een Vlaanderendekkend centraal aanmeldingsregister zou een einde stellen aan kamperende ouders voor de schoolpoort, reduceert planlast, is transparanter dan de huidige situatie, gaat segregatie tegen en bespaart op de kosten die anders zouden moeten worden besteed aan bijkomend capaciteitsonderzoek. Bij een koppeling aan Discimus wordt ook de dubbele inschrijving vermeden en voor een vlotte toepassing zou ook dezelfde timing voor inschrijvingen voor heel Vlaanderen moeten worden gehanteerd.

Minister, u meldde tijdens de commissievergadering van 30 maart 2017 dat de administratie de opdracht had gekregen om na te gaan welke scenario's mogelijk zijn om de bestaande – lokale – systemen gebruiksvriendelijker te maken, beter

op elkaar af te stemmen of in elkaar te integreren en te koppelen aan Discimus. Ook herhaalde u dat niet alle scholen nood hebben aan een dergelijk aanmeldingssysteem. De optie van een Vlaanderendekkend register, onder voorbehoud dat dit voor scholen zonder capaciteitsdruk planlastvermindering en vereenvoudiging zou inhouden, zou u in overweging nemen.

In het antwoord op de schriftelijke vraag van collega Genez hierover, met datum van 18 mei 2017, lezen we dat u wijst op de decretale aanpassingen die noodzakelijk zijn om een Vlaanderendekkend centraal aanmeldingsregister in te voeren. Er werd eveneens naar het decreet verwezen in het antwoord op mijn schriftelijke vraag van 19 april 2017.

Minister, deelt u nog steeds de mening dat een centraal aanmeldingsregister, al dan niet op lokaal vlak, als instrument kan fungeren om mogelijke capaciteitsproblemen in de toekomst vroegtijdig op te vangen?

Is het niet mogelijk om een Vlaanderendekkend centraal aanmeldingsregister in te voeren op basis van de huidige decreetgeving, en losstaand van een nieuw Inschrijvingsdecreet? Wat begrijpt u onder 'decretale aanpassingen'?

Wat moet er gebeuren om de huidige lokale systemen aan Discimus te koppelen? Hoeveel tijd heeft de administratie nodig om dit te doen en wat is de raming van de kosten?

Zult u stappen ondernemen om hiervoor budget vrij te maken indien dit nodig is?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dit zijn een hele reeks vragen over capaciteit. Het toont aan dat het iedereen beroert en het toont ook aan dat deze beleidsuitdaging jullie zeer ter harte gaat.

Ik wil starten met de mededeling dat we enorme inspanningen aan het leveren zijn om de schoolgebouwen in Vlaanderen en in Brussel te vernieuwen. Dat zal jullie niet ontgaan zijn. Op dit ogenblik wordt er in 95 procent van de Vlaamse en Brusselse gemeenten gebouwd of grondig gerenoveerd. Dat is enorm. Ik zou graag hebben dat er in elke gemeente nieuwe scholen worden gebouwd, maar daarvoor hebben we nog een klein duwtje nodig.

Bij de begrotingsopmaak 2018 is opnieuw in 50 miljoen euro voorzien voor de financiering van reeds goedgekeurde capaciteitsprojecten. U weet dat ik twee jaar geleden voor de eerste keer een cyclus van drie jaar heb voorgesteld voor 2016-2017-2018. We hebben ook een bevraging gedaan bij de onderwijsverstrekkers. Het valt bij hen zeer in de smaak. Zij zouden graag op die meerjarentrajecten verder werken in de toekomst en niet zoals in het verleden, met middelen jaar per jaar.

Twee weken geleden keurde de Vlaamse Regering de selectie van 41 nieuwe DBFM-schoolbouwprojecten (Design Build Finance Maintain) goed. Het gaat hier om een bijkomend investeringsvolume van 550 miljoen euro. Een van de DBFM-projecten is een volledig nieuwe school in Brussel, in Molenbeek, voor 700 leerlingen. Het is een project van de Sint-Ignatiusscholen in Brussel voor technisch en beroepsgeoriënteerd secundair onderwijs. U weet dat er in Brussel een chronisch tekort is aan beroeps- en technisch onderwijs. Wel, hier door die DBFM komt er een extra capaciteit van 700 leerlingen net in studierichtingen waar er een chronisch tekort aan is, waardoor er druk wordt gezet op de rand. Dit om te melden dat niet alleen capaciteitsdossiers leiden tot extra plaatsen, maar dat je ook met de gewone dossiers en de DBFM-dossiers extra plaatsen kunt genereren.

Daarnaast zijn er ook de huursubsidies. Eind dit jaar komt er een tweede oproep aan alle schoolbesturen in Vlaanderen en Brussel, schoolbesturen van het gesubsidieerd

onderwijs, om aanvragen in te dienen voor huursubsidieprojecten. Huursubsidies zijn een ideale manier om flexibel en snel extra schoolcapaciteit te realiseren.

Dan zijn er de vragen die jullie stellen rond de capaciteitsmiddelen. Hoeveel middelen we op korte en middellange termijn kunnen vrijmaken, dat kan ik niet zeggen. U weet dat we recurrent bij de start van de legislatuur 50 miljoen euro hebben vrijgemaakt voor capaciteit. Niets wijst erop dat deze 50 miljoen euro ook niet de volgende jaren zal worden doorgetrokken. Ik moet er natuurlijk wel van uitgaan dat de begroting jaar na jaar wordt goedgekeurd.

Wat stel ik voor? We willen werk maken van een update van de bestaande capaciteitsmonitor schoolinfrastructuur. De eerste monitor is gemaakt in 2015. Het is voor mij een bijzonder relevant instrument om de impact van de toekomstige demografie op de schoolbevolking in te schatten zowel voor het basisonderwijs als voor het secundair onderwijs. We hadden om de drie jaar een update gepland. Dus in 2018 moet er een update komen. Deze update loopt gelijk met de update van de bevolkingsprognoses van de Studiedienst van de Vlaamse Regering, die ook in het begin van 2018 worden verwacht.

Door die cijfers zullen we de vraagzijde dus zeer goed in kaart kunnen brengen.

Parallel zal ons Departement Onderwijs en Vorming ook begin volgend jaar een bevraging doen bij alle gemeenten in Vlaanderen en Brussel, met de vraag om het aantal plaatsen in het basisonderwijs én in het secundair onderwijs in kaart te brengen. Op die manier zouden we dan tegen de zomer van 2018 ook geactualiseerde aanbodcijfers hebben. Dat is de aanbodzijde, dus wat er beschikbaar is aan plaatsen. We zullen ook vragen dat de toekomstige plaatsen, plaatsen die nog niet zijn gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld bij DBFM, worden meegenomen. De vorige keer is niet iedereen daarop ingegaan. Ik hoop dus dat elke gemeente er goed werk van maakt om bij de scholen ervoor te zorgen dat de aanbodzijde wordt ingevuld. U weet immers dat sommige gemeenten de vorige keer geen beroep hebben kunnen doen op capaciteitsmiddelen gewoon omdat de aanbodzijde niet in kaart was gebracht. Je kunt niet verwachten dat je zomaar capaciteitsmiddelen krijgt als we niet eens weten wat je beschikbare aantal is.

Dat betekent dat er volgend najaar een nieuwe capaciteitsmonitor klaar zal zijn met actuele vraag- en aanboddata. Deze timing is zeer scherp, maar de noden zijn ook zeer scherp, dus is het echt mijn bedoeling om dit helemaal rond te hebben. Wat mij betreft, zou ik opnieuw met een meerjarenplanning werken, dus een planning voor 2019-2020-2021. Dat geeft inrichtende machten en gemeentebesturen de kans om op middellange termijn een planning inzake nieuwe schoolcapaciteit uit te werken. Daarom zal ik dus aan de collega's binnen de Vlaamse Regering voorstellen om de toekomstige capaciteitsmiddelen opnieuw voor drie jaar toe te kennen. Dat betekent echter niet dat ik in 2018 geen enkel initiatief zal nemen, integendeel. Zoals ik u zei, eind dit jaar is er een nieuwe oproep voor huursubsidies, en eigenlijk is het mijn bedoeling om in 2018 de monitor rond te hebben, maar ook in 2018 al de oproep te kunnen doen, om ervoor te zorgen dat we tegen het einde van het jaar, begin 2019 eigenlijk al een zicht kunnen hebben en zo in het voorjaar van 2019 tot de toewijzing van de dossiers kunnen overgaan. Dat kan de gemeentebesturen of de scholen dan in staat stellen om heel snel aan het werk te gaan en extra capaciteit te creëren.

Zoals de cijfers er nu uitzien, maar ik kom daar straks nog op terug, zal er inderdaad moeten worden ingezet op het secundair onderwijs. We zien dat de grootste piek in het lager onderwijs voorbij is. Dat is ook logisch: de groep jongeren die in het lager onderwijs is gepasseerd, moet naar het secundair onderwijs. Alleen is het iets moeilijker in het secundair onderwijs, omdat we niet weten welke studierichting

ze gaan volgen. We kunnen niet precies inschatten hoeveel dat is, dus de berekening is iets moeilijker om te maken.

De heer Daniëls heeft er al naar verwezen: we hebben indertijd voor het lager onderwijs in een regel voorzien waardoor je, door het moment waarop je telt aan te passen, in voldoende omkadering kon voorzien. Ik heb een voorstel voor een Onderwijsdecreet XXVIII, dat op dit ogenblik naar de Inspectie van Financiën is, om toch minstens in een decretale basis te voorzien zodat secundaire scholen ook in de toekomst in gepaste omkadering zullen kunnen voorzien. Ik zal niet zeggen dat het anders een maat voor niets is, maar dan hollen we permanent achter de feiten aan. Als ze bijvoorbeeld volgend schooljaar, in 2018-2019 hun huidige schoolcapaciteit structureel zouden verhogen binnen de al bestaande schoolinfrastructuur, dan is dat natuurlijk zo omdat ze een leerlingengroei hebben, maar dan zouden ze dat niet kunnen met de huidige regels. We hebben dat indertijd voor het lager onderwijs gedaan. Geachte leden, de vraag is of het niet goed zou zijn dat we dat voor het secundair onderwijs doen. De basis daartoe zit nu in een van de artikelen. Ik heb nog geen uitsplitsing gemaakt naargelang voor wie dat nu is. Mijnheer Daniëls, u kondigde een initiatief ter zake aan. Wat ik nu doe, is in de basis voorzien om het mogelijk te maken, wat toch wel een noodzaak zal zijn, denk ik.

Welke signalen komen er van het veld? De vraagprognoses uit de huidige capaciteitsmonitor, dus de editie van 2015, geven aan dat voor het gewoon voltijds secundair onderwijs na het schooljaar 2015-2016 een keerpunt wordt bereikt op het niveau van het volledige Nederlandstalig onderwijs. Waar zich tot 2015-2016 een gestage daling voordeed, zegt onze monitor dat zich na 2015-2016 een rustige, maar toch gestage stijging begint voor te doen, tot omstreeks het schooljaar 2025-2026, waarna er opnieuw een voorzichtige daling zou intreden. Daarnaast geven de vraagprognoses ook aan dat de evolutie van het leerlingenaantal in het gewoon voltijds secundair onderwijs sterk afhankelijk is van de graad van verstedelijking. De toename zal zich het sterkst voordoen in de grotere steden en in het stedelijk gebied rond Brussel.

Wat de evolutie in het gewoon basisonderwijs betreft, voorspelde de capaciteitsmonitor voor het Nederlandstalig onderwijs als geheel dat de vraag in het basisonderwijs vanaf het schooljaar 2007-2008 sterk zou stijgen tot en met het schooljaar 2016-2017, en er daarna een periode van een lichte daling zal zijn tot 2023-2024. Tenzij ik me vergis, heb ik die lichte daling echter nog niet gezien. De monitor loopt dus niet helemaal gelijk met wat we daadwerkelijk zien. Daarna zouden de leerlingenaantallen opnieuw beginnen toe te nemen, om dan in het schooljaar 2030-2031 opnieuw iets te dalen.

Wat de leerlingenaantallen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreft, meldt het Departement Onderwijs en Vorming dat eind 2017 een onderzoek wordt afgerond door perspective.brussels om de behoeften aan de vraag- en aanbodzijde in het secundair onderwijs te ramen voor zowel het Nederlandstalig als het Franstalig onderwijs. De meest recente leerlingencijfers zijn de inschrijvingscijfers voor het schooljaar 2017-2018. De gegevens die midden september 2017 door de onderwijskoepels en het GO! werden aangehaald, zijn gebaseerd op de leerlingenaantallen op de derde schooldag van dit schooljaar 2017-2018, zoals gekend in de Discimus-databank van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi). De koepels en het GO! halen de gegevens nu rechtstreeks uit Discimus. In het kader van Operatie Tarra heb ik de eigen spoedtelling door de onderwijskoepels afgeschaft. Ze waren daar ook vragende partij voor. De grootste stijging in leerlingenaantallen vindt plaats in Antwerpen en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Die stijging geldt – let op mijn woorden van daarnet – zowel in het basis- als in het secundair onderwijs. Dat zijn ook de gemeenten die in het verleden het grootste deel van de vroeger toegekende capaciteitsmiddelen hebben ontvangen.

Ook procentueel stellen we een grotere stijging van het leerlingenaantal vast in de totale groep van gemeenten die extra capaciteitsmiddelen kregen dan in de totale groep van gemeenten die geen capaciteitsmiddelen kregen. Dat leidt wel tot de conclusie dat we onze middelen vrij goed hebben verdeeld. In het basisonderwijs is de stijging van leerlingenaantallen in de groep met capaciteitssteun 1,12 procent ten opzichte van 0,42 procent in de andere groep. In het secundair onderwijs gaat het over een stijging van 0,96 procent ten opzichte van 0,14 procent. Je ziet dus dat er zones zijn waar het nu eenmaal nodig is om extra te investeren.

In die zin kunnen we concluderen dat de capaciteitsmonitor 2015 tot mijn grote vreugde een waarheidsgetrouwe en objectieve leidraad is geweest om de capaciteitsmiddelen in 2016 voor de driejarige periode 2016-2018 te verdelen om te anticiperen op de te verwachten capaciteitsbehoeften in het schooljaar 2020-2021. De klikken hebben zich nog niet op dezelfde wijze voorgedaan als gedacht, maar de spreiding van de middelen is op een correcte wijze gebeurd, waardoor wat mij betreft de capaciteitsmonitor opnieuw een nuttige leidraad zal zijn om de volgende tranche aan middelen te verdelen.

Collega De Meyer en andere collega's, wat zal de focus zijn? Na de update zal de nieuwe capaciteitsmonitor 2018 opnieuw richtinggevend zijn om te bepalen in welke gemeenten en op welk onderwijsniveau de focus zal moeten liggen. Het lokale niveau is het best geplaatst om concrete voorstellen te doen. In november 2017 zal ik al een eerste klankbordgroep samenroepen met daarin de gemeentelijke coördinatoren van de lokale taskforcescapaciteit die vanuit een pilootfunctie de aanbodbevraging van de secundaire scholen op hun grondgebied hebben gecoördineerd en uitgevoerd en daarover hun ervaringen kunnen uitwisselen. We zitten dus niet stil tot halfweg 2018. We gaan dit jaar iedereen al samenroepen om alles goed in de steigers te zetten. Ik wil dat echt iedereen zijn volle medewerking verleent. Dan kan je maar beter vroeg beginnen.

Ik vind het positief dat een aantal gemeenten het voorbije jaar alvast op eigen initiatief aan de slag is gegaan met de bevragsingsmethodiek voor het secundair onderwijs die eerder al is toegepast in Antwerpen. Via de update van de monitor kunnen de vraagprognoses van de eerste monitor 2015 worden bevestigd of bijgesteld. Zeker bij het maken van een meerjarenplanning voor de periode 2019-2021 wil ik mij baseren op geactualiseerde vraagprognoses.

De komende jaren zal de focus bij de aanpak wellicht verschuiven van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs. Dat lijkt mij de logica zelf. Maar het was nu eigenlijk al mogelijk. Er zijn nu al projecten in het secundair onderwijs gerealiseerd. Lokale taskforces konden dat doen, maar de focus lag vooral nog op het lager onderwijs omdat we daar de grootste stijgingen zagen.

Dan kom ik tot de onthutsende cijfers. Collega Meuleman, u hebt het dan over Brussel natuurlijk. Ik zal even heel specifiek ingaan op de problemen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, in het bijzonder ook wat de aanmeldings- en inschrijvingscijfers van het lokaal overlegplatform (LOP) Basisonderwijs Brussel betreft. U weet evengoed als ik dat er de voorbije jaren zeer sterk geïnvesteerd is in capaciteitsuitbreiding in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, door de Vlaamse overheid en door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Collega's, ik werk trouwens bijzonder goed samen met collega Vanhengel, die vanuit de Gemeenschapscommissie bevoegd is.

Het totale budget dat tussen 2010 en 2018 in capaciteit werd geïnvesteerd in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bedraagt 71 miljoen euro of bijna 20 procent van alle capaciteitsmiddelen voor het hele Vlaamse onderwijs, terwijl de 135 basisscholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in totaal 4,4 procent van de leerlingpopulatie in het onderwijs uitmaken. Ik herhaal dit nog eens omdat u

de impact van onze investeringen nog eens goed zou vatten. 71 miljoen euro of 19 procent van de middelen voor een leerlingenpopulatie die 4,4 procent is van het totaal in Vlaanderen. We hadden een achterstand in te lopen, maar kom hier niet zeggen dat we geen enorme inspanningen aan het doen zijn.

Eind 2016 waren er aan de hand van de toegekende capaciteitsmiddelen sinds 2010 al bijna 2000 nieuwe plaatsen gecreëerd. Eind deze legislatuur zullen via de lopende capaciteitsprojecten, als ze volgens planning worden uitgevoerd, wat ik zelf niet in de hand heb, daarbovenop nog eens 2055 extra plaatsen beschikbaar zijn om de capaciteitsdruk in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te verlichten. En ja, ik zou de toegekende capaciteitsmiddelen graag nog sneller omgezet zien in extra plaatsen in Brussel. Mijn onderwijsdiensten doen samen met de VGC hun uiterste best om ervoor te zorgen dat de periode tussen het toekennen van de middelen en het realiseren van de plaatsen zo beperkt mogelijk blijft. Maar ik verwacht van iedereen dezelfde inspanningen.

Ik besef bijzonder goed dat de capaciteitsdruk in Brussel nog steeds hoog is, en dat er anno 2017 nog altijd meer vraag is dan het beschikbare aantal plaatsen. Idealiter kan uiteraard elk kind terecht in de school van zijn eerste keuze. Dat is helaas niet de realiteit vandaag, niet in Brussel, maar ook niet in Antwerpen en in Gent. Het moet onze ambitie zijn om aan elk kind een plaats te geven die goed is.

Wat de 3145 ongunstig geordenden voor schooljaar 2017-2018 betreft: in die aantallen zitten ook de leerlingen die al in het Nederlandstalig onderwijs zitten en van school wilden veranderen. Meer dan 1800 aanmelders hebben aangemeld om van school te veranderen. Dat is uiteraard hun volste recht, maar de indruk wekken dat al deze leerlingen geen plaats hebben in het Nederlandstalig onderwijs, vind ik manifest te kort door de bocht.

Ik wil ook nog meegeven dat ik in elk geval de inspanningen bijzonder waardeer die het LOP Basisonderwijs Brussel levert om deze cijfers aan te leveren en te duiden. Ik heb geen kritiek op de manier waarop dat gebeurt.

Wat de hangende rechtszaak betreft, collega's en in het bijzonder collega Meuleman: het geding dat de vzw 'Ieder Kind een Stoel' en een aantal individuele ouders hebben ingesteld, werd op 8 september 2017 ingeleid bij de rechtbank. Ik weet uit goede bron dat de pleitzitting vastgesteld is op 6 december 2018. Dat is het schema dat in dit dossier gevolgd is en waar ik in alle openheid met jullie over wil communiceren. U weet ook dat het bijzonder moeilijk is om in voldoende capaciteit te voorzien omdat er heel veel Franstaligen het Nederlandstalig onderwijs gewoon veel beter vinden en dus ook willen dat hun kind school loopt in het Nederlandstalig onderwijs. Wij moeten een evenwichtsoefening maken, waarmee ik niet wil ontkennen dat we een achterstand hebben in te lopen, maar we doen dat ook.

Mijnheer De Ro, ik kom tot de vragen over uw favoriete thema. Bij het begin van de legislatuur is er binnen de meerderheid afgesproken dat er twee dossiers zijn die op parlementair niveau zullen worden voorbereid en behandeld. Het eerste is het debat over de eindtermen, dat nu loopt en waar hard aan wordt gewerkt, het tweede gaat over het nieuwe Inschrijvingsdecreet. We hebben hierover al verschillende keren gedebatteerd. We hebben nog geen oplossing maar ik merk in de debatten wel een vrij grote gedragenheid voor wat een centraal aanmeldingsregister betreft. Op andere punten blijkt er nog geen consensus te zijn. Uiteraard respecteer ik de autonomie van het Vlaams Parlement. Mijn administratie blijft wel inzetten op het ondersteunen van scholen die willen aanmelden, onder andere door actief te helpen met het maken van het aanmeldingsregister, via LOP-deskundigen te ondersteunen enzoverder.

Een aanmeldingssysteem heeft, boven op het feit dat het de beschikbare plaatsen op een eerlijke manier verdeelt en kampeerrijen vermijdt, het grote voordeel

dat er zicht is op het totale aantal beschikbare plaatsen en dat we een capaciteitsprobleem veel sneller en accurater kunnen inschatten. Ik ben het dus met u eens, collega De Ro, dat een aanmeldingssysteem meer is of kan zijn dan louter een tool voor inschrijvingen, en dat het een belangrijk beleidsondersteunend instrument is voor een proactief beleid. Als we meer proactief willen werken, en dus een aankomend probleem willen oplossen voor het zich stelt, zou een register dat op meer plaatsen dan vandaag wordt ingezet, een belangrijk beleidsinstrument kunnen zijn, naast de capaciteitsmonitor, waarvoor gebruik wordt gemaakt van de bevolkingsprojecties. Ik heb al vaker gezegd dat ik het er eigenlijk wel mee eens ben om mee te werken aan een dergelijk tool, maar ik ben het er niet mee eens om alle gemeenten te verplichten om ermee te werken, want er zijn ook regio's waar er geen enkel probleem is.

Met het volgende ben ik het ook relatief eens, maar dan kom ik bij de andere vragen. Het huidige decreet Inschrijvingsrecht biedt inderdaad elke school in Vlaanderen de mogelijkheid om de inschrijvingen te laten verlopen via een aanmeldingsprocedure. Enkel de basisscholen voor gewoon onderwijs in Antwerpen, Gent en Brussel zijn verplicht om de inschrijvingen te organiseren via een aanmeldingsprocedure. Iedereen mag dus, maar sommigen moeten. Dat betekent niet dat ze verplicht zijn tot het aanmelden via een centrale aanmeldingsprocedure. U kunt daar nog in kiezen. Als we de intentie zouden omzetten in realiteit om alle inschrijvingen via een centraal aanmeldingsregister te laten verlopen, is die verplichting inbouwen een eerste voorwaarde. Maar niet alle scholen hebben met een inschrijvingsproblematiek te maken. Dat is wat ik daarnet zei. Nu zijn sommigen verplicht om inschrijvingen via een aanmelding te organiseren, maar het is zelfs nog niet verplicht om een centrale aanmelding te doen. Je zou dat als stap één kunnen nemen, zien waar de grootste problemen zitten en daar een start nemen om de regels al zuiver te zetten.

Bij de opmaak van het huidige decreet Inschrijvingsrecht werd er bewust voor gekozen om ruimte in te bouwen voor lokale autonomie. U weet dat, collega De Ro. Het decreet bepaalt enkel de vroegste startdatum, maar dit is voor de scholen geen verplichting tot starten op die datum. Vandaag is er dus heel wat ruimte om te komen tot een tijdslijn op maat van elke school. Een centraal aanmeldingsregister vraagt, zoals u zelf zegt collega De Ro, op zijn minst één centrale tijdslijn voor alle scholen. Anders moeten ouders nog steeds kinderen aanmelden op verschillende momenten. Je zou op die manier de dubbele inschrijvingen kunnen wegwerken.

Collega De Ro, ik heb u al een paar keer gezegd dat ik er voorstander van ben om naar een centrale tijdslijn te gaan. Dit zou al een pak problemen oplossen. Ik kan ook zelf initiatief nemen om dit te regelen in OD XXVIII, maar ik wacht nog een beetje op het initiatief dat eventueel in het parlement ontstaat. Ik wil niet over de hoofden van de parlementsleden springen. U kent mijn mening: ik vind niet dat we heel Vlaanderen moeten verplichten om overall centraal te gaan aanmelden. Ik denk wel dat er beter een initiatief wordt genomen in een aantal regio's. Mijn administratie wil gerust een platform mee helpen bouwen waar iedereen op kan intekenen. Een tijdslijn zou handig zijn om dubbele cohorten te vermijden.

Ik ontvang ook signalen dat het draagvlak voor het later op het jaar laten starten van de inschrijvingen in het secundair onderwijs stapsgewijs groeit. Heel wat scholen en soms zelfs hele regio's zouden omwille van een betere studie- en schoolkeuzebegeleiding liever wat later starten met inschrijven, maar doen dat niet als de omliggende scholen niet mee opschuiven vanwege de onderlinge concurrentie. Dat is een vrij moeilijk probleem. Ik kreeg dan ook de vraag om de inschrijvingen later in het schooljaar ineens te laten starten voor alle scholen, en dit te verankeren via een centrale tijdslijn. Nogmaals, ik ben dit wel genegen. Als u mij vraagt om dit te regelen via OD XXVIII, voor mij geen enkel probleem, maar ik wil de afspraken die we hebben gemaakt, wel honoreren.

Er zijn nog enkele elementen die niet noodzakelijk een centraal aanmeldingsregister in de weg staan maar die in de praktijk wel een belangrijke impact hebben op scholen als ze de stap willen zetten naar aanmelden. Ik noem er een paar.

Ten eerste, aanmelden kan vandaag enkel na goedkeuring van een aanmeldingsdossier door de Commissie inzake Leerlingenrechten (CLR). Voor elke aanmeldingsprocedure is een toets vereist door de CLR. Ik ben er mij van bewust dat dit een drempel is voor scholen, maar we stellen in de praktijk vast dat die kwaliteitstoets noodzakelijk is. Ik ben zeker bereid om te bekijken of we die zorg rond kwaliteit van aanmeldingsprocedures niet op een andere, gebruiksvriendelijkere en laagdrempelige manier kunnen vormgeven. Maar ook dat vraagt een decretale aanpassing.

Ten tweede, het Inschrijvingsdecreet koppelt vandaag het aanmelden aan de toepassing van de dubbele contingentering. Een centraal aanmeldingsregister zou dus betekenen dat elke school die dubbele contingentering moet toepassen. Willen we dat of willen we dat niet?

Ik ben in elk geval pro meer uniformiteit en een duidelijke tijdslijn en wil zeker mijn medewerking verlenen aan de mogelijkheid om centraal aan te melden. Dat betekent nog niet dat het overal verplicht moet worden. U weet dat ik een belangrijke Tarra-maatregel moet nemen. We moeten hier dus ook tot een oplossing kunnen komen. Het register zou dan in scholen en gebieden met capaciteitsdruk het kamperen volledig overbodig maken, en is voor andere gebieden een gebruiksvriendelijke tool voor de registratie van de inschrijvingen. Ik vind de koppeling met Discimus bijzonder interessant. Zonder koppeling met Discimus betekent een centraal aanmeldingsregister dubbele registratie, en dus meer planlast. We hebben intern in onze administratie een Tarra-regel. We doen dus niets wat tot meer planlast leidt. Het zou zeker meer planlast zijn voor die scholen voor wie het ordenen van leerlingen en het vermijden van kampeerrijen niet noodzakelijk is, als u mij goed begrijpt. U weet hoe belangrijk ik planlastvermindering vind.

Ondertussen zitten wij niet stil. We zijn aan het bekijken wat de impact is op het vlak van kostprijs en timing en hoe een mogelijke koppeling van verschillende ICT-systemen inzake aanmelding op Discimus mogelijk zou zijn. Welke stappen inzake privacy we al dan niet zouden moeten zetten, is nog allemaal niet duidelijk. Die oefening loopt volop binnen mijn administratie.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het dossier capaciteit is inderdaad geen dossier van deze legislatuur, het gaat al mee van vorige legislatuur. Toen hebben we gezien dat de Vlaamse Regering de demografie achternaholde en ad hoc probeerde om capaciteit bij te maken zonder dat daar een langetermijnbeleid tegenover stond.

U hebt dat deels proberen aan te pakken. U hebt met de capaciteit geprobeerd om een deftig zicht te krijgen op de te voorspellen tekorten en problemen en u hebt daar een driejarenbudget tegenover gesteld, dus niet meer het jaarlijkse infuus. Dat liet steden en gemeenten toe om beter te leren plannen. We zitten nu in de eerste cyclus. U zegt dat de volgende eraan komt in 2018. Dan komt er een geüpdatete versie van de capaciteitsmonitor en zal de Vlaamse Regering opnieuw bepalen welke middelen waar nodig zullen zijn, en liefst opnieuw voor een periode van drie jaar.

Minister, dat is goed. Het was nodig dat dat gebeurde. Maar u geeft al aan dat u zeker niet later wilt zijn dan 2018 en dat u echt wilt proberen om die update te doen en op hetzelfde moment de oproepen al te lanceren. U voelt ook aan dat met de tekorten die er zullen zijn in 2020, als je in 2018 monitort en in 2019 centen vrijmaakt, je dan nog steeds voor het secundair onderwijs achter de feiten aanloopt. Dat voelen een aantal steden en gemeenten ook. Het is frustrerend voor die steden en gemeenten die zelf al een update hebben gemaakt van de

capaciteitsmonitor, die al zeer goed zelf zien dat zij in 2020 tegen tekorten aanlopen en dat ze in 2019 propvol zullen zitten, wat betekent dat de vrije schoolkeuze al in het gedrang komt. Die willen eigenlijk sneller beginnen, minister.

Ik weet niet of er een manier is waarop u antwoord kunt geven op het feit dat steden zoals Gent, Leuven en andere steden aan de alarmbel trekken, al zien dat er tegen 2020 tekorten zullen zijn en eigenlijk niet kunnen wachten op de update van de capaciteitsmonitor en op het vrijmaken van de middelen vanaf 2019. Voor hen is dat al wat te laat om de tekorten die er nu in het secundair onderwijs aankomen, het hoofd te bieden.

Minister, mijn vraag is of er niet al iets kan worden gedaan om waar nodig al sneller van start te gaan met het bieden van een antwoord op die aankomende capaciteit in het secundair onderwijs.

Minister, wat betreft Brussel hebt u gezegd dat u de rechtszaak afwacht. U bent transparant geweest over de timing. Het blijft natuurlijk een probleem wat die mensen daar aanklaagt. Het is ook zeer tegenstrijdig. Enerzijds zegt u absoluut te willen inzetten op kleuterparticipatie en dat gigantisch belangrijk vinden, maar anderzijds lezen we dat de ouders en de leerkrachten van 'Ieder Kind een Stoel' aangeven dat ze Enya niet hebben kunnen inschrijven in de onthaalklas, en dat ook in het tweede jaar kinderen uit de boot vallen door gebrek aan plaats. Dan zit je al met meer dan een jaar tot soms zelfs twee jaar dat kinderen verliezen in het kleuteronderwijs door plaatsgebrek. Dat is onaanvaardbaar natuurlijk.

U hebt in uw betoog tussendoor gezegd dat de Brusselse capaciteitsmonitor niet helemaal accuraat was, waarbij was voorspeld dat de grootste piek voorbij zou zijn en er minder noden zouden zijn. Dat bleek niet te kloppen. Het blijkt nu dat de capaciteitsnoden hoger zijn dan verwacht. Hebt u daar een verklaring voor, minister? Hebt u nagekeken hoe het komt dat daar een fout in zat? U hebt gezegd dat u zeker opnieuw zult vertrekken van de capaciteitsmonitor, maar als we zien dat die in Brussel niet helemaal accuraat de noden heeft voorspeld, vraag ik me af of u meer informatie hebt over hoe het komt dat er een fout is ingeslopen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, u hebt een belangrijk antwoord gegeven. Het is juist, er werden nooit zoveel middelen vrijgemaakt voor scholenbouw als nu. Zijn daarmee alle problemen opgelost? Ik denk het niet.

U hebt er in uw inleiding terecht op gewezen dat je capaciteitsproblemen oplost met extra capaciteitsmiddelen maar ook via de gewone dossiers, via DBFM en via huursubsidies. Voor DBFM komt er een tweede verhaal, voor de huursubsidies eveneens.

U zegt dat er in 2018 een update komt van de capaciteitsmonitor. We moeten voor de zomer duidelijkheid hebben over de aanbodzijde. Ik ben vragende partij om de steden en gemeenten daar spoedig van te verwittigen. Bij de vorige monitor was de tijd die ze kregen om hun dossiers op te maken, volgens hen, vrij beperkt. We weten het nu reeds. Met andere woorden, ze kunnen tijdig worden verwittigd. Daarom apprecieer ik ook bijzonder dat u zegt dat er in november 2017 reeds een eerste klankbordgroep zal doorgaan.

Het is ook belangrijk dat u zegt dat de capaciteitsgemeenten zullen kunnen herellen, ook wat betreft het secundair onderwijs. Ik noteer eveneens dat er een verschuiving zal zijn bij de middelen naar het secundair onderwijs, maar dat het basisonderwijs verder in aanmerking zal komen.

De problemen zijn het grootst in de grootsteden Brussel en Antwerpen. Ik onderschrijf dit volledig, maar wil toch een kleine nuancering aanbrenge. Sommige

koepels doen ook reeds een prioritering van de middelen van de andere kanalen die ik in het begin heb opgesomd, naar net de grootsteden. De zorg in de centrumsteden en in een aantal verstedelijkte gemeenten is terecht, en begrijpelijkerwijze willen ook zij voldoende in aanmerking blijven komen voor de extra middelen voor capaciteit. Ik wil op deze genuanceerde wijze deze zorg en boodschap nog eens meegeven.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Door de inspanningen van deze voltallige regering zijn er inderdaad extra middelen voor capaciteitsuitbreiding. Het had eigenlijk al veel vroeger moeten beginnen, maar goed.

Ik wil het even hebben over schoolgebouwen die worden verkocht. Vandaag zijn er nog steeds schoolgebouwen en vierkante meters grond die worden verkocht. Eenmaal die natuurlijk weg zijn, zijn die vierkante meters weg voor altijd en kun je er geen gebouwen op zetten als de capaciteit zou stijgen. Ontwikkelt u daaromtrent beleid? Mochten alle scholen die er in de jaren 80 waren, in bepaalde steden nog staan, dan hadden we geen capaciteitsproblemen. Helaas is dat niet zo.

Uit de Vlaamse monitor blijkt dat we eigenlijk vrij goed kunnen voorspellen in welke gemeenten of steden er capaciteitsproblemen zullen ontstaan. Helaas stel ik met u vast dat in een aantal van die steden en gemeenten het lokale beleid een beetje slaapt of niets doet, laat staan effectieve projecten op poten zet. Dan kunnen we vanuit Vlaanderen wel in veel middelen voorzien, maar als er geen effectieve projecten zijn, zal er ook geen geld naar die regio gaan. De tijd is gekomen om vanuit Vlaanderen man en paard te noemen en erop te wijzen dat als er lokaal geen plan is, er achteraf niet moet worden geklaagd dat er geen middelen zijn. Dat lijkt mij de evidentie zelve. Het is goed dat we vanuit Vlaanderen misschien wat helpen. Het gaat tenslotte over jongeren en ouders die op zoek zijn naar een school en die er weinig boodschap aan hebben als we vanuit Vlaanderen zeggen dat er op lokaal niveau niet van wal wordt gestoken. Daar hebben die mensen weinig boodschap aan. Misschien kan Vlaanderen op dat vlak wat meer actie ondernemen.

Er is daarnet naar de inschrijvingen verwezen. Het Inschrijvingsdecreet en de voorrang lossen op vlak van capaciteit niets op. Een Inschrijvingsdecreet creëert geen stoelen bij. Als dat waar zou zijn, zou het heel makkelijk zijn. Dat is niet zo. Ik wil daar dan ook enige reserve bij formuleren.

Het initiatief dat ik heb aangekondigd om ook in voldoende uren te voorzien voor scholen die capaciteit uitbreiden, wil ik graag vanuit het parlement mee vorm geven en trekken.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u hebt in uw antwoord terecht gezegd dat de driejarige cyclus in de praktijk wordt aan gevoeld als een zeer positieve maatregel. U hebt in deze legislatuur ook een aantal beslissingen genomen over de gemeentegrenzen heen. In de Rand rond Brussel is er voor de eerste keer gekeken naar de hele regio plus Brussel. Dat is niet onbelangrijk. Mevrouw Meuleman verwijst in haar vraag naar de meest nodige bijkomende plaatsen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, meer bepaald in Schaarbeek, Molenbeek, Brussel en Laken. Dat zijn drie buurgemeentes van mijn eigen stad Vilvoorde. Als er daar een tekort is, dan is de stap voor sommige mensen zelfs gewoon de overkant van de straat om in een andere gemeente of stad te komen. De driejarige cyclus is dus zeker terecht, maar de nabijheid van een stad of gemeente met tekorten heeft vaak ook een impact op andere gemeenten. Dat is dan alleen nog maar voor het basisonderwijs. Voor het secundair onderwijs moet je alleen maar naar de leerlingenstromen kijken, en dan zie je dat de gevolgen voor veel verder zijn.

Dat is mijn onmiddellijke reactie op het punt dat u maakte voor een nieuw Inschrijvingsdecreet. U hebt al een paar keer gezegd dat u huivert om alle scholen in alle gemeentes te verplichten om daar in te stappen. We hebben onder andere met de vluchtelingen crisis gezien dat plaatstekort heel snel op een gemeente of regio kan afkomen en dat kinderen moeten worden georiënteerd naar andere scholen. Ik zou niet zo snel zeggen dat het iets is dat ver van het bed is van een aantal steden of gemeenten.

Ik sluit bij de heer Daniëls aan dat er een verpletterende verantwoordelijkheid rust bij een aantal stedelijke en gemeentelijke besturen. Ik heb verschillende reacties gezien op de toekenning van capaciteits- en DBFM-middelen in de afgelopen jaren. Een aantal komen van ontgoochelde stadsbesturen die al veel doen en veel krijgen, maar nog veel meer willen. Goed, dat is op basis van cijfers te begrijpen. Er zijn ook reacties van een aantal gemeente- en stadsbesturen die minder te begrijpen zijn. Mijnheer Daniëls, ik ben het er wel niet mee eens dat er vanuit Vlaanderen moet worden gerepareerd. Een aantal schepenen van Onderwijs, schepencolleges en burgemeesters hadden oogkleppen voor hun ogen en niet naast hun ogen tijdens de afgelopen jaren. Ze dachten dat de buurgemeentes maar extra capaciteit moesten creëren waardoor zij de gemeentebelasting lekker laag konden houden of konden investeren in dure andere projecten en niet in onderwijs. Ze doen zelf geen enkele inspanning om met capaciteit bezig te zijn. Die gemeentebesturen moeten maar eens in eigen boezem kijken. Uiteraard gun ik elk kind in elke gemeente een plaats, maar we moeten heel duidelijk maken waar men veel te laat of niet in actie is geschoten. Daar zijn een aantal zeer frappante voorbeelden van, alleen al in de kieskring waar ik verkozen ben.

Minister, u hebt onderschreven dat een stukje van de capaciteitsmonitor zou kunnen wegvallen als de aanbodzijde kan worden gehaald uit een centraal aanmeldingsregister. Voor wie dat minder goed kent: het is effectief zo dat in elk systeem van een centraal aanmeldingssysteem elke deelnemende school eerst haar capaciteit moet invullen. Op die manier moet je het zelf niet inschatten of bij benadering meten, maar heb je effectief het aantal stoelen zowel voor het basis- als voor het secundair onderwijs. Een tweede stuk van de capaciteitsmonitor werkt met bevolkingsprognoses. Mevrouw Meuleman stelt de vraag hoe het komt dat de knik die wel is voorspeld, nog niet is ingezet op sommige plaatsen. De cijfers van de studies van de Vlaamse Regering over bevolkingsprognoses zijn voor een aantal gemeentes de afgelopen 10 jaar altijd een onderraming geweest. Ik hou nog eens het pleidooi om de cijfers naast elkaar te leggen: de echte bevolkingsgroei naast de destijds voorspelde bevolkingsgroei. Daar is een afwijking op. Misschien moeten we bij de volgende capaciteitsmonitor – we zullen dat ook bepleiten in de stakeholdersgroep die binnenkort bij elkaar komt – ook rekening houden met die factor. Dat zou voor een aantal gemeentes betekenen, vooral in de periferie rond Brussel en in Brussel, dat de toekomstige nodige capaciteit moet worden aangepast.

Ik ben blij dat u de opsomming hebt gemaakt van wat er nodig zou zijn om een centraal aanmeldingsregister decretaal in te voeren: een tijdslijn, verplicht aanmelden in bepaalde gemeentes en koppeling aan Discimus. Ik denk niet dat dit de grote issues zijn waarover grote meningsverschillen bestaan. Ik kijk naar mevrouw Helsen en ik zal het ook vragen aan de heer Van Dijck, de twee initiatiefnemers. We moeten maar eens opnieuw de hand aan de ploeg slaan en de komende weken samenzitten om tot een decretale tekst te komen om dit alvast mogelijk te maken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank de leden voor de bijkomende suggesties. Ik wil wel nog enkele opmerkingen maken.

Mevrouw Meuleman, ik ben ook wel wat ontgoocheld in sommige lokale besturen. U zegt dat er pas in 2019 nieuwe middelen zullen zijn. U zegt dat er lokale besturen zijn die vroeger middelen zullen nodig hebben. Ik heb tot mijn steile verbazing vastgesteld dat de stad Leuven, een van de steden die de cijfers van de Vlaamse diensten betwist op het vlak van bevolkingsprognoses, geen enkel project heeft ingediend om huursubsidies te krijgen, zeker niet in de eerste ronde en geen enkel project heeft ingediend voor DBFM. Ik vind dat persoonlijk vreemd. Als alles zo acuut en zo dringend is en als ik zie hoe andere lokale besturen spelen met de nieuwe mogelijkheden die we scheppen om capaciteit te creëren of om patrimonium te vernieuwen, dan vind ik dat een spijtige zaak. Ik wil geen steen werpen, want de eerste gedupeerden zijn de scholen. Ligt het feit dat er geen projecten worden ingediend, aan het feit dat er geen projecten klaar zijn? Ik weet het niet. Ik kan wel in middelen voorzien, maar ik verwacht wel dat men innovatief meehelpt denken over hoe zaken kunnen worden gerealiseerd. Ik heb net aangekondigd dat er heel snel een tweede ronde huursubsidies komt. Laat ons kijken hoe we op lokaal vlak de gemoederen positief kunnen zetten ten opzichte van de mogelijkheden die er zijn, want die zijn er wel degelijk om ook al vervroegd zaken te kunnen doen.

Dan is er het knelpunt van de demografische prognoses van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Ik zal niet werken met andere prognoses. We hebben een Studiedienst van de Vlaamse Regering. Dat is niet mijn bevoegdheid, maar ik baseer er mij wel op. Ik ga geen andere prognoses maken. Ik begrijp de kritiek. Ik ben bijvoorbeeld in Vilvoorde geweest. Ik heb daar gezien hoe het bevolkingsaantal groeit en dat daar geen rekening mee wordt gehouden bij de diensten. Dit moet worden opgelost in een groter kader. We kunnen niet werken met verschillende referenties. Voor mij is dit de basis, en ik wil zeker meewerken om die basis zuiverder te maken, maar ik zal niets anders gebruiken. Van de mensen in Vilvoorde kan ik niet zeggen dat ze niet op alle mogelijkheden springen. Als je het mij vraagt, zijn ze soms zelf iets te enthousiast. Maar beter te enthousiast dan te stil.

Mevrouw Meuleman, waarom is de prognose voor Brussel niet helemaal zuiver? Het is onmogelijk om in te schatten hoeveel ouders er precies zullen kiezen voor het Nederlandstalig onderwijs. Er is daarnaast nog een probleem. Er zijn de verhuisbewegingen, de vluchtelingenstromen, zaken die moeilijker in te schatten waren. Het heeft dus niet te maken met de onzuiverheid van de manier waarop we het doen, maar met externe factoren die er tussen zijn gekomen. Daarenboven moet in Brussel nog 43 procent van de plaatsen worden gerealiseerd. Er is in de middelen voorzien. We hebben voor 4 procent van de leerlingen 17 of 19 procent van de middelen uitgetrokken. Als er nog 43 procent moet worden gerealiseerd, dan vraag ik ook actie op het terrein. De zak centen is er. Als men die al zou kunnen realiseren, kunnen we al een deel van de achterstand inlopen.

Mijnheer De Meyer, u maakte de opmerking dat het probleem niet enkel bestaat in de grote steden. Ik ben het er absoluut mee eens. Beveren bijvoorbeeld in de buurt van uw geliefde Sint-Niklaas zullen we in de monitor straks duidelijker zien. Als instrument om mee te werken, vind ik de monitor wel oké. Ik zal wel hardvochtig zijn – net zoals de vorige keer, maar misschien nog iets hardvochtiger – als men niet de moeite doet om mee te werken om het aanbod in kaart te brengen. U hebt met zijn allen gezegd anno 2015 dat het niet kan dat we niet precies weten hoeveel plaatsen er zijn. Ik begrijp niet dat men daar niet aan zou meewerken. Dat is de voorwaarde om middelen te krijgen. We zullen net als de vorige keer weer heel Vlaanderen bekijken.

Ik heb zelf de sprong gemaakt naar de zones buiten Brussel om voor de eerste keer in de Rand in middelen te voorzien. We doen het in alle gemeenten. Als ik me niet vergis, heeft Roeselare voor de eerste keer middelen gekregen. Het was geen groot bedrag, maar we maken een objectieve prognose en iedereen komt

daarvoor in aanmerking. Het zou wel eens kunnen dat nieuwe steden zich aanmelden als het gaat over extra noden aan capaciteit. Ik denk dat de monitor wel heel duidelijk zal zijn.

Wat de hertelling van de capaciteit betreft, heb ik genoteerd, collega Daniëls, dat u dat mee wilt ondersteunen. Ik vind dat een bijzonder goede zaak. Ik denk dat iedereen daar zeer gelukkig mee zal zijn, maar het moet nog worden goedgekeurd. We moeten nog een gezamenlijke weg afleggen. Ik zal zelf de basis al leggen, zoals daarnet aangekondigd.

De inventarisatie van de eigendommen. De scholen blijven natuurlijk privé. Wat wordt verkocht, wordt vaak geherinvesteerd. We proberen uit te zoeken hoe we ervoor kunnen zorgen dat we zo niet twee keer uitgaven missen. Ik stel wel vast, om een tegenwicht te geven, collega Daniëls, dat sommige scholen ook met heel velen gaan samenwerken om een herlokalisatie te doen, of om alles efficiënter te gaan organiseren. In Roeselare bijvoorbeeld heeft men met een aantal scholen een administratief gebouw gezet om ervoor te zorgen dat directeurs worden ontlast, dat alles wat administratie is, op een centrale plaats gebeurt. Het is eigenlijk een heel goede zaak maar het kan patrimoniumverschuivingen met zich meebrengen. Ook hier blijven we pogingen doen om zo goed mogelijk de monitor ook een inventaris te laten zijn.

Collega De Ro, ik ben het absoluut eens dat bovenlokaal werken ook voor het secundair onderwijs mogelijk moet zijn. Ik hoop dat collega Meuleman het er ook mee eens zal zijn, maar ik denk dat we nu voor het eerst op een professionele manier aan het werken zijn. Er zijn nog noden, collega Meuleman – ik ben de laatste om u te zeggen dat het allemaal rozengeur en maneschijn is. Er wordt hard gewerkt om alles te objectiveren en om de middelen in te zetten daar waar ze het meest nodig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik ben mijn betoog begonnen met een nogal dikke pluim, vond ik zelf, voor uw beleid. Ik heb gezegd dat er een ad-hoc-beleid was en dat u dat voor een stuk hebt rechtgetrokken. Er zijn veel steden en gemeenten u daar dankbaar voor.

Waar ik nog wel op wil repliceren, is dat u zegt dat het geld er is, dat het voor de rest een lokaal probleem is, dat steden en gemeenten hun capaciteit niet doorgeven of niet inspelen op alle mogelijkheden die er zijn, of dat de realisatiegraad nog te laag ligt. Ik denk dat dat ook niet waar is. Ik denk dat er heel wat steden en gemeenten zijn die alles doen, die zeer inventief zijn, die zeer intensief bezig zijn met capaciteit en stoeltjes in een stad of gemeente. De eerste die meestal heel wat ouders op zijn dak krijgt, is de lokale schepen van Onderwijs. Bij die komt men het eerst aankloppen. Het is zowel voor de schepen als voor de minister zeer onaangenaam als er onvoldoende stoeltjes zijn. We hebben dat gezien met de noden in het kleuter- en basisonderwijs. Iedereen heeft er baat bij dat hetzelfde scenario wordt vermeden voor het secundair onderwijs. Het is nog niet te laat. Daarom kloppen de steden en gemeenten ook zo hard op die nagel. Men wil vermijden dat vanaf 2020 hetzelfde scenario zich afspeelt in het secundair onderwijs.

Ik denk dat we de steden niet tegen de Vlaamse Regering mogen uitspelen en omgekeerd. Ik denk dat iedereen er baat bij heeft om zo hard mogelijk samen te werken. Als men klaar is om extra inspanningen te doen, moet er worden nagegaan of er geen mogelijkheid is om dat te honoreren of om dingen sneller vooruit te laten gaan. Iedereen heeft daar baat bij.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Na de lofwoorden van collega Meuleman moet ik uiteraard niet overdrijven.

Er is een elementje waar ik op wil ingaan. Een van onze collega's zegt dat, als alle scholen die er twintig jaar geleden waren, er nu nog zouden zijn, de problemen vandaag zouden zijn opgelost. Een beetje gratis, maar er zit wel een grond van waarheid in. Er zouden zeker een aantal problemen zijn opgelost, dat is duidelijk. Het neemt niet weg dat we erover moeten durven na te denken hoe we er als overheid mee omgaan als een schoolgebouw, dat destijds werd gebouwd met subsidies, niet meer met leerlingen is bevolkt. Wat doen we daarmee in de toekomst? We kunnen de middelen herinvesteren bij verkoop, maar soms is het nog meer zinvol dat het gebouw zelf opnieuw en onmiddellijk kan worden ingezet voor onderwijs. Ik hou nog altijd frustraties over aan het feit dat op een ogenblik in mijn stad een schoolgebouw werd verkocht, maar dat het zeker niet mocht worden verkocht aan het vrij onderwijs. Maar goed, dat is verleden tijd.

Ik heb op een bepaald moment het idee gelanceerd – en ik weet dat het voor veel verfijning vatbaar is – om een voorkeepsrecht in te voeren voor schoolgebouwen. De formule bestaat reeds in vele domeinen. Ze is niet onmiddellijk over te brengen naar het domein van schoolgebouwen, maar het moet ons toch aanzetten om over dat thema verder na te durven denken, wetende dat er geen toverformules zijn maar dat overheidsmiddelen zo adequaat en zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet en dat we eventjes afstand moeten kunnen nemen van een aantal kleine belangen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega De Meyer, mijn insteek gaat niet zozeer over het gebouw maar wel over, als je in een stedelijke agglomeratie bent, het aantal vierkante meter grond. Dat is meestal het probleem. Er zijn wel middelen, en er is een school die wil uitbreiden, maar er zijn gewoon geen vierkante meters meer of vierkante meters die nog betaalbaar zijn. Als grond schaars is in een stedelijke agglomeratie, dan is het niet evident om die gronden te verkrijgen.

Ik ben het idee niet ongenegen om niet zomaar schoolgebouwen te laten verdwijnen. Ik denk ook dat we er op dit moment dicht op zitten, maar twee jaar geleden heb ik nog een hele site in Gent weten verdwijnen die gewoon verkocht werd. Het was een school met een kerkgebouw, een parking en een stuk tuin. Dat is zeer jammer in gebieden waar er op dat moment capaciteitsproblemen zijn, al was het maar gewoon voor de vierkante meters grond die daar ter beschikking waren.

Minister, ik kijk verder uit naar de monitoring. Ik denk ook dat we een bepaalde monitoring moeten kiezen en die dan opvolgen, tenzij we vaststellen dat de monitoring die wordt vooruitgeschoven, een structurele fout bevat. Dan moeten we die wel corrigeren. Ik heb het dan over leerlingstromen. In de rand rond Brussel kunnen we wel monitoren, maar er is een bepaalde leerlingstroom die we goed moeten volgen. Wat gebeurt daarmee? Tot waar gaat die leerlingstroom? Omgekeerd zie ik in het Waasland het volgende. Vroeger stapten we in het Waasland op de bus en reden we naar Antwerpen naar de secundaire school. Nu stapten men in Antwerpen op de bus en rijdt men naar het Waasland naar een secundaire school. Dat zijn evoluties die niet altijd in bevolkingsprognoses, op het vlak van domicilie, zichtbaar zijn. Het zijn tendensen die heel snel kunnen omslaan. Het is iets wat we goed moeten monitoren. We moeten er ook voor zorgen dat er middelen zijn om in leerkrachten in die klassen te voorzien

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik geef u uiteraard gelijk als u zegt dat u een methodiek hebt in de Vlaamse Regering, dat er studies zijn in de Vlaamse Regering

en dat u zich daaraan wilt houden. Mijn pleidooi is ook niet om dat weg te gooien, alleen is het zo dat er correcties op moeten gebeuren. Ik denk dat uw collega die bevoegd is voor de ruimtelijke planning in Vlaanderen, minister Schauvliege en haar diensten, misschien eens moet kijken naar de grootte van een aantal bouwprojecten in de stad van collega Cordy, maar ook in mijn eigen stad, die zo'n omvang aannemen dat het zeker in zones van die steden tot ernstige capaciteitstekorten kan leiden, indien men niet, zoals onze beide stadsbesturen doen, bouwpromotoren verplicht om in gemeenschapsvoorzieningen te voorzien.

Ik vrees dat een aantal gemeentebesturen in Vlaanderen de trein aan het missen zijn. Ik hoor dat er in Vlaanderen in een aantal gemeenten bouwprojecten zijn voor de komende tien jaar van ettelijke honderden wooneenheden, maar waar geen crèches of geen zones voor crèches of scholen zijn gepland. We hebben dat destijds, vijf tot tien jaar geleden, verweten aan de Brusselse overheden, maar ik zie dat in Vlaanderen een aantal gemeenten diezelfde fouten aan het maken zijn. Misschien moeten de mensen van Ruimte Vlaanderen dit toch eens nagaan en misschien kan er een soort correctie komen op de bevolkingsprognoses, op basis van de reële bevolkingsgroei van de afgelopen vijf of tien jaar, en op een aantal grote bouwprojecten waarover mijn informatie is dat er geen enkele ruimte voor gemeenschapsvoorzieningen wordt opgelegd terwijl er ook goede voorbeelden zijn in Vlaanderen, bijvoorbeeld in Antwerpen, Mechelen, Vilvoorde en andere steden, waar men dit wel inplant, en terecht inplant.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over segregatie in het onderwijs – 2854 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, de segregatie tussen leerlingen in ons onderwijs blijft bijzonder groot, zo blijkt uit nieuw onderzoek in opdracht van de Koning Boudewijnstichting. Zij analyseerden de PISA-resultaten van 2015 verder op drie aspecten. Men onderzocht de effectiviteit van ons onderwijssysteem, de gemiddelde prestaties; de prestatieverschillen tussen leerlingen en de invloed van de sociale achtergrond op gelijke kansen.

Vlaanderen scoort in vergelijking met andere regio's vrij goed wat betreft de gemiddelde schoolprestaties, maar de prestatieverschillen tussen de best presterende leerlingen en de minder goed presterende zijn erg groot. De grote verschillen die aanwezig zijn in het secundair onderwijs, maken dat de zwakste leerlingen het naar alle waarschijnlijkheid veel moeilijker zullen hebben op de arbeidsmarkt en in hun latere leven. Uit onderzoek blijkt de sociaal-economische achtergrond erg bepalend. De sociaal-economische achtergrond in België bepaalt meer dan elders in de OESO-laden de slaagkansen op school. De onderzoekers roepen op om factoren en systemen die in ons land sociale ongelijkheden blijven reproduceren, grondig aan te pakken.

Als conclusie op deze opmerkelijke onderzoeksresultaten formuleren de onderzoekers een aantal beleidsaanbevelingen op vlak van desegregatie en regulering van de schoolkeuze, het doorbreken van het watervalstelsel en het tegengaan van zittenblijven. De aanbevelingen worden als volgt geformuleerd: "De schoolkeuze is een belangrijk middel in de strijd tegen segregatie. Om de sociale mix te verbeteren moeten er, van zodra kinderen leerplichtig zijn, meer verfijnde, transparante, gecentraliseerde en geïnformatiseerde inschrijvingsprocedures komen."

De sociale mix is niet alleen een uitdaging bij de inschrijving; hij is tijdens het hele schooltraject belangrijk. Een echt gemeenschappelijke brede eerste graad, bij voorkeur tot 15 of 16 jaar, kan bijdragen tot een gelijk(er) onderwijssysteem. De keuze voor technisch en beroepsonderwijs moet later worden genomen en moet een positieve keuze zijn.

Uit onderzoek blijkt ook dat zittenblijven niet nuttig is. Het is bovendien duur. Zittenblijven moet afgeschaft of drastisch worden beperkt. Dit moet hand in hand gaan met een bredere hervorming van het onderwijssysteem met nieuwe alternatieve maatregelen rond remediëring, gedifferentieerd onderwijs en andere, en met een mentaliteitswijziging bij leerkrachten, schooldirecties en ouders.

Minister, welke conclusie trekt u op basis van de analyse in opdracht van de Koning Boudewijnstichting van de resultaten van het PISA 2015-onderzoek en de bevindingen met betrekking tot segregatie in het onderwijs?

Op welke wijze zult u werk maken van de beleidsaanbevelingen over desegregatie en schoolkeuze, het watervalfenomeen en het zittenblijven?

Neemt u bijkomende maatregelen om de grote prestatieverschillen en de invloed van sociale achtergrond op gelijke kansen weg te werken en de effectiviteit van ons onderwijssysteem nog verder te versterken?

Hoever staat u met de uitwerking van een nieuw Inschrijvingsdecreet? Eigenlijk hebt u net aangegeven dat het aan de parlementsleden is.

Ik zou dan collega De Ro willen ondersteunen en zeggen: sla dan de hand snel aan de ploeg. Minister, ondertussen zijn we echter net als collega De Ro voorstander van een centraal aanmeldingsregister.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, uw vraag zit ook op de snijlijn met de vragen van vanmorgen en over het Inschrijvingsdecreet daarnet. Ik zal proberen te antwoorden met betrekking tot die dingen waarover eigenlijk nog niks is gezegd.

Eerst en vooral, het onderzoek 'Segregatie in het onderwijs overstijgen' van de Koning Boudewijnstichting is een zeer waardevol onderzoek, waarin ik ook een aantal zaken lees die we ook weten. Het onderwijs moet ernaar streven dat zo veel mogelijk jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen en dat ze de vooropgezette doelen behalen, ongeacht hun afkomst of hun achtergrond. In mijn repliek op de bevindingen van het Rekenhof ben ik ook al op een aantal zaken ingegaan. Hoewel ik me in de analyse over segregatie kan vinden, heb ik de aanbevelingen van de onderzoekers ook eens met een positief-kritisch oog bekeken. Ik ben er met name niet echt van overtuigd dat er voor die aanbevelingen voldoende draagvlak is. Ik geef een paar voorbeelden. Een van de voorbeelden is de desegregatie door de regulering van schoolkeuze. Dat is heel moeilijk, omdat in het regeerakkoord net staat dat wij de keuzevrijheid van ouders willen maximaliseren. Op het terrein is die keuzevrijheid ook een gedragen principe. De vraag is dus of je dat zomaar kunt omdraaien.

Dan is er het doorbreken van de watervallogica door het uitstellen van de studiekeuze tot 16 jaar en het aanbieden van een gemeenschappelijk basisprogramma in het secundair onderwijs. Het hangt ervan af hoe je dat bekijkt. We hebben een gemeenschappelijk basisprogramma tot in het eerste en tweede middelbaar. Het overgrote deel van de uren is een gezamenlijk aanbod, en het aantal keuze-uren is in het eerste middelbaar beperkt en in het tweede middelbaar ook nog relatief beperkt, maar het is geen volledig gemeenschappelijk programma, omdat wij niet geloven dat dat de eurekaoplossing is.

In het kader van het terugdringen van zittenblijven in gespecialiseerde leerkrachten voorzien voor remediëring is voor mij ook een stap te ver.

De analyse die in het rapport werd gemaakt, stemt in grote mate wel overeen met de redenen waarom we het secundair onderwijs moderniseren. Wij hebben een SWOT-analyse gemaakt en zien daarin dat de sociaal-economische status van een leerling eigenlijk te veel impact heeft op zijn schoolkeuze. Er is ook de hiërarchie in de maatschappelijke appreciatie voor de onderwijsvormen die mee de studiekeuze van de leerlingen bepaalt. Ook heeft zittenblijven op lange termijn slechte effecten: leerlingen boeken, uiteraard behoudens de uitzonderingen, weinig leerwinst.

Met de modernisering van het secundair onderwijs proberen we aan al die zaken tegemoet te komen. Mevrouw Gennez, ik zal nu niet de hele modernisering van het secundair onderwijs opnieuw opsommen; Dat zou me vrij ver leiden. Wat ik wel wil meegeven, is dat we ook leerlingen keuzevaardiger willen maken, zodat ze meer inzicht krijgen in hun eigen capaciteiten en interesses en een positieve school- en studiekeuze kunnen maken onafhankelijk van hun sociaal-economische status (SES). Met de nieuwe indeling van het studieaanbod zou dat mogelijk moeten zijn. Sociale ongelijkheid kunnen we ook al veel vroeger aanpakken, zelfs al in de kleuterklas. Vandaar ons actieplan 'Elke dag kleuteronderwijs telt' en onze grote inzet op kleuterparticipatie.

Dan is er het ontwerp van decreet inzake de leerlingenbegeleiding. Ik heb het al vaak genoemd, maar we moeten dat ook eens doorpraten. Dat biedt echt een aantal handvatten om ook de sociaal-economische verschillen tussen leerlingen voor een stuk te verminderen.

Hoe zal ik nu omgaan met die beleidsaanbevelingen? Ik denk dat we een aantal juiste beleidskeuzes maken. Er wordt ook hard gewerkt aan het toekomstplan voor het basisonderwijs, dat hopelijk binnenkort ook rond zal zijn. Ik krijg op geregelde tijdstippen een brief van de parlementsvoorzitter, waarin hij me vraagt om via hem mijn plan voor het basisonderwijs aan u te bezorgen, maar ik had daar ook vorige week in het parlement eigenlijk al op geantwoord. U weet waarschijnlijk niet dat die brief bij mij komt. Ik heb nu een tweede herinnering ontvangen. Wij antwoorden daar altijd op. Ik heb het gevoel dat ik ook vorige week aan u heb gezegd, naar aanleiding van de vraag van de heer Vandenberghe, dat we daaraan werken. Dat is echter meer dan een budget vragen. Daar moet ook inhoud in komen. Gelet op uw gelaatsuitdrukking weet ik echter dat u niet degebent die ... (*Opmerkingen van Jo De Ro*)

Die brieven komen bij mij. Daar staat in zwarte letters 'tweede herinnering' bij, waardoor ik dan denk: oei oei, mevrouw Gennez is kwaad op mij. (*Gelach. Opmerkingen*)

Straks krijg ik een derde herinnering. Uw gelaatsuitdrukking stelt me echter enigszins gerust: we begrijpen elkaar over de cadans van dat plan.

Voor het secundair onderwijs is het nu nog zaak om het besluitvormingsproces voor de modernisering van dat secundair onderwijs af te ronden. Het belangrijke werk dat u levert inzake de eindtermen, kan daar ook een grote bijdrage toe leveren.

Wat het zittenblijven betreft, ben ik het er met de onderzoekers over eens dat we meer remediëringgerichte praktijken moeten ontwikkelen. Dat is een van mijn zware zorgpunten. Dat is ook hoe we dat willen aanvatten: inzetten op het versterken van differentiatie en ook flexibele leerwegen stimuleren. Dat moet echt ook ingeburgerd geraken in Vlaanderen. Wat dat betreft, volg ik de onderzoekers dus absoluut. Samen met de pedagogische begeleidingsdiensten worden zowel in het basisonderwijs als in de eerste graad van het secundair onderwijs vanaf dit schooljaar gerichte projecten inzake differentiatie opgezet. U weet dat we ook de conceptnota Samen tegen Schooluitval aan het uitvoeren zijn.

Tot slot, wat desegregatie betreft, onderzoekers van het Steunpunt studie- en schoolloopbanen (SSL) bestudeerden in 2015 de evolutie van de sociale mix en relateerden die aan ontwikkelingen in het inschrijvingsrecht. Dat is zeer interessant. Wat blijkt daaruit? Sinds de invoering van de dubbele contingentering valt voor het eerst in meer dan tien jaar een gunstige kentering in de segregatietrend op te merken. Het onderzoek suggereert dat het beleid van dubbele contingentering wel degelijk aan de oorzaak daarvan ligt. Ik wil dat toch wel opmerken, omdat daarbij hier vaak ook kritische kanttekeningen worden gemaakt.

Dat brengt me bij de volgende vraag. Bij het begin van de legislatuur heb ik met de meerderheid afgesproken dat er twee dossiers zijn die op parlementair niveau zouden worden bekeken, namelijk de eindtermen en het inschrijvingsrecht. Ik zal daarover misschien dan ook eens een brief sturen naar de parlementsvoorzitter. We hebben het daar al over gehad in deze commissie. Het streven naar een sociale mix is een onderdeel van het inschrijvingsrecht. Ik heb ook vanmorgen bij de vergadering met het Rekenhof gezegd dat dat Inschrijvingsdecreet voor mij een van de pijlers is om vorm te geven aan het gelijkheidsbeleid. Nogmaals, ik ben bereid om zelf een aantal initiatieven te nemen, maar laten we misschien nog eventjes het parlement aan zet laten, en als er binnen een paar maanden geen soelaas is, dan zal ik zelf een aantal zaken... *(Opmerkingen)*

Ik laat dat over aan de meerderheid, en de minderheid. Het is dus aan het parlement. *(Opmerkingen)*

Voorlopig, heb ik gezegd.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, dank u wel. Zoals u weet en de collega's weten, zijn wij altijd bereid om constructief mee na te denken over elk belangrijk onderwijsthema, dus zeker ook over het Inschrijvingsdecreet. Als ik het dus als een uitnodiging mag opvatten, dan gaan wij daar graag op in.

Wat de brief van de voorzitter betreft, ik ben zeer blij dat de voorzitter van het parlement het woordvoorderschap van mezelf en onze fractie op zich neemt. Het is ontroerend om dat te zien, maar ik had inderdaad geen weet van een brief of een rappel aan uw adres van voorzitter Peumans. Ik zal hem echter zeker bedanken voor zijn inspanningen. *(Gelach)*

Minister, iets minder vrolijk, ik denk dat de aanbevelingen die de onderzoekers formuleren, inclusief het uitstel van de studiekeuze, inclusief een milde regulering van de schoolkeuze, eigenlijk minstens wel een overweging of een discussie waard zijn. Het is niet het eerste onderzoek dat inzake het belang van een goede studiekeuze, van een goede oriëntatie aangeeft dat dat niet evident is op de leeftijd van 11 jaar, zoals nu voorzien in de hervormingsplannen van de meerderheid voor het secundair onderwijs. Ik ben ook niet de enige die dat zegt. Ook het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) over de hervorming van het secundair onderwijs zal u niet zijn ontgaan. Dat was bijzonder kritisch, niet alleen over de timing. Hierbij wil ik toch nog eens de oproep van het onderwijsveld steunen om die hervorming niet te laten ingaan op 1 september 2018, niet alleen omdat het alleen maar een structuurhervorming is, geen inhoudelijke, maar ook omdat men dat voor het ordentelijk verloop van onderwijs hervormingen niet door de strot van het veld mag duwen.

Het Vlor-advies was niet alleen kritisch voor de timing, maar had ook inhoudelijke bemerkingen, die eigenlijk aansluiten bij de voorstellen die worden geformuleerd in het onderzoek van de Koning Boudewijnstichting: een uitstel van studiekeuze, een bredere eerste graad, het wegnemen van tussenschotten tussen de verschillende onderwijsvormen, – niet zoals u dat doet, wat de matrix complexer maakt, maar door dat veeleer helderder te maken. Dat zijn allemaal elementen die ook

voor onze fractie zeer belangrijk zijn en waarvan we betreuren dat ze niet in overweging zijn genomen bij de modernisering van het secundair onderwijs.

Waar ik wel blij mee ben, is dat u zegt dat we daadwerkelijk moeten blijven inzetten op die sociale mix als we gelijke onderwijskansen echt willen stimuleren. Daarvoor hebben we door ons gefragmenteerde onderwijslandschap soms nood aan ingewikkelde regelgeving, want eerlijk is eerlijk, het Inschrijvingsdecreet en de dubbele contingentering zijn ingewikkelde regelgevingen. Als ze echter het doel dienen, namelijk die sociale mix bevorderen, dan is minstens dat belangrijk om te behouden of te versterken. Dan moet men zeker niet overwegen om dat te laten vallen, zoals de collega's van de N-VA wel eens voorstellen.

Minister, ik wil besluiten met te zeggen dat u wat ons betreft een tweede kans krijgt voor de hervorming van het secundair onderwijs. We hebben deze ochtend gesproken over het gebrek aan effectiviteit soms van de toch wel aanzienlijke GOK-investeringsmiddelen, zowel voor werking als voor omkadering. Om die extra te laten renderen, lijkt het me niet wenselijk om alleen maar te 'kurieren am Symptom' en de transparantie van de inzet van die middelen te bevorderen. Dat moeten we ook doen, maar belangrijker nog is die juiste studiekeuze, en daarvoor is uitstel van studiekeuze belangrijk, en die kan dan gebeuren op basis van de talenten, de interesses en de brede basisvorming die leerlingen hebben, en niet in functie van wat een school aanbiedt of van een vroege tracking, al vanaf 11 jaar. Ik denk echt dat we die kaap niet mogen nemen op de manier zoals is afgesproken door de meerderheid. Ik zou daarvoor nogmaals willen verwijzen naar het Vlor-advies. In elk geval, er is veel voorbereidend werk aan voorafgegaan. Er is twintig jaar over gediscussieerd. Het is goed dat er stappen worden gezet, maar ik vrees dat die nu in de foute richting worden gezet, en dat kan gelijke kansen alleen maar verder hypothekeren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, ik heb begrepen dat er volgende week een vraag om uitleg is van u over het secundair onderwijs. Het is dus een beetje moeilijk, maar ik voel me natuurlijk ook wel aangesproken door wat u zegt. Om te beginnen, ik denk dat er toch een stukje collectief geheugenverlies is, want uw partij heeft vorige legislatuur mee de conceptnota secundair onderwijs goedgekeurd, en die rollen wij nu uit. Daarvan nu maken dat dat enkel een structuurhervorming is, vind ik ook echt wel kras, aangezien we al tal van inhoudelijke maatregelen aan het nemen zijn en u mee aan het stuur zit voor nog zo'n belangrijke maatregel, namelijk de eindtermen.

Ook betreur ik het, maar ik ga dat volgende week ook zeggen, dat de Vlor nooit voortwerkt op keuzes die we als regering maken, maar telkens weer teruggrijpt naar de kritiek die ze al hadden op het plan dat minister Smet ook al had gemaakt. Ik vind het dus ook wel een beetje spijtig dat dat op deze wijze gebeurt.

Mevrouw Gennez, tot slot, het is het ene of het andere. Nu zegt u dat we daar niet mee mogen starten, dat iedereen dat vraagt. Dan betekent het toch wel dat het een hervorming is die vrij ingrijpend is, ook wat de hele structuur van het secundair onderwijs betreft, ook wat de inhoud betreft. Als je in het eerste leerjaar B vier uur algemene vorming extra gaat aanbieden, dan zijn dat zware dingen. Ik ben dus zeker bereid om te luisteren naar het veld, maar kom dan niet zeggen dat het een lege doos is, wat ik u ook al een paar keer heb horen zeggen en wat mij enigszins de wenkbrauwen deed fronsen.

Dit zullen we, denk ik, volgende week echter opnieuw doen, maar ik wil vermijden dat u dan later zegt dat ik daar niks op heb gezegd de dag waarop u een opmerking maakte. Dat wens ik ook niet.

Je hebt de modernisering, maar daarnaast heb ik u ook een aantal argumenten van de studie van de Koning Boudewijnstichting gegeven waar ik het wel mee eens ben en waarvan ik vind dat we stappen ter zake moeten zetten, zoals het remediëren van zittenblijven, het aanbieden aan jongeren van flexibele trajecten. Duaal leren kan daar ook voor een stuk een oplossing voor bieden, om die ongelijkheid tegen te gaan. U zult het, denk ik, met me eens zijn dat het een verhaal is waarbij één maatregel nooit een oplossing zal bieden, maar we een pakket aan maatregelen nodig hebben.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, we zullen het waarschijnlijk nooit eens worden over de reikwijdte van de hervorming van het secundair onderwijs. U weet dat wij voluntaristisch verder hadden willen bouwen op de conceptnota van de vorige regering en dat men daar nu minimalistisch een aantal blokjes aan heeft gehangen.

Dat vinden wij net een tikkeltje te weinig. Maar daarover volgende week uiteraard meer.

De eindtermen: het zal niet aan sp.a gelegen hebben. We stellen ons heel constructief op om tot een oplossing te komen. De discussies bij het begin van het schooljaar waren ook niet tussen de oppositie en de meerderheid. Die situeerden zich vooral in een hoogoplopende ruzie tussen de N-VA-collega's en de directeur-generaal van het katholiek onderwijs Vlaanderen.

Wat ons betreft, moeten die eindtermen vooral inhoudelijk de lat hoger leggen en moet men er op die manier voor zorgen dat de inhoud van ons onderwijs wordt geactualiseerd met een sterke nadruk op het vormen van kritische burgers voor de samenleving. Ik hoop dat we daar deze namiddag met z'n allen uit geraken. Ik stel voor dat we daar nu verder over vergaderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de slaagcijfers voor de toelatingsproef arts en tandarts – 2991 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Vera Celis

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister, in uw antwoord op een eerdere schriftelijke vraag deelde u de slaagcijfers mee van de eerste zittijd voor de toelatingsproef arts en tandarts. Zo'n 5030 jongeren waagden hun kans en 15 procent slaagde. In mijn schriftelijke vraag vroeg ik u specifiek naar de slaagcijfers per geslacht, per vooropleiding en per provincie. De algemene slaagcijfers kwamen ondertussen ook al aan bod in de pers.

In de cijfers die ik van u ontving, zie ik enkele opvallende zaken. Zo blijft het verschil in slaagkans voor de proef in juli tussen jongens en meisjes groot, 19,5 procent ten opzichte van 12,8 procent. Als we kijken naar de opdeling per provincie, dan doen Brussel, 8 procent, en Limburg, 10,9 procent, het opvallend minder goed dan andere provincies. West-Vlaanderen is bijvoorbeeld de uitschieter met 19,4 procent.

Minister, u gaf meermaals aan dat het examen inhoudelijk wordt vernieuwd en dat de aandacht zal worden verhoogd naar een goede voorbereiding van het examen. Het nieuws haalde ondertussen mijn vraag om uitleg in. Vanaf volgend jaar komt er een nieuw toelatingsexamen. Zo wordt het examen voor de opleiding

arts apart georganiseerd van dat voor de kandidaat-tandartsen. Ook het aantal toegelaten kandidaten wordt vastgelegd. Met andere woorden, de numerus fixus is een feit. Dat besliste u samen met de Vlaamse Regering vorige week vrijdag.

Minister, u kreeg verschillende adviezen van de begeleidingscommissie en van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). In het nieuwe systeem worden de deelnemers gerangschikt op basis van hun score en wordt er dus een numerus fixus gehanteerd zoals vastgelegd door het decreet. In de rand van de toelatingsexamens is er nu ook een overzicht te vinden op de website van het toelatingsexamen met alle voorbereidende initiatieven.

Het Vlaams Geneeskundig StudentenOverleg reageerde ondertussen met een persbericht. Ze zetten enkele vraagtekens bij de hervorming van het toelatingsexamen, onder meer bij het invoeren van een numerus fixus. Die heeft namelijk als gevolg – dat is uiteraard logisch – dat men slechts op één moment een examen kan afleggen in plaats van de huidige twee kansen. De vraag is natuurlijk hoe we dat op een andere manier zouden kunnen oplossen. Ze wijzen ook op de onvoorziene omstandigheden in de periode begin juli.

Bovendien is er daarvoor ook weinig voorbereidingstijd aangezien het schooljaar eindigt op 29 juni 2018 na een zware periode van eindexamens en doordat de twee examens heel kort op elkaar volgen. Eerst wordt het toelatingsexamen voor arts georganiseerd en de dag erna dat voor tandarts. Dat valt niet echt in goede aarde, zeker niet voor studenten die aan de beide examens willen deelnemen. Zo is er natuurlijk heel weinig tijd tussen die twee examens.

Een belangrijke voorwaarde die de Vlaamse studenten geneeskunde steeds vooropstellen bij de hervorming, waren de voorbereidings sessies die overal gelijk zouden moeten zijn, om te vermijden dat jongeren wier ouders zich dure repetitoren konden veroorloven, meer kans maken dan jongeren die dat niet kunnen betalen. Daar hebben we in deze commissie meermaals op gehamerd. Het ontsluiten van bijvoorbeeld vragen via de website is volgens hen ook niet voldoende.

Dat is ook duidelijk door de cijfers die ik net heb aangehaald. De resultaten verschillen nog steeds te sterk van regio tot regio en eigenlijk zelfs van school tot school. Door deze voorbereidings sessies in te plannen per regio, duidelijk universeel in te vullen en een laagdrempelig beleid te voeren bij de voorbereiding van het examen, verhogen de gelijke kansen. Een overzicht van de verschillende initiatieven is voor hen niet voldoende. Bovendien focussen die initiatieven op een andere inhoud en aanpak, en kennen ze ook een verschillende kostprijs. Minister, ze besluiten het persbericht dan ook met te stellen dat ze niet akkoord kunnen gaan met uw huidige voorstel.

Ook de Vlor stelt zich vragen bij de maatregelen die de overheid treft, vooral qua opvolging en qua toegankelijke voorbereiding. Dat blijkt onder meer uit de memorie van toelichting die we ondertussen konden inkijken.

Minister, hoe verklaart u het blijvende verschil tussen jongens en meisjes? Wat zult u doen om die kloof te dichten? Hoe verklaart u het verschil tussen de provincies? Wat zult u doen om die kloof te dichten, vooral in het geval van Limburg en Brussel? Specifiek voor die laatste, hoe staat u tegenover de indruk dat de oorzaak zou liggen bij de thuistaal? Zult u dat element toch nog meenemen bij de hervorming zodat de invloed van de thuistaal geen doorslaggevend element hoeft te zijn? Dat geldt niet alleen voor Brussel, maar voor alle jongeren van wie de thuistaal niet het Nederlands is en die daardoor misschien minder kansen zouden hebben op het examen. Wordt de thuistaal ook meegenomen in de statistieken van het examen? Komen er parallelle initiatieven zoals voorgesteld door het Vlaams Geneeskundig StudentenOverleg, die de aangehaalde kloof kunnen dichtten? Komen er nog aanvullende maatregelen? Zo ja, welke?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het verschil in slaagkans tussen jongens en meisjes is een kwestie die de examencommissie van het toelatingsexamen jaarlijks bekijkt, zowel in de aanloop naar een volgend examen als in de analyse van een afgelopen examen. Wat de genderneutraliteit betreft, heeft mijn administratie in 2015 een wetenschappelijke analyse laten uitvoeren op de individuele items van het juli- en augustusexamen. Uit deze analyse bleek dat voor het gedeelte kennis en inzicht in de wetenschappen vijftien vragen een genderbias vertoonden, waarvan acht in het voordeel van meisjes en zeven in het voordeel van jongens. Sommige vragen bleken dus in lichte mate beter te worden beantwoord door een van beide geslachten, maar bijna even vaak was het voordeel voor meisjes als voor jongens. Je kunt dus niet zeggen dat er een systematische benadeling is van de meisjes.

Verder moet het genderverschil worden genuanceerd omdat je ook andere achtergrondkenmerken in rekening moet nemen. De balans kantelt naargelang van de subgroep die je vergelijkt. Om dit te illustreren: er is bijvoorbeeld een groep meisjes, namelijk de meisjes die aanduiden dat ze het examen doen om arts te worden, die het beter doet dan een groep jongens. Als de motivatie wordt gemeten van wie arts wil worden, dan krijg je een betere score voor meisjes. De jongens die aanduiden dat ze het examen doen om tandarts te worden, halen een mindere score. Afhankelijk van de variabelen die je inbrengt, krijg je een totaal ander resultaat. We kunnen dus niet zomaar besluiten trekken.

Ook blijft het in absolute termen zo dat nog steeds veel meer meisjes slagen dan jongens – er nemen ook veel meer meisjes deel dan jongens –, waardoor veel meer meisjes dan jongens doorstromen naar de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde, en waardoor er uiteindelijk ook veel meer vrouwelijke artsen afstuderen dan mannelijke.

Tot slot doet de verschillende slaagkans voor jongens en meisjes in wetenschappen en wiskunde zich niet alleen voor bij het toelatingsexamen arts en tandarts. Ook in het Programme for International Student Assessment (PISA), in de Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS), en in de peilingsonderzoeken wiskunde van de tweede en de derde graad zien we een verschil in gemiddelde prestaties tussen jongens en meisjes. Ook internationaal is dat prestatieverschil een tendens. We moeten bijgevolg voorzichtig zijn met conclusies omtrent de genderneutraliteit van de examenvragen van het toelatingsexamen. Dat neemt echter niet weg dat we dit als een blijvend aandachtspunt meenemen.

Dan de verschillen tussen de provincies. Dat is voor mij een bron van vreugde, als je ziet wie de beste provincie is, maar ook een bron van grote kopzorgen. Het prestatieverschil tussen de provincies is niet direct identificeerbaar qua oorzaak. Ook hier geldt dat soortgelijke regionale verschillen al in eerder onderzoek werden vastgesteld, zij het dat we hier over minder data beschikken, namelijk voor Limburg in een editie van PISA van meer dan tien jaar geleden en voor Brussel in het peilingsonderzoek wereldoriëntatie basisonderwijs van 2010.

Voor regionale prestatieverschillen hebben we dus een kleinere evidentiebasis, waardoor we ons moeten hoeden voor overhaaste conclusies. Het gaat hier om correlaties en niet om oorzakelijke verbanden.

Bovendien is de steekproef in het kader van het toelatingsexamen sowieso beperkt in omvang en qua samenstelling sowieso niet neutraal: omdat je enkel de resultaten kent van jongeren die aan het examen deelnamen, en niet beschikt over de controlegroep van niet-deelnemers. Toch reken ik erop dat deze verschillen opgepikt worden, niet alleen door de secundaire scholen die voorbereiden op het examen, maar ook in de algemene voorbereiding vanuit de universiteiten, waarop ik straks nog terugkom.

Tot nu toe bevat de database van het toelatingsexamen enkel gegevens over geslacht, geboortedatum, provincie en studierichting, en niet over thuistaal. De studie van Roggemans en Spruyt van 2014 onderzocht wel de correlatie tussen thuistaal en het slagen op het toelatingsexamen, wat zich vooral zou uiten bij deelnemers uit het Brusselse Gewest. In deze studie stelde men een klein effect van thuistaal vast, vooral op het onderdeel 'informatie verwerven en verwerken' (IVV). Sowieso geldt dat een goede beheersing van het Nederlands nodig is: in het toelatingsexamen, dat naast kennis en inzicht in de wetenschappen ook peilt naar informatieverwerving en -verwerking, in de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde, en in de uitoefening van het beroep van arts en tandarts. Om echter te vermijden dat studenten bevoordeeld worden door een doorgedreven kennis van specialistisch taalgebruik, gaat er bij het opstellen van de vragen en zeker ook de stilteekst tegenwoordig wel degelijk aandacht naar het gepaste taalniveau.

Wat betreft uw bijkomende vraag over de hervorming van de toelatingsproef, hebben we vrijdag inderdaad met de regering een beslissing genomen. Ik heb het persbericht gezien van de studenten en ik heb gisteren ook de studenten ontvangen op mijn kabinet. Ik wou dat snel doen omdat de studenten actief participeren in het hele proces. Het is mede door de studenten dat ik het aangedurfd heb om de sprong te maken naar een numerus fixus. Zonder de steun van de studentenpopulatie kun je dat niet doen. Ik heb dinsdag geluisterd naar hun voornaamste bezorgdheden. Het persbericht was trouwens niet zo kritisch, maar op een aantal punten vrij constructief.

We dachten dat een examen op 3 en 4 juli ideaal zou zijn: één keer studeren en klaar. De studenten erkennen dat ook en ze vragen dus niet om dit te spreiden over twee maanden, maar enkel een pauze van één dag tussen de twee examens.

Een tweede vraag ging over het moment van het examen. We hebben gekozen om dat heel vroeg te doen in juli, zij vragen om dat te herbekijken, in het bijzonder voor de studenten biomedische wetenschappen die willen overschakelen naar geneeskunde, want die studenten zijn dan nog maar net klaar met hun examens. Voor hen is begin juli dus wel heel vroeg. Ik kan dit herbekijken, dat staat niet in het decreet, maar in een uitvoeringsbesluit. Ik pleeg daar momenteel overleg over.

Een derde vraag van de studenten gaat over de voorbereiding. Ze vinden het een goede zaak dat er een website bestaat die alle voorbereiding vermeldt, maar vragen of er overleg kan zijn tussen de universiteiten zodat de voorbereiding uniformer zou kunnen zijn. Dat is iets moeilijker omdat het verband houdt met de autonomie van de universiteiten. Ik heb beloofd om dat in de komende weken uit te klaren, voor ik mijn besluit aan de Vlaamse Regering voorleg.

Die drie punten zijn dus zeker bespreekbaar, en ik heb ook aan de studenten gevraagd nog eens na te denken over die datum van 3 en 4 juli. We hebben een goed gesprek gehad en ik ben zeker van plan om de jongeren hierbij te blijven betrekken. Nogmaals, je kunt de numerus clausus niet omvormen tot een numerus fixus zonder de expliciete steun van de studenten. Hun grootste argument om daarin mee te gaan is de moeilijkheidsgraad van het examen. We komen nu tot een moeilijkheidsgraad die niet meer gepast is op basis van de huidige eindtermen. We kunnen dus niet anders dan die switch maken. Zij beseffen ook dat het dan onmogelijk is om te voorzien in twee examenperiodes, om de eenvoudige reden dat je geen twee examens kan maken die exact even moeilijk zijn. Dat zou kunnen leiden tot grote discussies over de groep die een moeilijker of minder moeilijk examen had. Bij een numerus fixus moeten we ons dus beperken tot één examenmoment en dat beseffen de studenten ook.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Minister, ik dank u voor uw antwoord, ook op mijn bijkomende vraag over wat vrijdag beslist werd. Ik denk dat het nodig is om zeker die gender bias en ook de thuistaal opnieuw op te nemen in het nieuwe examen, zodat jongeren geen nadeel ondervinden omdat ze toevallig jongen of meisje zijn of een andere thuistaal gebruiken dan het Nederlands. Ik ben blij te horen dat u de studenten al ontvangen hebt. Ik wist dat ze actief betrokken zijn bij de hervorming van het toelatingsexamen en dat is zeer goed nieuws. Ze hebben inderdaad een aantal bezorgdheden, u verwees er ook naar. Die gaan vooral over de datum en de korte voorbereidingstijd tussen het eerste en het tweede examen.

Met een numerus fixus is het inderdaad zeer moeilijk om twee examens te organiseren, maar als jongeren een herkansing willen, moeten ze dan wel nog een jaar wachten. De tweede zittijd die er in het huidige systeem was, valt dan weg. Ik zie daar niet meteen een oplossing voor.

Tot slot, we hebben al vaak de vraag gesteld naar een uniforme voorbereiding door de universiteiten. Ik begrijp dat de universiteiten op hun autonomie staan, maar het is volgens mij toch belangrijk om daar een lijn in te trekken zodat elke jongere zich op een goede en goedkope manier kan voorbereiden op dat toelatingsexamen. Andere factoren zoals de socio-economische achtergrond, geslacht of thuistaal mogen dan eigenlijk niet spelen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Soens, ik ben blij dat u erkent dat één examenmoment de enige mogelijk oplossing is. Ik doe dat niet voor mijn plezier, maar om ervoor te zorgen dat het examen iets minder moeilijk zal worden, waardoor de frustrerende ervaring bij jongeren, die keihard gewerkt hebben, kan worden weggenomen. Zo niet krijg je wat we nu weer meegemaakt hebben: één vraag blijkt te ver van de eindtermen af te liggen en daardoor mogen nu 99 jongeren extra starten, terwijl het academiejaar intussen al begonnen is. Die situaties wil ik vermijden, vandaar de nieuwe weg. Je kunt nu eenmaal niet iedereen laten starten aan de studies geneeskunde, want niet iedereen zou een RIZIV-nummer krijgen nadien.

Kortom, ik weet dat u bezorgd bent, maar weet dat wij met ons kabinet bijzonder zorgzaam omgaan met de jongeren en hen daarom zo actief betrekken bij het zoeken naar een moedige, nieuwe examenformule.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de Diyanetschool die tieners wil opleiden tot imam – 2988 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Nadia Sminate aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de plannen van Diyanet om een school voor imams op te richten – 12 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Vera Celis

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, intussen hebben een aantal collega's de zaal verlaten, maar er zijn zes voortreffelijke studenten op de publiektribune bijgekomen. Ze komen uit Maaseik om in het kader van een politiek project een dag in het Vlaams Parlement door te brengen en zijn hier graag te gast in de commissie Onderwijs.

De plannen van Diyanet om een middelbare school uit te bouwen waar leerlingen een voorbereidende opleiding kunnen volgen tot imam dateren niet van gisteren. Al op 23 april 2016 verscheen in Het Belang van Limburg een artikel 'Turken plannen bouw van islaminternaat in Houthalen'. Minister, toen u daarover ondervraagd werd in de plenaire vergadering zei u dat er geen enkele vraag tot erkenning of subsidiëring hangende was. Een jaar later, in april van dit jaar, herhaalde ik mijn vraag en u antwoordde dat er nog steeds geen enkele vraag voor erkenning of subsidiëring was ingediend, maar dat de administratie wel al een vraag om informatie van de initiatiefnemers had ontvangen en in dat kader met hen had samengezeten.

Eind september verschenen in enkele Vlaamse kranten nieuwe berichten over het initiatief. De plannen waren intussen concreter en de directeur Beyazgül van Diyanet zei: "We zijn die plannen aan het afronden. We bekijken nog of we aan alle criteria kunnen voldoen om door de Vlaamse overheid erkend te worden als middelbare school, maar als dat niet lukt, dan organiseren we ons als privé-instituut met avond- en weekendlessen."

Bijkomend detail in dit verhaal is dat diezelfde directeur verklaarde dat hij niet gelooft in een imamopleiding die georganiseerd is door de overheid. Hij zei ronduit dat de 'bemoeizieke' overheid zich volgens hem niet te moeien heeft met de imamopleiding: "Het is niet aan de overheid, noch aan de regering en niet aan de universiteiten om ons te komen zeggen dat zij voor ons imams zullen opleiden."

Ondertussen onderneemt u wel verwoede pogingen om in overleg met de Moslimexecutieve een imamopleiding te organiseren aan een Vlaamse hogeschool of universiteit. Minister, in de commissie Inburgering hebben we al regelmatig van gedachten gewisseld over het feit dat er rapporten zijn verschenen van de Staatsveiligheid die zeer kritisch zijn over Diyanet en waarin gezegd wordt dat Diyanet een instrument is van het Turkse regime in ons land en een verlengstuk van de fundamentalistische AK-partij van Erdogan. Het is verontrustend dat uitgerekend deze Turkse overheidsinstantie met een zeer bedenkelijke reputatie een voorbereidende opleiding tot imam wil organiseren en blijkbaar zelfs betrokken is bij de uitbouw van een imamtraject.

Minister, hoever staat het met de uitbouw van deze 'imamschool'? Welke contacten zijn er inmiddels reeds geweest met Diyanet, en wat was uw reactie? Werd er intussen al een aanvraag voor erkenning ingediend?

Kan een school die wordt georganiseerd door een structuur die aangestuurd wordt door de Turkse overheid wel onderwijs aanbieden in Vlaanderen?

Acht u het, los van de erkenning van de imamschool an sich, verantwoord dat Diyanet, een dienst van het Turkse regime, hier een voorbereidende opleiding tot imam start? Zo niet, welke initiatieven zult u nemen om te voorkomen dat dit gebeurt?

Kunt u bevestigen dat er een volledig traject in voorbereiding is waarbij Diyanet in de betreffende school tieners voorbereidt tot een imamopleiding in een seminarie, die daarna nog een bijkomende opleiding kunnen volgen in het buitenland?

In welke mate is de Vlaamse Regering nog betrokken of heeft de Vlaamse Regering nog vat op de uitbouw van een imamopleiding in Vlaanderen? Wordt de Vlaamse overheid door de Turkse overheid nu in eigen land buitenspel gezet?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik heb ook vijf jaar in het onderwijs gestaan. Ik ben het dus ook gewoon om dingen heel uitgebreid uit te leggen, maar ik ga toch proberen om deze vraag heel bondig te stellen.

Een aantal weken geleden kregen we de berichten dat men in Limburg van plan is om jongeren een voorbereiding op een imamopleiding te geven. Het zou gaan om jongeren vanaf 12 jaar. Men zou in een echte middelbare school een traject opstellen om later imamstudies te kunnen aanvatten, in afwachting van een uiteindelijke erkenning van een imamopleiding.

Ik ben ervan overtuigd dat jongeren vanaf 12 jaar apart gaan opleiden in een aparte school, neigt naar segregatie en dat dat elk doel mist. Het zal u niet verwonderen dat wij daar geen voorstander van zijn.

Minister, bent u op de hoogte van een dergelijke aanvraag vanuit Diyanet in België? Hoe strookt dit voorstel met de nood aan de juiste opleiding en diplomering van bedienaars van de erediensten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal relatief kort kunnen antwoorden, omdat er tot vandaag geen enkele aanvraag tot erkenning of subsidiëring is ingediend door de initiatiefnemers. Mijn administratie heeft wel, zoals ik eerder al gezegd heb, een vraag tot informatie gekregen van de initiatiefnemers en heeft vorig schooljaar in dat kader ook met hen samengezeten om de voorwaarden te overlopen om een nieuwe erkende school op te richten. Maar sinds dat gesprek is er geen enkel contact meer geweest tussen de initiatiefnemers en mijn administratie.

Als men een aanvraag tot erkenning zou indienen, dan moet die volgens onze reglementering beoordeeld worden. Dat betekent: het gebruik van het Nederlands als onderwijstaal, het beantwoorden aan alle decretale en reglementaire bepalingen inzake eindtermen, ontwikkelingen en specifieke eindtermen, het respecteren van de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen op het gebied van de rechten van de mens en van het kind en het toelaten van controle door de onderwijsinspectie. Dat maakt daar allemaal deel van uit. Anders is een erkenning volstrekt onmogelijk. Maar zoals gezegd, is er geen aanvraag ingediend.

Een heel ander debat is het debat rond de diplomering van de bedienaars van de erediensten. U vraagt mij of het een goede zaak is dat kinderen van 12 jaar in aparte scholen opgeleid worden. Dat is niet alleen geen goede zaak, dat is ook een onmogelijke zaak, omdat je bij ons leerplicht hebt tot 18 jaar. En al wie hier in Vlaanderen naar school gaat, is, tot spijt van wie het benijdt, verplicht om aan de regels van de leerplicht te voldoen. Er is nu ook duaal leren, maar vooralsnog hebben de bedienaars van de erediensten niet gevraagd om het duaal leren te mogen toepassen. En als ze dat zouden doen, dan moeten zij ook de eindtermen halen om een volwaardig diploma secundair onderwijs te kunnen uitreiken.

Hoe zit het nu met ons overleg met betrekking tot de Vlaamse imamopleiding? Dat is een vraag die nu en dan eens aan bod komt. Ik wil daar twee zaken over zeggen. Ten eerste is het de levensbeschouwing zelf die de vorm van de opleiding bepaalt. Ik heb als minister geen enkele hefboom om te zeggen hoe de opleiding eruitziet. Wat ik wel relevant vind, is dat de inbreng van onze hogeronderwijsinstellingen en het Departement Onderwijs en Vorming organisatorisch en methodologisch ondersteuning kunnen bieden. Ik weet dat onze hogeronderwijsinstellingen paraat zijn om de expertise en de knowhow aan te leveren. Die is dus gewoon aanwezig in Vlaanderen, om hier in een Vlaamse opleiding te voorzien.

Er is een stuurgroep opgericht in het kader van een opstart van die imamopleiding. Tijdens die vergaderingen bleek dat er vanuit het hoger onderwijs zeker bereidheid is om, samen met het EMB (Executief van de Moslims van België), vorm te geven aan opleidingen ten behoeve van de moslimgemeenschappen. Ons hoger onderwijs heeft heel veel ervaring met betrekking tot het opbouwen van opleidingen. Kijk naar de rooms-katholieke godsdienst. Het is ook de levensbeschouwing die de

opleiding organiseert, maar zij maken volop gebruik van de expertise van onze hogescholen en universiteiten.

Recent heb ik ook via de media vernomen dat het EMB plannen zou hebben om een eigen seminarie op te richten dat imams zal vormen. Ik wil daar duidelijk in zijn dat ik nooit financiële ondersteuning zal bieden aan een initiatief dat niet samenwerkt met een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs of aan een initiatief dat niet geregistreerd is als instelling voor hoger onderwijs. Maar wij zetten volop in op overleg met de respectieve gemeenschappen.

Gisteren heb ik de Marokkaanse ambassadeur in België gezien. Ik heb uitgebreid met hem gesproken over de problemen die wij hebben en de nood – hoewel het natuurlijk geen Marokkaans probleem is, maar het heeft er wel mee te maken – tot ondersteuning die wij hebben bij de vorming. Ik had toch een sterk aanvoelen dat vanuit die gemeenschap die nood mee onderschreven wordt en dat men ook actief wil meewerken.

We werken dus gestaag verder. In het kader van het leerplichtonderwijs heb ik u de regels duidelijk geschetst. Ik zal daar ook geen millimeter van afwijken.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. Het is enigszins verheugend te vernemen dat de plannen van Diyanet met betrekking tot hun imamschool dan toch nog niet zo concreet zijn als men in de media heeft laten uitschijnen, aangezien er inderdaad nog geen erkenningsaanvraag is ingediend. Ik wil u toch vragen om een en ander nauwlettend in de gaten te houden, rekening houdend met wat onder meer de Staatsveiligheid over Diyanet heeft gezegd, namelijk dat ze bijdragen tot de polarisering van de Turkse gemeenschap in ons land en dat ze AKP-propaganda verspreiden in ons land, propaganda voor een man als Erdogan, die het niet zo nauw neemt met de mensenrechten in zijn land en dergelijke meer.

Als men dus een aanvraag gaat indienen, en men moet bij de beoordeling van die erkenningsaanvraag rekening houden met alle zaken die u genoemd hebt, dan ben ik ervan overtuigd dat die school in Vlaanderen nooit erkend kan worden.

Bijkomend kunnen we de bedenking maken dat een Vlaamse priesterschool in Turkije niet meteen tot de mogelijkheden behoort. En dus denk ik dat het omgekeerde, een Turkse imamschool in Vlaanderen, er wat ons betreft ook zeker niet kan komen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister. Het is inderdaad een lichte geruststelling dat de aanvraag niet is ingediend – of nóg niet is ingediend, vandaar de 'lichte' geruststelling.

Een iets grotere geruststelling gaat over het feit dat u het in uw antwoord ook wel afwijst dat jongeren vanaf 12 jaar in een aparte school les zouden gaan krijgen om voorbereid te worden op wat in dit geval komen gaat. Dat is niet iets wat wij in Vlaanderen wensen, dergelijke segregatiescholen. Alvast bedankt voor uw afwijzende antwoord daarop.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, als men binnen de kaders van ons onderwijs wil werken, dan heeft men zich te schikken naar onze regelgeving. Dat is zo helder als water. Daar kan en wil ik ook niet van afwijken. Maar ik kan niet uitsluiten dat er ooit een erkenningsaanvraag zal komen. Dan zal alles nauwgezet moeten

worden opgevolgd. Ik heb vastgesteld dat na het overleg dat heeft plaatsgevonden, er geen verdere aanvraag meer is gebeurd. Ik denk dus dat mijn administratie ook heel duidelijk is geweest, als het gaat over het regelgevende kader.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Van den Brandt aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de gevolgen voor Brussel van het niet samenvallen van een vakantieperiode voor Franstalige en Nederlandstalige scholen – 5 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Vera Celis

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, het klinkt als een detail en ik wil er geen groot drama van maken dat de paasvakantie van de Franse en de Vlaamse Gemeenschap volgend jaar niet samenvallen, maar het heeft een aantal praktische nadelen. Er zijn echt wel een aantal ouders in Brussel die kinderen in het Franstalige en het Nederlandstalige onderwijs hebben. Die zullen hun vakantie-puzzel nog moeilijker in elkaar krijgen. En iedereen weet hoe moeilijk het is om die opvang en zo meer te regelen.

Het heeft ook gevolgen voor het jeugdwerk. Het jeugdwerk in Brussel werkt over die taalgrenzen heen en biedt kampjes aan voor zowel Franstalige als Nederlandstalige jongeren. Dat betekent dat die nu drie weken aanbod moeten hebben, of hun aanbod maar op één week kunnen toespitsen. Ook het openbaar vervoer, dat zijn uurregeling aanpast aan de vakantieregelingen, moet het nu anders doen. Het heeft dus een aantal praktische gevolgen, en dat is gewoon niet werkbaar in Brussel.

Ik heb in de media gelezen dat u zelf ook verbaasd was en dat geen goed idee vond. Ik ga er dus van uit dat er een oplossing kan worden gevonden. Hoe ziet die oplossing eruit? Ik weet dat er intussen overleg is geweest, maar ik heb nog steeds niet gehoord dat er effectief een oplossing is of dat een van beide gemeenschappen gewoon de vakantie even aanpast, om dan toch samen te vallen.

Maar ik wil u daar vooral een vraag over stellen, minister, vanuit de vraag: als dit al niet lukt, hoe gaan we dan die gigantische problemen, zoals het scholentekort, aanpakken? Hoe gaan we dan zorgen dat het spijbelprobleem wordt aangepakt? In Brussel heb je nu eenmaal twee gemeenschappen. Veel partijen hier hebben daar een mening over of dat goed is of niet, maar het is de realiteit. Je hebt Nederlandstalig en Franstalig onderwijs, en de Brusselse kinderen zitten daarover verspreid. Samen moeten die twee gemeenschappen ervoor zorgen dat ieder kind in Brussel een school heeft, dat van ieder kind opgevolgd wordt of het niet spijbelt, of het wel effectief naar school gaat en of de leerplicht wordt gevolgd, en dus ook dat ieder kind vakantie heeft en vakantie kan nemen.

Hoe zit het eigenlijk met het overleg? Vroeger was er een taskforce Brussel, waarbij de Franse en de Vlaamse Gemeenschap elkaar ontmoetten. Dat werd getrokken door de minister-president in Brussel. Komt die nog samen? Bestaat die nog? Welke onderwerpen worden daar besproken? Zijn er nog andere manieren waarop u met de Franse Gemeenschap overlegt, om ervoor te zorgen dat in Brussel het onderwijs zo efficiënt mogelijk georganiseerd wordt? Want wij hebben daar geen millimeter reserve om niet efficiënt te zijn. De uitdagingen zijn te groot.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Van den Brandt, u behoort niet tot mijn partij en ook niet tot mijn meerderheid, maar u weet dat ik uw vragen altijd met heel veel oprechte zorg probeer te benaderen.

Ik begrijp uw bezorgdheid. Ik was zeer 'pissed' toen ik dat in de krant las. Ik heb dat ook gezegd tegen mijn collega van de Franse Gemeenschap. Ik vind het niet kunnen, als je elkaar als regionale ministers ziet en een namiddag met elkaar zit te vergaderen, dat je dan in de krant moet lezen dat de paasvakantie op een ander moment zal vallen. Ik zag dat mijn ergernis gedeeld werd door de Duitstalige collega. Want zij zitten met hetzelfde probleem. U hebt het over Brussel, maar de Duitstalige Gemeenschap zit met het probleem dat heel veel ouders hun kinderen naar het Franstalige onderwijs sturen, of omgekeerd. Ook daar heb je dus die kruisbestuiving. De Duitstalige Gemeenschap volgt ons regime van verlof, maar bij de Franstaligen is dat anders.

Eén geruststelling, collega Van den Brandt, is dat het onderwijs niet meteen uit elkaar zal vallen, want ook in 1995 en 2003 is dat gebeurd. Het is dus niet de eerste keer dat we in zo'n situatie zitten. Dat komt doordat bij ons alles bepaald is in besluiten van de Vlaamse Regering. Onze regelgeving in Vlaanderen is dermate transparant, dat er geen interpretatie mogelijk is. Je kunt op onze website alle schoolvakanties vinden tot het schooljaar 2020-2021.

In de Franse Gemeenschap is het anders. Men heeft de vroegere Belgische wet omgevormd tot een decreet van de Franse Gemeenschap, en dat decreet bepaalt nog altijd dat de regering elk jaar opnieuw de school- en verlofdagen moet vastleggen, zodat er 182 schooldagen zijn, met een marge naar 181 of 183. En daar wringt in 2018-2019 het schoentje. Er zijn dan namelijk maar 180 schooldagen, doordat paasmaandag boven op de 14 dagen paasvakantie komt én de feestdag van de Fédération Wallonie-Bruxelles – of ze nu bestaat of niet – op 27 september valt, en niet op 11 juli. Dat zou natuurlijk ook een oplossing zijn, als ze dat feest op 11 juli zouden laten plaatsvinden, maar dat doen ze daar niet. Het valt dus op 27 september en dat is een dag die niet in het schoolverlof valt. De Vlaamse feestdag, in juli, valt wel in het verlof. Dat is efficiënt geregeld.

Afgelopen vrijdag hebben wij hierover met de Franse, maar ook met de Duitstalige Gemeenschap samengezeten op mijn kabinet. Ik zei al dat de Duitstaligen dezelfde regeling hebben als wij. We hebben afgesproken dat we elkaar op 6 november opnieuw zien, want ik zou de kalender van de Franse Gemeenschap van de komende jaren eens willen zien. Ik heb aan mijn collega gevraagd of ze dat nu echt niet kan oplossen, dat zij zich enten op Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap. Dat zou ideaal zijn.

Zij zitten echter natuurlijk ook gewrongen met hun 180 dagen. Dus, ik versta haar ook. Ze zit ook wat gewrongen. We hebben dus gezegd: laten we nu eens technisch die schoolkalenders overlopen. Iedereen gaat terugkoppelen naar de eigen 'achterban'. We zien elkaar terug op 6 november om te bekijken hoe al minstens in de toekomst zulke dingen kunnen worden vermeden. Wat ik wel moet meegeven, is dat we eigenlijk goed samenwerken met onze Franstalige collega's. De minister heeft me zelf gezegd dat het aan hun aandacht is ontsnapt. We hebben nu al twee keer grondig overleg gehad met de Duitstalige en de Franstalige collega's over allerlei punten, zoals leerlingenuitwisseling. Vorige week heb ik hier gezegd dat we bezig zijn met een van die innovatieve blockchainprojecten. We werken dus echt wel goed samen, ook met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) inzake de bouw, zoals ik daarnet heb gezegd. Ik geloof dus echt dat dit aan de aandacht is ontsnapt en dat het geen kwade trouw is. Men was natuurlijk ook verrast dat ik zo kwaad was, omdat we goede relaties hebben, over het feit dat ik het in de krant heb moeten lezen. Bij ons kan je immers op elk moment onze dagen zien. Zij hebben daar een beslissing over moeten nemen omdat dat decreetaal zo is bepaald. Op 6 november of kort daarna zal ik waarschijnlijk dus uw volgende vraag beantwoorden.

Wat dan de taskforce betreft, deze legislatuur is die vervangen door de Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel, die als sexy afkorting GACB heeft. Daarin zijn zowel de gemeenschapsbevoegdheden van de Vlaamse overheid als de VGC vertegenwoordigd. U kent wellicht de taken van die commissie: het actualiseren van de financiële stromen van de Vlaamse overheid naar Brussel, de decretale regelgevingsagenda's samenleggen, een ontwerp van interpretatief kader uitwerken voor de Brusselnorm en een aantal voorstellen formuleren over de Brusseltoets. Van die vier taken worden de eerste twee op dit moment uitgevoerd. Dit orgaan is echter zeker niet het geschikte forum om aan het verschil in vakantieregeling te werken. Dat moeten we onder ministers doen, omdat het ook de regering is die dat vastlegt, niet bij ons, maar bij de Franse Gemeenschap. Zij moeten zich richten naar het decreet. Als ze die vakantieregeling zouden willen aanpassen aan de onze, dan moeten ze dus eigenlijk het decreet wijzigen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt, geduld tot 6 november, heb ik begrepen, maar waarschijnlijk hebt u daar toch nog wel iets op te zeggen.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik heb nog een repliek, en zelfs ook nog een vraag voor de minister.

Minister, het is inderdaad niet alleen Brussel. Het is ook in Ronse, in Eigenbrakel. Iedereen die aan die taalgrens zit, en die doorkruist ons hele land, wordt hiermee geconfronteerd. Ik weet dat het in het verleden nog al eens is geweest, maar in het verleden zijn er nog foute dingen gebeurd die we niet moeten herhalen. We moeten dus leren uit het verleden en vermijden dat dit voorkomt. Ik ben blij dat er overleg is en dat er een oplossing wordt gezocht. Ik hoor uw uitleg. Wij hebben een lang op voorhand gepland vakantieritme. Ik moet toegeven dat ik ook vaak op die kalender kijk om te zien wanneer mijn kinderen opvang nodig hebben. Bij de Franse Gemeenschap is dat anders. Ik begrijp echter ook dat zij zeggen dat ze moeten vermijden dat ze te weinig schooldagen hebben. Als Brusselaar denk ik dan echter, eerlijk gezegd: los het op. Een van de twee zal over de brug moeten komen. Ik zal u niet scheef aankijken, als slechte Vlaming, indien u zou plooiën, en ik ga aan de Franse Gemeenschap niet zeggen dat ze onderdoen voor de Vlaamse Gemeenschap. Het zou handig zijn, mocht een van de twee gewoon de vakantie kunnen verschuiven. Dat is één zaak. Ik begrijp echter ook dat dat veel consequenties heeft. Maar goed, ik ga u daar na 6 november opnieuw over ondervragen en dan gaan we daarop terugkomen.

Voor mij is dit een voorbeeld. U zegt dat dit iets is dat misloopt. Dat kan inderdaad zijn. De vraag is dus of er ten gronde goed overleg is tussen de gemeenschappen. Het is de indruk dat er beter overleg is dan vroeger tussen de gemeenschappen, maar uw antwoord maakte me wel enigszins ongerust, want u verwijst naar de taskforce die is overgegaan in de GACB, maar dat is een andere taskforce. Nu ga ik met taskforces smijten, ik weet het, maar we hadden in de vorige legislatuur de Task Force Brussel, en dat ging over overleg tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VGC, dus onder Nederlandstaligen, om het zo te zeggen. Die is relevant. Die doet heel zinvolle zaken en we wachten vol ongeduld wat die inzake die Brusselnorm gaat doen, maar ik vroeg eigenlijk naar een andere taskforce. Dat was tussen de gemeenschappen. Dat was een taskforce met de Franse Gemeenschap, met Brussel en met de Vlaamse overheid. Dat was de taskforce Onderwijs Brussel. Die heeft in de vorige legislatuur heel sterk ingezet op spijbelpreventie: hoe kunnen we ervoor zorgen dat we weten van ieder kind waar dat op school hoort te zitten en of het daadwerkelijk gaat? Daar werd ook bekeken of men samen een plan kon opmaken om het scholentekort weg te nemen, een plan dat er nog altijd niet is, dat absoluut wel nodig is. Dat is dus een taskforce waar men daadwerkelijk specifiek inzake onderwijs voor Brussel met de diverse gemeenschappen samenkomt.

Ik denk dat het van belang is dat er dergelijke formele overlegmomenten zijn, dat er structuren zijn waarin die gemeenschappen elkaar vinden. Misschien zullen sommigen daarvoor naar de Senaat verwijzen, maar ik denk dat er efficiëntere organen zijn om overleg tussen de gemeenschappen te organiseren. Ik hoop dan ook dat dat gebeurt.

Ik zal het daarbij houden. Mijn specifieke vraag was dus of de taskforce Onderwijs Brussel nog bestaat, nog samenkomt, en of u die nog relevant acht.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Van den Brandt, ik vind alle taskforces die nuttig werk doen, uiteraard relevant. Ik weet dat er bijvoorbeeld over scholenbouw een zeer goed overleg is met de onderwijsdiensten in Brussel, ook over de schoolcapaciteit. Ik heb daarnet ook toelichting gegeven bij het onderzoek inzake infrastructuur en capaciteit, waaromtrent we ook samenwerken. Ik zal eens bekijken welke taskforce u nu precies bedoelt, maar nog veel belangrijker vind ik dat de ministers en de ambtenaren elkaar op geregelde tijdstippen zien, want dan kun je dingen uitpraten.

Ik ben het niet helemaal met u eens dat de verlofstelsels sowieso gelijk moeten zijn. U weet dat er vrij veel druk komt uit alle hoeken om ook in België verschillende verlofmomenten te nemen. Ik zeg niet dat ik daar een grote fan van ben, maar ook wat deze vragen betreft, is er een cyclus waarbij ik regelmatig moet antwoorden of ik dat een goed of een slecht idee vind. De ideale oplossing is dat de vakantie in de Brusselse regio voor iedereen gelijk is, maar als het niet zo is, dan zitten we in een situatie zoals deze die al twee keer is gebeurd, en daar is niemand van doodgegaan. Handig is het niet, maar ik zou dit nu geen voorbeeld van een gebrek aan communicatie noemen, of het gevolg van een slechte samenwerking, omdat het dan de derde keer zou zijn dat het te maken heeft met de manier waarop de agenda's worden gemaakt. Ik zal echter wel mijn uiterste best doen om tot een oplossing te komen. Daar kunt u van op aan.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): In het onderwijs waarderen wij engagementsverklaringen veeleer dan resultaatsverbintenissen, dus in die zin waardeer ik uw engagement ten zeerste.

Minister, als u vragen zou krijgen over het al dan niet opsplitsen in België van verlofmomenten, dan kan ik alleen mijn mening geven. Laten we dat alsjeblieft niet doen. België is niet zo'n gigantisch groot land. Het is niet zo dat wij waanzinnige files hebben door die vakantieregeling enzovoort. In Nederland hebben ze dat. Ik hoor heel veel klachten van die mensen op de grens die kinderen in de twee systemen hebben. Laten we daar dus gewoon niet mee beginnen. Laten we in heel België op hetzelfde moment vakantie hebben. Ik denk dat dat niemand in de weg kan staan en dat dat alleen maar voor meer efficiëntie kan zorgen. Ik besef dat niemand ervan doodgaat als het niet samen is, maar het zorgt daadwerkelijk wel voor praktische problemen, bijvoorbeeld voor onze jeugdsector, die zo'n goed werk levert, die enthousiast is, die erin slaagt om over de gemeenschapsgrenzen heen te gaan. Zij verdienen iedere steun en niet nog een extra obstakel.

Minister Hilde Crevits: Ik weet niet of u het Pacte pour un Enseignement d'excellence al eens hebt bekeken, want daarin overweegt men ook om naar totaal andere vakantieregimes te gaan, en geen acht weken meer, maar zes weken. Dus, we moeten proberen ook daarover grondig te praten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de subsidiëring van het Nederlandstalig onderwijs in Waalse faciliteitengemeenten – 22 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Vera Celis

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, hoewel het meestal de Vlaamse gemeenten met faciliteiten voor Franstaligen zijn die hier en in de pers aan bod komen, bestaan er ook Waalse faciliteitengemeenten met faciliteiten voor Nederlandstaligen, concreet in vier gemeenten: Komen, Edingen, Moeskroen en Vloesberg. Sinds de invoering van de faciliteitengemeenten zijn die ertoe verplicht om onderwijs in de andere landstaal in te richten indien minstens zestien gezins- hoofden daarom verzoeken. In de Waalse faciliteitengemeenten met faciliteiten voor Nederlandstaligen werd zo één Nederlandstalige basisschool ingericht, namelijk in Komen. Op basis van de taalwetgeving dient een dergelijke school te worden gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap, net zoals de Vlaamse Gemeenschap Franstalige basisscholen financiert in de Vlaamse faciliteitengemeenten.

In 2007 diende een aantal ouders uit Komen een aanvraag tot subsidiëring in bij de Franse Gemeenschap, maar eigenlijk is die vraag nooit beantwoord. Bovendien blijkt dat de Franse Gemeenschap weigert om de school in Komen te financieren, terwijl de Vlaamse Gemeenschap eigenlijk zonder dralen en zonder fout de Franstalige scholen in de Vlaamse Gemeenschap wél subsidieert. Nochtans is ook de Franse Gemeenschap daartoe verplicht.

In een antwoord op een schriftelijke vraag antwoordde u dat het te lang geleden is om op basis van de vraag van de ouders, in 2007, nog actie te ondernemen tegen de Franse Gemeenschap. U stelde in een commissievergadering op 19 maart 2015 dat u eerst wou weten wat de mensen daar concreet wilden.

Minister, u wou een inspanning doen aangezien de correcte naleving van de taalwetgeving ook aan bod is gekomen in uw beleidsnota. Hebt u contact gehad met de ouders in Komen die een aanvraag wensten in te dienen? Tot wat hebben die contacten geleid? Zullen de ouders eventueel een nieuwe aanvraag indienen? Hebt u al contact gehad met de Franse Gemeenschap over dit dossier? Zo ja, wat is hun standpunt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb in mijn antwoord op uw schriftelijke vraag inderdaad aangegeven dat de oorspronkelijke vraag te oud is. De betrokken kinderen zijn intussen de leeftijd voor het basisonderwijs ontgroeid. Tot op dit moment heb ik geen bericht gekregen van ouders van kinderen uit Komen dat ze een aanvraag overwegen aan de Franse Gemeenschap.

Zoals u weet, maakt de Nederlandstalige school van Komen deel uit van de scholengroep Mandel en Leie. De school kan rekenen op bijkomende ondersteuning uit die scholengroep. Indien de school zou worden gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap, valt die steun uiteraard weg. Die omstandigheid verklaart mogelijk mee waarom er na de aanvraag uit 2007 geen nieuwe vraag van ouders is geweest aan de gemeente en de Franse Gemeenschap. De huidige situatie is immers bijzonder delicaat. Enerzijds is het correct dat de regeling op gespannen voet staat met de bevoegdheidsregeling, maar anderzijds zou die school op minder middelen en minder ondersteuning kunnen rekenen wanneer de Franse Gemeenschap de subsidiëring zou overnemen. Maar als er een aanvraag komt, ben ik zeker bereid die ouders bij te staan en hun zaak bij de minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschap te bepleiten.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Minister, het is inderdaad een goede evolutie dat er wordt gepraat tussen ministers, zoals u het in de vorige vraag stelde, van het buitenland. Met mijn vraag om uitleg heb ik absoluut niet de bedoeling om de situatie van de school in Komen slechter te maken of om het die mensen moeilijk te maken en te zeggen: als de Franse Gemeenschap haar plichten niet nakomt, waarom zou Vlaanderen het dan moeten doen? Dat is absoluut niet de bedoeling.

Ik weet dat er een verschil is in Vlaanderen en in de Franse Gemeenschap in subsidiëringsbedrag voor de ondersteuning van scholen. Misschien is het te overwegen om aan de Franse Gemeenschap te zeggen: doe uw wettelijke plicht, draag bij wat u moet bijdragen, en Vlaanderen beschouwt dit als een Vlaamse school en wij leggen het deeltje bij dat het verschil maakt voor een evenwaardige subsidiëring van Vlaamse scholen.

Minister, ik noteer dat u dit opnieuw ter sprake zult brengen. Deze vraag zal dan ook ongetwijfeld worden vervolgd. Waarvoor dank.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Paul Cordy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over hoe het onderwijsveld moet omgaan met gedwongen huwelijken – 37 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Vera Celis

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, dit is geen eenvoudig onderwerp. Ik stel deze vraag om uitleg naar aanleiding van een bericht dat we deze zomer konden lezen, maar echt nieuw is deze problematiek niet helemaal. Wat deze zomer gebeurde, was wel vrij extreem. Een leerlinge van 14 jaar stapte tijdens een summer academy naar een leerkracht met het bericht dat ze zou worden uitgehuwelijkt. De betrokken leerkracht reageerde daar niet echt adequaat op. 14 jaar is bij ons geen leeftijd waarop er kan of mag worden getrouwd. Als je met dergelijke situaties wordt geconfronteerd, gaat het veeleer over de bescherming van minderjarigen.

Dit is zonder meer een heel extreem geval. Niettemin hoor je van leerkrachten regelmatig verhalen dat ze tegen de zomervakantie worden geconfronteerd met vrouwelijke leerlingen, al dan niet minderjarig, die vrezen in de zomer te worden uitgehuwelijkt of na de zomervakantie niet meer terug te komen. Ik neem aan dat dat voor mensen in het onderwijs geen eenvoudige zaak is om mee om te gaan. Je moet dat op de juiste manier kunnen opvangen en dat is zeker niet vanzelfsprekend.

Minister, zijn er studies over het fenomeen van de gedwongen uithuwelijkingen, specifiek van minderjarigen? Zijn er eventueel richtlijnen die aan het onderwijs worden aangereikt om met die problematiek om te gaan? Als dat zo is, wat zijn dan de ervaringen daarmee? Als daar in het verleden niet systematisch werk van is gemaakt, bent u dan bereid stappen te ondernemen om een ondersteuning aan te bieden, zodat de vragen waarmee leerkrachten worden geconfronteerd op een duidelijke manier, maar vooral met respect voor de rechten en noden van minderjarigen, kunnen worden opgevangen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Cijfers over het fenomeen van de gedwongen huwelijken worden door scholen of hogescholen niet gemeld aan de onderwijsdiensten.

Ik heb hier dus geen zicht op. Ik wil toch enkele bedenkingen maken. Ik vind het absoluut niet kunnen – in het bijzijn van enkele jonge mensen hier – dat kinderen worden uitgethuwelijkt in Vlaanderen. Dit jaagt mij ook een beetje schrik aan. In België mag in principe niemand huwen voor hij of zij de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Het is mogelijk dat een minderjarige wel huwt indien die hiervoor de toestemming krijgt van de rechtbank. De minderjarige moet het dus zelf willen en kan niet worden gedwongen door iemand. Er is dus wel een rechterlijke controle. Zo niet is dat een strafbaar feit dat moet worden gemeld aan politie of rechtstreeks aan het parket.

Is dit in strijd met het beroepsgeheim? Neen. Een leerkracht heeft geen beroepsgeheim, wel discretieplicht als een leerling in vertrouwen iets komt vertellen. Dit is geen zwijgrecht. Als een leerling hulp of bijstand nodig heeft, moet je dat melden aan je directeur of aan het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB).

Mensen van het CLB hebben wel beroepsgeheim. Zij moeten in principe zwijgen tegen de collega's, de directeur en iedereen buiten het CLB. Tenzij de leerling in ernstig gevaar verkeert of bij misdrijven. Dan vervalt de discretieplicht en het beroepsgeheim. In het geval van uithuwelijken lijkt het me logisch dat de politie wordt gecontacteerd, ook door het CLB.

Situaties van mogelijke uithuwelijking dienen op dezelfde manier te worden aangepakt als andere situaties van verontrusting. Een school en het CLB zijn verplicht hulp te verlenen aan personen in nood. Wanneer CLB-medewerkers signalen ontvangen van verontrusting en van oordeel zijn dat de ontwikkelingskansen of de integriteit van de minderjarigen of van zijn gezinsleden in het gedrang komen, moeten ze zich richten tot het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg of het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling.

Hierop volgt een onderzoek naar de maatschappelijke noodzaak, zoals dat heet. Dat is een onderzoek dat bepaalt of het nodig is om van overheidswege hulp op te starten. Als dat nodig blijkt, wordt er hulpverlening opgestart. Liefst vrijwillig, maar als dat niet kan, wordt de situatie naar het parket doorverwezen. Aanvullend verwijs ik ook naar het strafwetboek. Dat stelt dat iedereen de plicht heeft om mensen die zich in een acute noodsituatie bevinden, te helpen.

Met vragen rond gedwongen huwelijken kunnen scholen terecht bij het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, dat hun eventueel advies kan geven. In 2015 publiceerden ze ook een handleiding. Ook de Koning Boudewijnstichting heeft heel wat expertise.

Kunnen we in het beleid nog stappen ondernemen? De strijd tegen gendergerelateerd geweld vormt een transversale materie die een geïntegreerde aanpak vereist. Sinds 2001 concretiseert België dat beleid via een nationaal actieplan. We zijn dus betrokken bij een groot aantal zaken en ik zal geen bijkomende initiatieven nemen.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Minister, het was nuttig om nog eens de puntjes op de i te zetten en erop te wijzen dat er nog zekere plichten zijn vanuit het onderwijsveld om met deze problematiek om te gaan. Het is vooral ook nuttig dat het onderwijsveld daarvan op de hoogte is. Als we lezen dat dergelijke bijzonder vreemde en verontrustende incidenten gebeuren, moeten we misschien toch nagaan of de informatiedoorstroming daarover voldoende adequaat is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijke uitbreiding van TOAH (tijdelijk onderwijs aan huis) naar zieke kleuters
– 58 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Vera Celis

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, mijn vraag is ingegeven door jonge ouders van wie het dochttertje van 3 jaar de gruwelijke pech heeft om aan leukemie te lijden. Bij hun zoektocht om toch nog onderwijs te hebben voor het kleine kind, zijn ze gestuit op de limieten van het systeem tijdelijk onderwijs aan huis. Dat nochtans mooie systeem bestaat er voor langdurig of chronisch zieke kinderen die niet naar school kunnen. Er is duidelijk ook behoefte aan. Als ik me niet vergis, zijn er in het basis- en secundair onderwijs ongeveer 2000 kinderen die er dankbaar gebruik van maken. De zieke kinderen krijgen thuis of in het ziekenhuis vier lestijden per week zodat ze kunnen bijblijven, contact onderhouden met de school en dergelijke.

Het nadeel van het systeem is dat er een leeftijdsbeperking is. Alleen kinderen van 5 jaar of ouder komen in aanmerking. De meeste zieke kleuters komen er dus niet voor in aanmerking en hebben dus geen recht op thuisonderwijs. Ouders die hun kleuters thuis onderwijs willen laten aanbieden, kunnen wel weer een beroep doen op het Kinderkankerfonds, dat wel ondersteuning biedt. Het Kinderkankerfonds verleent dus met privé-gelden steun, waar mijns inziens de overheid het laat afweten. Ook niet alle kinderen komen in aanmerking voor steun van het Kinderkankerfonds, want er zijn ook langdurig of chronisch zieke kinderen die andere ziektes hebben.

Het lijkt me daarom zeker nuttig om de TOAH-regeling uit te breiden naar alle kleuters, dus niet alleen in de derde kleuterklas maar ook in de eerste en tweede kleuterklas. Ik ben van mening dat ook die jonge kinderen levensvreugde halen uit contact met de school en dat ze hun ontwikkeling beter gestalte kunnen geven wanneer ze blijvend in contact staan met een leerkracht.

Er is ook het synchroon internetonderwijs Bednet, maar ook daar is er een leeftijdsgrens. Ook hier kunnen kleuters onder 5 jaar geen beroep op doen.

Toen deze discussie tijdens de vorige legislatuur in het parlement aan bod kwam, zei toenmalig minister van Onderwijs Smet dat het vooral een budgettaire context was die er voor zorgde dat dit systeem pas vanaf 5 jaar wordt toegepast. Hij vroeg zich ook af of het even gemakkelijk te implementeren zou zijn voor dergelijk jonge kinderen als voor iets oudere kinderen vanaf 5 jaar. Hij sprak dus over een budgettaire context, maar het gaat in het totaalpakket van verschillende miljarden dat u ter beschikking heeft voor onderwijs maar over een zeer beperkt budget. Ik maak bijkomend ook de bedenking waarom het wel zou gaan voor kinderen in de derde kleuterklas, maar niet voor kleuters in de tweede of eerste kleuterklas. Het argument of het even gemakkelijk te implementeren is, gaat voor mij dan ook niet echt op. Een beperkte verhoging van de budgetten voor TOAH om ook kleuters van 3 en 4 jaar te laten genieten van thuisonderwijs, lijkt me niet onoverkomelijk.

Minister, ik wil u daartoe aanzetten door het stellen van enkele vragen. Hebt u of heeft de Vlaamse Regering plannen om het systeem van tijdelijk onderwijs aan huis uit te breiden naar kleuters onder 5 jaar? Zo nee, waarom niet? Waarom zou het systeem voor kinderen van 3 of 4 jaar moeilijker te implementeren zijn dan voor kinderen boven 5 jaar? Is dit al onderzocht? Hebben u of uw diensten al

aanvragen gehad van ouders van kleuters met betrekking tot tijdelijk onderwijs aan huis of gesprekken gevoerd met betrekking tot een eventuele uitbreiding naar kleuters? Hoeveel kleuters zouden in aanmerking kunnen komen? Wat zou desgevallend de financiële impact kunnen zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Janssens, momenteel liggen er niet echt plannen op tafel om het tijdelijk onderwijs aan huis uit te breiden naar kleuters onder de 5 jaar. We moeten vooral kijken hoe dat tijdelijk onderwijs aan huis voor deze jonge kinderen voldoende nuttig kan worden ingevuld. Dat brengt me meteen bij uw tweede vraag. Ik heb wel begrip voor uw vraag, want die is ingegeven door een oprechte zorg van ouders.

Het blijft belangrijk dat we tijdelijk onderwijs aan huis inzetten om de vooropgestelde doelen te behalen, namelijk de re-integratie in de klas bevorderen en de leerachterstand beperken. De vraag is met welke inhoud de lestijden voor zeer jonge kinderen kunnen worden ingevuld en hoe deze inhoud kunnen worden aangebracht. We praten toch over een specifieke klassituatie en over zeer jonge zeer zieke kinderen. De vraag is hoe het klasgebeuren van die jongste kleuterklassen overgebracht kan worden op de afwezige kleuter en of tijdelijk onderwijs aan huis daarvoor het geschikte initiatief is.

Ik weet dat er initiatieven zijn ten aanzien van deze doelgroep. Ik verwijs hierbij naar de subsidie die we geven aan de Kankerliga, namelijk 7000 euro per jaar aan projectmiddelen voor thuisonderwijs aan oncologische patiëntjes. Dit zou daarin kunnen passen. Het lijkt me wenselijk om de noden die er op dit vlak leven, te inventariseren en samen met het werkveld na te gaan wat er specifiek zou kunnen gebeuren voor deze zeer jonge kinderen. Ook voor Bednet hebben we dezelfde regels als voor tijdelijk onderwijs aan huis. Als een kind recht heeft op tijdelijk onderwijs aan huis, dan heeft het ook recht op Bednet. Daar voorzien we in 2,3 miljoen euro, maar de toegangsregels zijn dezelfde. Voor de allerjongsten is het dus wat moeilijker.

Rechtstreekse vragen van ouders om tijdelijk onderwijs aan huis voor kleuters onder de 5 jaar te organiseren, bereiken ons niet of zeer occasioneel. De vraag naar een uitbreiding werd wel reeds door de vertegenwoordigers van het Platform voor Onderwijs aan Zieke Leerlingen in Vlaanderen (PoZiLiV) gesteld. Ik heb die mensen vorige week voor het eerst gezien op mijn kabinet. Mijn kabinet zit volgende week opnieuw met hen samen. We kunnen nagaan wat er op dit punt eventueel mogelijk is.

Voor de kinderen in het leerplichtonderwijs moeten scholen registreren wanneer en waarom kinderen afwezig zijn. Voor kleuters is het omgekeerd. Men registreert enkel de aanwezigheid. De leerplicht begint natuurlijk maar op 6 jaar. We weten dus niet waarom kleuters afwezig zijn van school of hoeveel 3- en 4-jarige kleuters recht zouden hebben op tijdelijk onderwijs aan huis.

We zitten dus samen met de diensten en ik ben zeker bereid om de vraag nog eens te bekijken, maar op dit ogenblik kan ik er nog geen positief antwoord op geven. We zijn immers niet zeker dat dit de beste oplossing is. Zoals ik al zei, hebben de mensen van het platform dezelfde vraag gesteld. We kunnen het dus ook met hen verder bekijken.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord en uw bereidheid om dit toch te bekijken. Ik hoop dat dit kan op zeer korte termijn. Er bestaat recht op onderwijs en dat is een taak van de overheid. Dat moet dus niet

met privé-geld worden gefinancierd, ook niet met het geld van het Kinderkankerfonds. Dat geld moet vooral worden besteed aan onderzoek en dergelijke meer. Het recht op onderwijs moet vanuit de overheid worden betaald, ook voor jonge kleuters van 3 of 4 jaar.

U zet hard in op kleuterparticipatie. Dan moet het toch ook mogelijk zijn om voldoende aandacht te hebben voor participatie van zeer jonge langdurig of chronisch zieke kinderen. Wanneer er bij de ouders een vraag is om in tijdelijk onderwijs aan huis te voorzien – wat al beperkt is tot vier lestijden per week –, dan moet de overheid daarvoor in een budget voorzien.

Ik verwijs ook naar een folder van het Kinderkankerfonds 'Recht op onderwijs, ook voor langdurig zieke kleuters' waarin staat dat ze betreuren dat het tijdelijk onderwijs aan huis nog altijd niet is geregeld voor jonge kleuters maar wel voor kinderen uit de derde kleuterklas, uit het lager en het secundair onderwijs.

Ik heb daarnet verwezen naar ouders die mij daarover hebben gecontacteerd omdat ze in die betreurenswaardige situatie terecht zijn gekomen met hun dochtertje van 3 jaar. Die zieke kinderen geraken op dat moment in een totaal isolement en kijken heel hard uit elke week naar dat contact met de leerkracht. Ze worden op die manier voor een stukje uit dat isolement gehaald. Ze kijken heel hard uit naar dat sociaal contact.

Daarom wil ik echt benadrukken, minister, en mijn oproep herhalen om dat in de loop van de komende weken met de instanties waarmee u samenzit, te onderzoeken en dat u het recht op onderwijs voor jonge, zieke kleuters toch wilt financieren vanuit het Onderwijsbudget. Ik wil weigeren te geloven dat het om een budgettaire context of om praktische problemen niet zal worden geïmplementeerd.

Laat mij afronden, minister, met een herhaalde oproep om hier snel, spoedig en kordaat werk van te maken zodat er niet alleen kleuterparticipatie is van gezonde kinderen maar ook van jonge, zieke kinderen.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik wil me hier heel graag bij aansluiten omdat het een thema is dat mij enorm aangrijpt en waarover ik u ook al een paar vragen heb gesteld.

Ik deel de bezorgdheid van de heer Janssens, maar ik vind het ook wel heel belangrijk dat het wordt bekendgemaakt in het leerplichtonderwijs en dat er gebruik van wordt gemaakt. Het doet me deugd dat jonge ouders van heel jonge kinderen weten dat er thuisonderwijs is. Ik heb in een vorige vraag aan u, minister, ook de noodzaak aangeduid van bijvoorbeeld het thuisonderwijs voor tienermoeders. Het blijkt dat nog ontzettend veel mensen uit het leerplichtonderwijs niet weten of niet beseffen dat ze daar recht op hebben. Ik denk dus dat het heel belangrijk is dat we thuisonderwijs bekendmaken, zeker binnen het leerplichtonderwijs.

Minister, er zijn blijkbaar geen cijfers, maar u wilt toch nagaan of er voor jonge kinderen op termijn nog iets kan worden gedaan. We blijven eraan denken.

Minister Hilde Crevits: Dit is niet ingegeven door budgettaire redenen, laat me daar heel duidelijk over zijn. Als het gaat over het recht op onderwijs voor zieke kinderen, dan is er sowieso een budget. Wij zijn trouwens de regering die de budgetten opgetrokken hebben tot meer dan 2 miljoen euro, net om ervoor te zorgen dat kinderen er maximaal van kunnen genieten.

Wat voor mij telt, is dat ik wel wil weten wat de meerwaarde is en of dit de beste weg is om met kinderen die op zo'n jonge leeftijd zwaar ziek zijn, om te gaan. Als ik daar een positief antwoord op krijg, dan zal de regelgeving worden aangepast. De eerste antwoorden die wij kregen en die niets met budget te maken hadden, waren eerder aarzelend. Het gaat over adviezen die wij vragen aan de mensen

van de administratie. Is dat goed? Zouden we dat doen of niet doen? Eigenlijk krijgen we ook zelden een vraag daarover. De eerste keer dat ik een vraag kreeg, was van de mensen van het platform PoZiLiV. Zij komen volgende week naar het kabinet om dit eens te bespreken. Bednet bijvoorbeeld gaat via de computer. Het kind moet al een klassituatie gewoon zijn. Is Bednet daarvoor geëigend of niet? Ik denk dat daar terecht vragen kunnen worden bij gesteld. Tijdelijk onderwijs aan huis kan anders zijn. Je moet wel weten dat er in het kleuteronderwijs geen eindtermen zijn die moeten worden gehaald. Er is ook nog geen leerplicht. Je moet goed weten wat je ermee wilt bereiken, en dat moet kunnen worden duidelijk gemaakt.

Ik sluit het zeker niet uit. Het interesseert me ook. Ouders hebben al zorgen genoeg als er een ziek kind is, dit hoeft dan zeker geen zorg te zijn. We moeten wel weten wat we pedagogisch willen bereiken.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik ben een beetje benieuwd naar die adviezen die u krijgt en die eerder aarzelend zijn om dit systeem uit te breiden naar kinderen van 3 en 4 jaar, omdat ik eigenlijk alleen maar voordelen zie indien het wel zou worden toegepast. Ik heb het dan expliciet over het systeem TOAH en niet zozeer over Bednet, dat via internet zou verlopen. Ik bedoel uiteraard de fysieke aanwezigheid van een leerkracht in huis want het kind blijft zo bij, behoudt het contact met de school, geraakt minder in dat gruwelijke isolement, wat voor een kind van die leeftijd niet te onderschatten is. Het kind zal zich ook, in mijn ogen, gesteund voelen in een toch wel zeer moeilijke levensperiode.

Minister, ik hoop dat u nog andere adviezen krijgt en dat de instanties waarmee u zult samenzitten, u kunnen overtuigen van dit systeem uit te breiden naar kinderen jonger dan 5 jaar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijkheid tot hervorming van het academiejaar in het hoger onderwijs – 89 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Vera Celis

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, bij de start van het academiejaar gaf de Katholieke Universiteit Leuven aan dat ze erover nadenkt om de indeling van het academiejaar te hervormen. Zo liet rector Luc Sels weten dat hij graag het academiejaar vroeger wil laten beginnen, zodat de eerste examenperiode voor de kerstvakantie plaatsvindt, het tweede semester vroeger start en herexamens nog in juni kunnen worden ingepland. De academische kalender van het hoger onderwijs zou zo min of meer parallel lopen met dat van het secundair.

De andere universitaire instellingen, Universiteit Gent, Vrije Universiteit Brussel, Universiteit Hasselt en de Universiteit Antwerpen, zien waarde in het voorstel, maar pleiten dat deze hervorming nog niet voor morgen is en dat andere hervormingen prioritair zijn, zoals het uitwerken van een systeem van permanente evaluatie.

Omdat mijn interesse voor het voorstel van de KU Leuven toch wel was gewekt, maar ik toch een aantal vragen had over de realisatie ervan, heb ik een aantal vragen voor u, minister.

Beschikken de individuele universiteiten over de mogelijkheid om zo'n hervorming van het academiejaar door te voeren conform de decretale wetgeving?

Wat is uw standpunt over de voorgestelde hervorming?

Is het mogelijk dat slechts één of enkele universiteiten hun academiejaar hervormen, en andere niet? Is dit wenselijk? Is hierover geen overleg wenselijk? Dat lijkt me in ieder geval wel nodig. Zijn hiervoor al initiatieven genomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Potter, om met de deur in huis te vallen: ja, er is absoluut overleg noodzakelijk, maar ik denk dat dit ook wel de bedoeling is van de universiteit die het initiatief heeft genomen.

De Codex Hoger Onderwijs definieert het academiejaar als volgt: 'Een periode van 1 jaar die ten vroegste op 1 september en uiterlijk op 1 oktober begint en eindigt op de dag voor het begin van het volgende academiejaar.' Dat lijkt me zeer logisch. De hogescholen en universiteiten hebben voor het overige de vrijheid over de precieze startdatum zolang die maar tussen 1 september en 1 oktober valt. Ook nu is het zo dat niet iedereen start op dezelfde dag. Het is een organisch proces en ik vind dat niet zo slecht. Ook de indeling van het academiejaar mogen ze vrij kiezen. Zij leggen dit vast in hun onderwijs- en examenreglement en communiceren hierover tijdig en correct naar de studenten.

Het enige punt waar de codex verder nog ingaat op het academiejaar, is artikel II.223. Daarin staat het recht van de student ingeschreven om voor ieder opleidingsonderdeel twee examenkansen te krijgen, tenzij het een opleidingsonderdeel betreft dat wegens de aard ervan geen tweemaal per academiejaar kan worden georganiseerd, bijvoorbeeld een stage. Maar ook hier is verder niks bepaald over de timing of andere modaliteiten van die examenkansen. Een individuele instelling heeft dus de autonome bevoegdheid om het academiejaar vorm te geven, binnen deze krijtlijnen.

Wat is mijn standpunt over de hervorming van de KU Leuven? Misschien hebben de media dit een beetje anders voorgesteld, maar er is momenteel geen eenduidig voorstel van de KU Leuven. Er circuleren wel scenario's, maar die zijn nog ter bespreking. Ik begrijp ook dat hierover ook in verschillende fora buiten de KU Leuven verder overlegd zal worden met het oog op een gezamenlijk gedragen concept vanuit de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR). Ook de hogescholen hebben dit thema op de agenda geplaatst van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), werkgroep onderwijs, om over een gezamenlijke aanpak na te denken. Gelet op de besprekingen die nog lopen, onthoud ik mij van een inhoudelijke beoordeling, al is dat moeilijk. Ik probeer mij neutraal op te stellen. Ik vind het vooral belangrijk dat eventuele wijzigingen aan het academiejaar in grondig overleg tot stand komen, waarbij zeker ook de studenten betrokken moeten worden. Ik apprecieer wel dat men hierover breder in debat gaat dan enkel binnen de eigen instelling. Ik verwacht dus dat dergelijke keuzes ook grondig binnen de VLIR en de VLHORA worden besproken, zodat er voldoende afstemming kan zijn.

Is het mogelijk dat één iemand zijn eigen gang gaat? Binnen de decretale krijtlijnen is er wel ruimte voor een autonome invulling per instelling. Ook vandaag al zijn er grote verschillen wat startdatum en indeling betreft, steeds in functie van het eigen onderwijs- en evaluatiebeleid van iedere instelling, zonder dat dit tot grote problemen leidt. Als je natuurlijk een drastische hervorming doet, zou het wel tot problemen kunnen leiden.

Ik acht het wel aangewezen dat de universiteiten én de hogescholen tot een gedeelde aanpak komen wat betreft de elementaire bouwstenen van het academiejaar, zoals dit ook nu het geval is.

Het is in het belang van de studenten en de instellingen om een vlotte doorstroom tussen verschillende opleidingen en instellingen te faciliteren. Ik kan wel begrijpen dat bepaalde aspecten in functie van het inhoudelijk aangeboden onderwijs een meer specifieke invulling krijgen. Bijvoorbeeld de organisatie van een stage, waar veeleer op een permanente wijze wordt geëvalueerd, vraagt soms een andere organisatie dan de niet-praktijkgerichte opleidingsonderdelen.

Er moet dus ruimte zijn voor verschillen. Maar als de breuk of de vermoedelijke breuk te drastisch is, vraagt dat toch een doorgedreven overleg.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Minister, dank u. Het overleg is nog bezig binnen de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). We moeten hier dus vandaag ook niet voor de bal te lopen. Er zijn nog geen uitgewerkte voorstellen. Men denkt nog na. Het is goed dat erover wordt nagedacht. Het overleg is opgestart en noodzakelijk. Het is goed dat u dat onderstreept, maar dat sprak wel voor zich.

We moeten hier nog wat afwachten. Alle elementen die het academiejaar kunnen verbeteren en moderniseren, in het belang van de studenten, zijn goed. Ik ga u niet vragen om een timing. Ik weet dat dat niet aan de orde is. We komen hier ongetwijfeld nog op terug eens we verder zijn in dat proces.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Het doel moet zijn om tot een beter onderwijs en een betere evaluatie te komen. Hoe het academiejaar precies wordt ingedeeld, is uiteraard maar een middel om tot dat doel te komen.

Voor ons zijn er drie aandachtspunten. Er is ten eerste het internationale aspect. We moeten ervoor zorgen dat als het academiejaar wordt heringedeeld, Erasmus of andere internationale uitwisselingen nog altijd vlot kunnen verlopen. We moeten ten tweede ook rekening houden met het engagement van de vele vrijwilligers in het hoger onderwijs. Ik denk aan de studentenvertegenwoordigers. Ook voor hen kan een herindeling van het academiejaar gevolgen hebben. En drie: er moet voldoende tijd zijn tussen de eerste en de tweede zit. We moeten de studenten de kans geven om zich voldoende voor te bereiden op een tweede zit mocht dat nodig zijn.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik ben er wel van overtuigd dat de universiteiten voldoende matuur zijn om er zelf uit te komen. Ik heb nogal veel vertrouwen in dat overleg. Op dit moment worden er verschillende systemen gehanteerd. De Universiteit Hasselt heeft een systeem met tien weken les, en dan examen, enzovoort. Andere zitten met een veeleer semestriële systeem. Er zijn op dit moment wel wat variaties. Een door de verschillende instellingen en de verschillende geledingen van de academische wereld gedragen eenvormigheid kan zeker nuttig zijn.

De internationalisering is hier zeker een aandachtspunt. In bepaalde gevallen is dat niet evident. Als je bijvoorbeeld het systeem van de Universiteit Hasselt wilt combineren met een semester buitenland, wringt dat soms. Dan moet je passen en meten om dat rond te krijgen. Het uitgangspunt moet zijn dat een hervorming een pedagogische meerwaarde moet hebben. Zaken als herexamens vergen de nodige tijd en speling. Voor sommige studenten kan het nuttig zijn om heel kort nadien een examen te kunnen afleggen, afhankelijk van hoeveel ze moeten ophalen in hun vak, terwijl anderen meer tijd nodig hebben. Die zaken moet men ook in het achterhoofd houden.

Ik dacht nog aan twee specifieke punten. Wij hebben ten eerste een groeiende groep werkstudenten. Een hervorming van de academische kalender moet ook daar rekening mee houden. Het moet ook voor die groep haalbaar zijn. Men moet voldoende naar hen luisteren en met hen overleggen, om die noden te capteren.

Over een derde groep hebben we het nog niet gehad: de docenten zelf. De academische kalender moet toelaten dat zij optimaal naast hun onderwijsopdracht ook hun onderzoekopdracht kunnen doorvoeren. We moeten de indeling zeker ook in functie van de haalbaarheid voor de docenten bekijken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Cordy, ik kan uw aanvulling zeker smaken. U legt terecht de focus op de werkstudenten.

Collega's, ik houd rekening met uw opmerkingen en deel uw zorgen. Maar voor mij is het nu vooral van belang dat we proberen om op een zeer goede manier overleg te plegen met de instellingen. We moeten een balans vrijwaren tussen voldoende vrijheid laten enerzijds en ervoor zorgen dat er minimale afspraken worden gemaakt anderzijds.

Wat Erasmus betreft: de diversiteit in Europa is enorm groot. Ik ben ervaringsdeskundige aan het worden. Mijn dochter zit nu, zoals jullie weten, in Lissabon. Ik kan er al een heel boek over schrijven. Het examensysteem is daar helemaal anders. Het start en eindigt op een ander moment. Haar vriendin zit ergens in Noorwegen. Daar starten ze op weer een ander moment. Er is dus heel veel variëteit. Op zich kan dat goed werken. Dat is een kwestie van plannen, van flexibiliteit. Zeker tussen onze instellingen moeten er onderling wel minimale afspraken worden gemaakt. Ik heb van de nieuwe rector van de KU Leuven begrepen dat dit de start is van een lange discussie, een lang traject, en dat er zelfs nog geen uniform voorstel van een universiteit is. Het is goed dat men het verslag van deze vraag leest, mijnheer De Potter. Dat kan ook mee de discussie voeden.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Minister, uw laatste zinsneden zijn correct: we staan aan het begin van een proces. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Het is helemaal correct.

Er zal nog wel wat discussie aan voorafgaan. Het is goed dat er overleg is. Dat is uiteraard het belangrijkste.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de doorlichtingsresultaten van de examencommissie – 113 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Willy Segers

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Steeds meer kandidaten beschouwen de examencommissie als een kwalitatieve weg om een diploma secundair onderwijs te behalen. We hebben hier al een paar keer een vraag over de examencommissie gesteld. Helemaal nieuw is dit dus zeker niet.

De stijgende populariteit uit zich al enkele jaren in de cijfers. Terwijl het aantal kandidaten in 2013 nog op 3191 lag, situeerde het cijfer zich in 2016 al op 5731.

Vooraf jongeren en volwassenen die in het verleden ongekwalificeerd uitgestroomd zijn door schoolmoeheid, tegenslag of demotivatie, vinden hun weg naar de examencommissie.

In een recente doorlichting door de onderwijsinspectie krijgt de examencommissie een goed rapport. De inspectie staft de goede evaluatie met de vaststelling dat een diploma secundair onderwijs via de examencommissie gelijkwaardig is aan het diploma secundair onderwijs via het voltijds secundair onderwijs.

De inspectie wijst in de evaluatie weliswaar op enkele knelpunten. Zo stelde men tijdens de doorlichting vast dat ruim een kwart van de kandidaten niet komt opdagen voor het examen waarvoor hij of zij is ingeschreven. Verder heeft de inspectie ook opmerkingen bij de vraagstelling op de examens. Zo zou men nog te veel meerkeuzevragen, gesloten vragen en invulvragen gebruiken, en peilen de vragen niet altijd naar het juiste beheersingsniveau.

Minister, wat is uw indruk bij de doorlichting die de onderwijsinspectie heeft opgeleverd?

Kunt u meer toelichting geven bij de vastgestelde knelpunten? Hoe groot schat u de problemen in?

Welke inspanningen zult u samen met de examencommissie ondernemen om de vastgestelde knelpunten te remediëren?

Opvallend blijft het stijgend aantal jongeren dat zijn weg blijft vinden naar de examencommissie. Velen lopen nog school in het leerplichtonderwijs. Uiteraard is het positief dat jongeren toch een diploma willen verwerven, maar de vrees leeft dat deze jongeren belangrijke communicatieve en sociale vaardigheden niet kunnen verwerven via de examencommissie. Wat is uw reactie daarop?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de examencommissie heeft een goede evaluatie gekregen van de onderwijsinspectie. Daar ben ik uiteraard zeer tevreden over. Voor iedereen die examens aflegt bij de examencommissie, is het van cruciaal belang dat de diploma's gelijkwaardig zijn aan studiebewijzen uit het reguliere onderwijs. Dat is uiteraard de basisstelling.

De onderwijsinspectie heeft op basis van drie onderzoeksvragen een positief oordeel gegeven over de hele lijn. De examencommissie voldoet aan de wettelijke vereisten zoals bepaald in de Codex Secundair Onderwijs. De examencommissie bewaakt de kwaliteit op organisatieniveau. De examinering verloopt voldoende kwaliteitsvol.

Het doorlichtingsverslag toont dan ook voor mij het beeld van een mature organisatie, die goed werk levert en zelfstandig met de werkpunten aan de slag kan gaan.

Bij elke evaluatie horen sterke punten en verbeterpunten. Het rapport stelt duidelijk dat de sterke punten overheersen. Uiteraard zijn er verbeterpunten, maar geen knelpunten. Het eerste is de relatie tussen het gebruik van meerkeuzevragen, gesloten vragen en invulvragen en het peilen naar het juiste beheersingsniveau en het absentisme van een kwart van de kandidaten. Dat zijn ook uw zorgen. In de pers lag de focus sterk op het gebruik van meerkeuzevragen, gesloten vragen en invulvragen, wat nadelig zou zijn voor het peilen naar het juiste beheersingsniveau. Alleen heeft men één zin eruit gepikt en de rest onvermeld gelaten. In het evaluatieverslag staat – en dit is niet weer te geven in een quote van 20 seconden of in een tweet van 140 tekens – en ik citeer: "De toetsontwikkeling gebeurt doorgaans kwaliteitsvol. De toetsvragen zijn afgestemd op de eindtermen en de vakfiches. De vragen worden gescreend op representativiteit, haalbaarheid en duidelijkheid. De goed doordachte toetsmatrijzen zijn hiervoor richtinggevend.

Binnen de vakgroepen zijn er heldere afspraken over de toetsontwikkeling en kwaliteitsvol toetsen. Ook voor de kandidaten is de informatie in de vakfiches en op de examens voldoende transparant. Voor de vraagstelling stellen zich echter nog een aantal werkpunten. Gesloten vragen, meerkeuzevragen en invulvragen peilen niet altijd naar het juiste beheersingsniveau en de te bereiken competenties en zijn niet altijd afgestemd op de leefwereld van de kandidaten.”

Wat de onderwijsinspectie tijdens het onderzoek heeft vastgesteld, is dat nog niet alle vakken voldoende evenwicht hebben in het gebruik van verschillende types van examenvragen. De inspectie vraagt de examencommissie er voldoende over te waken dat ze evenwichtige examens maakt en waar nodig ook open vragen opneemt. Mijn suggestie is dan ook om, waar het nodig is, voldoende open vragen te stellen.

Het tweede verbeterpunt, het absentisme van een vierde van de kandidaten, is inderdaad een zorg. De examencommissie heeft er in haar actieplan voor 2017 een prioriteit van gemaakt en heeft in het voorjaar al actie ondernomen door enkele grondige wijzigingen door te voeren in het examenreglement. De eerste resultaten daarvan worden nu zichtbaar.

Wat zal ik doen? De examencommissie heeft al een zeer goed kwaliteitstraject met ambitiebepalingen op korte en lange termijn. Dit moet nu strak worden gevolgd. Ik vraag dat ze aandacht hebben voor de verbeterpunten, met name voor de open vragen, en dat men zeer veel aandacht voor de kwaliteit blijft hebben.

Ik heb een dubbel gevoel bij het stijgend aantal jongeren dat zijn weg blijft vinden naar de examencommissie. Ik vind het niet problematisch dat meer jongeren de weg vinden naar de examencommissie zolang het aantal jongeren dat het diploma haalt via de normale weg, ook stijgt. Dit zou kunnen betekenen dat meer jongeren een diploma behalen en dat het percentage jongeren dat ongekwalificeerd uitvalt, kleiner wordt. Problematisch zou het worden als steeds meer jongeren naar de examencommissie zouden gaan waardoor het verkrijgen van een diploma via de gewone weg plots naar beneden zou tuimelen. Ik begrijp ook wel de vrees dat sommige vaardigheden, zoals communicatieve of sociale vaardigheden, minder aan bod komen. Dat is juist. Uiteraard gaat dit binnen een schoolse context gemakkelijker. Anderzijds wil ik er wél op wijzen dat de examencommissie deze competenties wel evalueert. Onder andere op de mondelinge examens voor de talen en in het vernieuwde traject voor het bso waar kandidaten assessment zullen afleggen in een gesimuleerde kantooromgeving, komen ook deze elementen aan bod. We werken dus hard verder.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. Eigenlijk zijn al mijn bijkomende vragen beantwoord, op eentje na. Ze sluit er eigenlijk wel bij aan, maar is toch ietsje anders dan de vraag zelf over de examencommissie.

In het hoger en het universitair onderwijs gaat men soms iemand inschrijven als student terwijl de centrale examens nog moeten worden afgelegd. De laatste correcties zijn vaak nog niet binnen. De laatste toestanden zijn nog niet binnen, maar in sommige universiteiten of hogescholen past men dat wel toe.

Hebt u daar weet van? Zou daar enigszins uniformiteit in kunnen komen? Want wat bij de ene wel kan en bij de andere niet, dat zal toch wel een stukje onderwerp van discussie kunnen zijn. Dat was mijn enige bijkomende vraag.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal dat bekijken. Ik denk dat het een diffuus beeld is over Vlaanderen. Ik zal het u schriftelijk beantwoorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de selectie van 41 schoolbouwprojecten die deel uitmaken van een publiek-private samenwerking (pps)
– 159 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, op vrijdag 29 september werd door de Vlaamse Regering beslist om 41 scholen te selecteren die via publiek-private samenwerking nieuwe schoolgebouwen mogen bouwen. In totaal gaat het om een investering van 550 miljoen euro. Scholen verspreid over Vlaanderen en Brussel kregen zo extra middelen om tegemoet te komen aan het stijgend aantal leerlingen. In Vlaams-Brabant werd echter geen enkele school geselecteerd en in de hoofdstad kreeg slechts één project extra middelen. Nochtans zijn Brussel en de Vlaamse Rand gekend voor hun grote demografische groei. In dat opzicht was het wel wat vreemd om te horen dat slechts één schoolbouwproject uit deze regio geselecteerd werd.

Minister, met welke elementen werd rekening gehouden bij het selecteren van de ingediende dossiers? In welke mate speelde de geografische spreiding daarbij eventueel een rol?

Is er een reële kans dat projecten die op de reservelijst zijn terechtgekomen, deze legislatuur alsnog middelen zouden krijgen om die scholen te bouwen? Wordt er al dan niet een rangschikking gehanteerd bij de projecten die op de reservelijst staan?

Ten slotte, is het dossier van de Sint-Michiëlssite – in Brussel beter bekend als de Saint-Michelsite – definitief van de baan of kan er nog worden tegemoetgekomen aan de vastgestelde gebreken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Segers, ik dank u voor uw vraag.

Eerst en vooral wil ik verwijzen naar de beslissing van de Vlaamse Regering van 29 september 2017. De nota van de regering over deze beslissing is een publiek document. U kunt dat document raadplegen op de website met de beslissingen van de Vlaamse Regering. Het volledige traject tot en met de selectie van de 41 DBFM-schoolbouwprojecten (Design Build Finance Maintain) staat in detail toegelicht in deze nota van de Vlaamse Regering. Het zijn open boeken, ook wat de procedure betreft.

De door de scholen ingediende aanvragen zijn beoordeeld op basis van negen decretaal vastgelegde selectiecriteria. Ze staan in artikel 10 van het decreet van 25 november 2016. Geografische spreiding is geen decretaal selectie criterium. We konden daar dus geen rekening mee houden.

Op 5 maart 2017 werd een algemene oproep gelanceerd om tegen 31 mei 2017 projectaanvragen voor dit nieuwe DBFM-programma in te dienen. De oproep was een groot succes. Over de onderwijsnetten heen zijn in totaal 52 projectaanvragen ingediend, verspreid over 21 clusters. Er zijn twee Brusselse kandidaat-DBFM-dossiers ingediend en slechts één kandidaat-DBFM-cluster vanuit Vlaams-Brabant.

Dat is wel een mooie, het is de Tabor-cluster bestaande uit drie individuele dossiers uit Dilbeek, één dossier uit Kaprijke en één dossier uit Wetteren. Verder werden er geen kandidaat-DBFM-dossiers vanuit Vlaams-Brabant ingediend.

De beoordeling van AGION leidde tot de volgende selectie. Het DBFM-dossier van de Ignatiuscholen is geselecteerd. De enige DBFM-cluster uit Vlaams-Brabant – die Tabor-cluster – kan, gelet op de rangschikking onderaan én het beschikbare budget, niet geselecteerd worden in deze fase. Ik wijs erop dat deze cluster niet sterk scoorde op de verschillende beoordelingscriteria: slechts 14 punten op 31,5 in totaal, en staat zo op de tiende plaats van de twaalf plaatsen in de rangschikking. Ik heb die rangschikking niet zelf opgemaakt. Dat hebben anderen gedaan. We hebben ons aan de volgorde gehouden. De regering heeft niet ingegrepen op de volgorde. We hebben alleen de budgetten een beetje aangepast om zo ver mogelijk te geraken.

Het best gerangschikte project behaalde 24,5 punten. De cluster wordt wel opgenomen op de reservelijst. Het is mogelijk dat er nog iemand uit de boot valt. We hebben nog een heel traject af te leggen.

De Sint-Michiëlssite in Brussel werd niet in aanmerking genomen. Ik kom er zo dadelijk op terug.

Het voorziene budget voor dit DBFM-programma is opgetrokken tot 550 miljoen euro. Alle projecten werden door AGION beoordeeld en gerangschikt op basis van de negen decretale selectiecriteria. Het advies van AGION zit ook bij de nota van de Vlaamse Regering. Het GO! bezorgde zijn advies. Op basis van beide adviezen, van AGION en GO!, en rekening houdend met het voorziene investeringsvolume werden 41 projecten geselecteerd. Het GO! kan er nog indienen. Zij hebben nog wat ruimte.

De projecten die aan de decretale criteria beantwoorden, maar die budgettair niet meer konden worden geselecteerd, die worden op een reservelijst opgenomen met het oog op een eventuele latere selectie, mochten er projecten alsnog niet gerealiseerd kunnen worden. Het betreft de Tabor-cluster, de cluster Lucerna-Steinerschool en de cluster Herentals-Bornem.

De Sint-Michiëlssite kan op basis van het ingediende aanvraagdossier onmogelijk in aanmerking worden genomen overeenkomstig het DBFM-decreet en wordt in deze fase niet geselecteerd. Deze beslissing werd grondig afgetoetst met de juridisch adviseur van het DBFM-projectbureau, maar ik wil dat project echt gerealiseerd krijgen: ik zit in dubio met mezelf. Op basis van de criteria kunnen we het niet selecteren omdat ze al veel te ver gevorderd zijn met de projectontwikkelaar. We hebben aan het Vlaams Kenniscentrum PPS een advies gevraagd om de knelpunten in dit dossier op te lijsten en na te gaan of ze remedieerbaar zijn. Dat is de afspraak binnen de regering omdat ik dit een schitterend project vind.

Willy Segers (N-VA): Inderdaad, minister, toen ik de vraag om uitleg indiende, waren een aantal documenten nog niet ter beschikking. Die zijn ondertussen uiteraard wel ter beschikking. De criteria en rangschikking waren heel open en transparant, net als de bevindingen van de 'selectie'. Waarvoor dank, dat geeft een beter zicht op de 41 projecten die geselecteerd zijn.

Ik vind het goed wat het Vlaamse aspect betreft, dat u aangeeft dat u daar wel iets in ziet en dat moet worden uitgezocht hoe dat kan worden rechtgezet, al dan niet voor een volgend project, of wanneer dan ook. Wat Brusselse schoolplaatsen betreft, zou het een goed project zijn.

Mijn vraag was vooral ingegeven door het feit dat het vooral opvalt dat vanuit Vlaams-Brabant slechts één project is ingediend en vanuit Brussel twee, waarvan eentje om inhoudelijke redenen niet geselecteerd is. Uiteraard kan worden bekeken, in functie van een aantal inspanningen die in de voorbije periode al geleverd zijn in de regio – ongetwijfeld zal dat ook wel spelen, ik blijf toch wel een beetje op mijn honger zitten, dat zal ongetwijfeld nog wat studiewerk vragen –, of de huidige criteria beantwoorden aan de noden die specifiek zijn voor de Rand. Dat zal vooral reken- en ervaringswerk vragen, eenmaal deze oproep wordt uitgewerkt.

Het valt me op dat waar de nood het hoogst is, weinig van deze projecten gebruik wordt gemaakt. Is daar een verklaring voor? Dat is mijn bijkomende vraag, maar u hoeft daar vandaag niet op te antwoorden. U kunt het meenemen in het verdere verhaal.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mijnheer Segers, nogal wat inrichtende machten in de Rand zijn bezig met uit te voeren wat er al beslist was. Er is nogal wat geld naar Brussel en de Rand gegaan tijdens vorige operaties inzake DBFM. Mijn stad is de derde afnemer procentueel gezien en in absolute cijfers van DBFM van de eerste lichting. Bij ons was het ver op, wat betreft dat soort projecten.

Ik heb van kleinere inrichtende machten en gemeenten gehoord dat de periode van indienen slechts 3 à 3,5 maanden bedroeg. Dat lijkt voor sommigen veel, zeker voor wat grotere inrichtende machten of steden of een groter conglomeraat van scholengroepen en -gemeenschappen. Minister, een aantal, vooral gemeentelijke inrichtende machten in de Rand, zouden heel graag bij een volgende operatie willen intekenen. We moeten het signaal geven dat ze niet moeten wachten op een oproep, dat ze hun dossier al moeten voorbereiden, want dat deze formules in de toekomst zullen terugkomen. Deze procedure heeft er een aantal tegengehouden om hun project in te dienen. De reserve die boven op de 300 miljoen euro kwam, werd opgebruikt.

Ik zat ook in de raad van bestuur en het vast bureau van OVSG, waar ik het project van Dilbeek gezien heb. Dat was samen met het katholiek onderwijs. De samenwerking tussen netten, of het nu GO!-OVSG is, OVSG-KOV, of KOV-POV (provinciaal onderwijs Vlaanderen), dat maakt mij niet zoveel uit, maar het samen bouwen en/of gebruiken van infrastructuur, eventueel nog samen met andere domeinen zoals Sport of Cultuur, moeten we zeker bevorderen. Voor deze formule is dat wat moeilijker, maar als daar ervaring zou bestaan die kan worden gedeeld via AGION, zijn er nogal wat gemeentebesturen die daarop zouden willen intekenen. Op dat vlak ondersteun ik het.

Uw poging of uw wil om de Sint-Michiëlssite op een andere manier toch te honoreren kan ik alleen maar onderschrijven. Ik vind het ook een heel mooi project voor onze hoofdstad en voor de Vlaamse Gemeenschap in de hoofdstad.

De voorzitter: Ik ben blij met uw aanvulling, mijnheer De Ro, want ik wilde aan de heer Segers zeggen dat we ook de geschiedenis moeten bekijken, wat in de vorige projecten zat, wat in de capaciteitsmiddelen al zit. Er zijn zeker nog noden in de Rand.

De termijn was zeker kort, maar ik was zelf verrast. Men zei me dat de termijn te kort was, dat er nooit genoeg projecten zouden zijn om die 300 miljoen euro op te krijgen. Ik was dan ook verbaasd dat we voor meer dan 600 miljoen euro projecten binnenkregen. Dat heeft me doen beseffen dat scholen echt snel aan het leren zijn en dat men zoekt naar de mogelijkheden om snel te realiseren.

Bovendien, de btw – u weet het – is gezakt naar 6 procent. Het zijn zeer goede tijden om te investeren. De intresten voor leningen staan nog altijd laag. Dat is ook de reden voor de Vlaamse Regering om het investeringsvolume op te trekken. Het was het goede moment daarvoor.

Er is een project uit de boot gevallen in Dilbeek, collega's. Ze scoren op elk van de negen criteria minder. Een van de directeurs die natuurlijk ontgoocheld was, dacht dat het kwam omdat het netoverschrijdend was. Dat heeft er helemaal niets mee te maken, het is niet zo. Ik heb dat rechtgezet. We hebben met de persoon in kwestie contact opgenomen. Ik ben de eerste om netoverschrijdende samenwerking te stimuleren. Maar dat was geografisch heel erg gespreid. We

moeten dat afoetsen. Die projecten worden privaat gefinancierd. Het risico moet voldoende laag zijn. Ze zaten op elk van die criteria daarvoor wat lager.

Ik heb al aan een van de scholen aangeraden om toch eens de mogelijkheid van de huursubsidies te bekijken. Er komt straks 300 miljoen euro, dat is een enorm volume aan middelen dat vrijkomt, omgerekend. Misschien is het goed om – gesplitst dan – een aanvraag te doen. Het zou kunnen dat men daar gelukkig van wordt.

Willy Segers (N-VA): Dank u, minister. Ik heb de vraag gesteld vanuit de invalshoek regio Brussel en Vlaamse Rand. Het totaalproject, mocht dat verloren gegaan zijn in mijn uiteenzetting, is een geslaagd project, voor alle duidelijkheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de staat van de schoolinfrastructuur in Vlaanderen – 2984 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Op 20 oktober 2014 werd een motie ingediend door mijzelf en collega's De Meyer, Daniëls, Van Dijck, De Potter en Krekels, en volgend op de interpellatie van collega Meuleman vier dagen eerder in de commissie. De motie trachtte een antwoord te bieden op een aantal vragen over de staat van de schoolinfrastructuur in Vlaanderen.

In het kader van Scholen van Morgen, de DBFM-projecten en de capaciteitsmonitor zijn enkele van de voorstellen uit de motie in volle uitvoering, tot onze tevredenheid. Er blijven echter nog enkele vragen voorlopig niet of onvoldoende beantwoord. Ik verneem graag de volgende toelichtingen.

Punt 9 van de motie vraagt de Vlaamse Regering om "de multifunctionaliteit van de nieuwe of vernieuwde schoolgebouwen en de bijbehorende omgevingsinfrastructuur te bewerkstelligen, onder andere ten voordele van de lokale gemeenschap, en drempels in het bestaande regelgevende kader weg te nemen die dat multifunctionele gebruik verhinderen." Wat is op dit ogenblik de stand van zaken?

Op basis van de capaciteitsmonitor kunnen we vaststellen in welke gemeenten daadwerkelijk plaatstekorten te verwachten zijn. Punt 15 van de motie stelt dat moet worden onderzocht of in die gemeenten "een moratorium op de verkoop van schoolgebouwen en schoolterreinen" wettelijk mogelijk is, "behoudens de uitzondering wanneer de verkoopopbrengst opnieuw gebruik wordt voor de creatie van nieuwe schoolcapaciteit". Is dit reeds onderzocht? Wat is het resultaat?

Tot slot stelt punt 16 dat nieuwe schoolgebouwen voor basisonderwijs "later, bij het verschuiven van de capaciteitsdruk naar het secundair onderwijs, ook voor dat onderwijsniveau kunnen worden aangewend". Acht u dit praktisch mogelijk? Welke maatregelen stelt u voor om dit te realiseren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, wat de motie over de staat van de schoolinfrastructuur betreft, wijs ik erop dat de meeste voorstellen, namelijk twaalf van de zestien voorstellen, ondertussen zijn gerealiseerd of in volle uitvoering zijn. U hebt dat zelf ook vermeld, maar ik heb daarstraks verklaard dat ik vandaag voldoende achting voor mezelf moet hebben.

Wat de multifunctionaliteit en het multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen betreft, onderzoekt het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) momenteel veertien multifunctionele complexe schoolbouwprojecten. Deze projecten bevinden zich in verschillende fases, van ontwerp tot en met effectieve ingebruikname.

Het onderzoek bestaat uit de afname van een gestructureerde vragenlijst bij elk schoolbouwproject, gesprekken tijdens een plaatsbezoek aan elk project, documentenanalyse en literatuuronderzoek. De studie moet tot een praktijkgericht rapport leiden. Dit rapport zal conclusies en aanbevelingen voor de concrete praktijk en het beleid omvatten. Het rapport wordt in het voorjaar van 2018 verwacht.

Mijnheer De Ro, u weet dat het multifunctioneel gebruik van schoolinfrastructuur een van mijn grote beleidsprioriteiten is. Ik verwijs hiervoor naar strategische doelstelling 4 in het Masterplan Scholenbouw. Bij de toekenning van schoolbouwsubsidies wordt dit telkens zeer sterk beklemtoond.

Ik geef twee concrete voorbeelden. Voor het nieuwe projectspecifieke DBFM-programma is multifunctionaliteit een van de negen decretale selectiecriteria om de ingediende dossiers te beoordelen en te rangschikken. Vroeger was dat niet het geval. We hebben dat ingevoerd, maar dat heeft tot enige spanning bij de scholen geleid. De scholen vonden dat ze meer moesten betalen omdat het om multifunctioneel gebruik ging. Ook bij de beoordeling van de huursubsidieaanvragen door de raad van bestuur van AGION vormt "de brede inzetbaarheid en het multifunctionele karakter van de te huren infrastructuur" sinds maart 2017 een beoordelingscriterium om de ingediende dossiers te selecteren en te rangschikken.

Een specifiek onderzoek naar de wettelijke mogelijkheden om een moratorium op de verkoop van schoolgebouwen en schoolterreinen in capaciteitsgebieden in te voeren, is nog niet gevoerd. Vanuit mijn beleidsdomein wordt wel meegewerkt aan een optimalisering van de inventarisatie van de ongebruikte gronden en leegstaande panden. Hierbij gaat bijzondere aandacht naar de leegstaande schoolgebouwen. Deze samenwerking loopt nog.

Daarnaast merk ik nog op dat de leegstandproblematiek ook aan bod komt in de lokale taskforces die de capaciteit behandelen. De lokale besturen hebben het beste zicht op welke leegstaande en ongebruikte schoolinfrastructuur er in de gemeente is.

Met het GO! heb ik vroeger al afgesproken dat leegstaande schoolgebouwen en ongebruikte terreinen effectief worden verkocht en dat de verkoopopbrengsten doelgericht opnieuw worden geïnvesteerd.

Mijnheer De Ro, we hebben daarstraks al uitvoerig van gedachten gewisseld over de groeiende capaciteitsnoden in het secundair onderwijs. Op die vraag kan ik dan ook kort antwoorden.

Wat het gesubsidieerd onderwijs, zowel het vrij gesubsidieerd onderwijs als het officieel gesubsidieerd onderwijs, betreft, vormt dit met betrekking tot de schoolbouwsubsidies geen enkel probleem. Voor bepaalde schoolgebouwen kan een bestemmingswijziging van basisonderwijs naar secundair onderwijs worden doorgevoerd. Dergelijke wijzigingen van het onderwijsniveau vormen geen aanleiding tot de terugvordering van de subsidies van AGION. Indien dit nuttig is, kan een schoolbestuur bij AGION zelfs een subsidie aanvragen voor de noodzakelijke verbouwwerken om de lokalen geschikt te maken voor het secundair onderwijs. Dit moet wel binnen de bestaande subsidiemogelijkheden passen. Ook het GO! ziet geen bezwaren in het regelgevend of financieel kader om te wisselen indien de capaciteitsdruk verschuift.

De vraag is vooral of een dergelijke omvorming praktisch altijd mogelijk is. Zo zouden technische moeilijkheden kunnen opduiken indien een typische basisschool

moet worden omgebouwd tot, bijvoorbeeld, een middelbare school voor technisch geïntereerd onderwijs met de nodige technische vaklokalen.

Vanuit bouwtechnisch oogpunt en met het oog op kostenefficiëntie valt het wel veeleer aan te bevelen te investeren in schoolgebouwen die voor langere tijd aan een specifiek onderwijsniveau worden toegewezen in plaats van te investeren in gebouwen die om de haverklap van type onderwijsbestemming veranderen.

Tot slot wil ik nog een persoonlijke opmerking maken. Ik houd nogal van polyvalente schoolgebouwen. Ik merk dat in het licht van Scholen van Morgen steeds meer polyvalent wordt gebouwd. Er worden zelfs verplaatsbare wanden tussen klaslokalen geplaatst. Ik heb het niet zo voor de zeer vaste bestemmingen. Ik vind dat modulair en flexibel bouwen eigenlijk de toekomst zou moeten zijn. Dit geldt niet enkel voor schoolgebouwen, maar ook voor andere gebouwen. Ik heb recht van spreken, want ik woon zelf in een kangoeroewoning die probleemloos tot een woning voor een of meerdere gezinnen kan worden omgevormd.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik ben zeer benieuwd naar de praktijkgerichte handleiding van AGION. Ik hoop dat AGION in die handleiding ook de juiste procedures zal invoeren voor een inrichtende macht die tegelijkertijd ook met subsidies op het vlak van sport, cultuur of welzijn een project zou willen realiseren of die met een administratief centrum van een gemeente wil samenwerken. De vraag is hoe dat moet gebeuren. Ik heb gehoord dat er in veel gemeenten plannen op dat vlak zijn. De gemeenten die nog een paar centen hebben, beslissen dan ten langen leste de sport- of cultuurinfrastructuur zelf te bouwen. Wat de subsidieerbaarheid vanuit andere beleidsdomeinen betreft, laten ze daar kansen liggen. Indien AGION dat in de praktijkgerichte handleiding zou kunnen verwerken, zou dat een goede zaak zijn.

Minister, we hebben het daarstraks al kort over het moratorium gehad. In de Vlaamse Rand is een voorkeurecht in de wetgeving opgenomen. Dit heeft te maken met het Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant (Vlabinvest). Er is al een bestaand vast kader dat zou kunnen worden uitgebreid. Dat zou misschien geen moratorium zijn, maar we zouden de gemeenten in Vlaanderen het voorkeurecht kunnen geven. Indien in de gemeente een schoolgebouw zou worden verkocht, zou het gemeentebestuur daar als eerste op kunnen intekenen.

Het is een suboptimale oplossing. Ik zou veel liever zien dat het patrimonium nooit uit onderwijshanden zou kunnen verdwijnen. Als er een plaatstekort is, zijn het meestal de schepen van Onderwijs en de burgemeester die in de lokale pers antwoorden moeten geven. We zouden hun dit wettelijk middel moeten geven dat we in de Vlaamse Rand al lang kennen. Dit voorkeurecht kan voor heel wat zaken worden ingezet, zoals sociale woningbouw.

Wat het secundair onderwijs betreft, wil ik nog een zaak opmerken. Een aantal recent geopende nieuwe schoolgebouwen zijn gebouwen waarin met kleuters tot en met leerlingen van de eerste graad van het secundair onderwijs wordt gewerkt. Er is een heel mooi project van het Stedelijk Onderwijs Antwerpen in de buurt van het Park Spoor Noord.

Voor de leeftijdscategorie van 2,5 jaar tot en met de eerste graad van het secundair onderwijs lijken grote synergieën met betrekking tot gebouwen mogelijk. Het klopt dat de meer gespecialiseerde jaren van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs iets anders zijn. Er zijn echter mogelijkheden.

Minister, ik bedank u in elk geval voor uw antwoord. Het bevat veel elementen waarop we de komende maanden kunnen terugkomen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, ik zal rekening houden met uw opmerking over Vlabinvest. Ik kan daar niet meteen op antwoorden. Ik zal nagaan of ik u hier een schriftelijk antwoord op kan bezorgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over zinvolle kleuterparticipatie – 4 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, op 22 september 2017 heeft Vernieuwing in de Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen (VBJK) in samenwerking met het Onderwijscentrum Gent, het Steunpunt Diversiteit en Leren en de vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek, beide aan de Universiteit Gent verbonden, een studiedag georganiseerd met als thema 'Schoolrijpe kinderen of kindrijpe kleuterschool? Op weg naar zinvolle kleuterparticipatie.'

Op deze studiedag werden de resultaten van twee onderzoeken gepresenteerd. Het ene, van Katrien Van Laere, focuste op ouders, kleuterleerkrachten en kinderbegeleiders. Het tweede, van Brecht Peleman, legde de klemtoon op leerkanalen bij jongste kleuters. De zeer hoge kleuterparticipatie betekent immers niet dat voor alle kleuters de leerkanalen even hoog zijn. De onderzoekers wijzen erop dat leerkanalen soms gehypothekeerd worden door zorg en thuistaal, vooral dan bij de kleuters van 2,5 jaar. Ondanks de aanwezigheid van kleuters uit kansengroepen zien wij dat deze leerlingen later meer kans maken op zittenblijven. In een reactie in De Standaard stelden de onderzoekers dat het huidig kleuteronderwijs "te veel belang hecht aan leren en het een te grote scheiding maakt tussen leren en zorg (...) Het idee is dat de zorg het leren in de weg zit. We moeten niet zo hard focussen op de vraag of ons kind al zindelijk is of al zelfstandig kan eten. Kinderen leren ook als ze naar het toilet gaan, samen eten, of wanneer ze spelen."

Minister, wat is uw standpunt over de bevindingen van VBJK en UGent over zinvolle kleuterparticipatie?

Welke mogelijkheden zien u en de Vlaamse Onderwijsinspectie om de leerkanalen van jonge kleuters te verhogen?

Gemengde kleuterklassen, waar de leeftijden door elkaar zitten, doen het vaak beter op het vlak van leren én zorg. Is dit een piste die wij verder zouden kunnen bewandelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De bekommernissen om de zorgnoden van de allerkleinsten zijn niet nieuw. We hebben daar al een hele weg over afgelegd, ook in deze commissie. Ik heb de zorgnoden van de allerkleinsten en de inspanningen die dat van de juf vergt trouwens aan den lijve ondervonden, toen ik vorig jaar, in het kader van het programma Pano, een dag in een instappersklas volgde naast de juf. Ook in het eindrapport kleuterparticipatie werd aandacht besteed aan zorgnoden die een drempel kunnen vormen voor participatie. Zowel ouders als kleuteronderwijzers worstelen soms met die zorgnoden: ouders vanuit hun bekommernis dat er onvoldoende aandacht zou zijn voor de noden van hun kind, en

kleuteronderwijzers vaak vanuit de bekommernis onvoldoende tijd te kunnen vrijmaken voor het leeraspect. De bevinding van de onderzoekers om die zorgmomenten niet als verloren tijd te beschouwen, maar er een pedagogische invulling aan te geven, vind ik erg waardevol. Bijvoorbeeld: je kunt van het verzorgen van een kleuter na een val een talig moment maken. Ik ben het ermee eens dat zorg een instrument van leren kan zijn en geen hinderpaal hoeft te vormen.

Vorig jaar hebben wij een actieplan kleuterparticipatie gelanceerd waarmee ik kwaliteitsvolle participatie aan het kleuteronderwijs wil verhogen. Bij de verdere uitrol van dit actieplan zullen de onderzoeken die op 22 september werden voorgesteld, bestudeerd worden en indien nodig zullen acties bijgestuurd worden. In het actieplan zet ik in op inschrijven, aanwezigheid en warme overgang. Ik besteed bijzondere aandacht aan kwetsbare groepen zoals kinderen in armoede, nieuwkomers en anderstaligen. Ik wil hen zo vroeg mogelijk laten instappen in het kleuteronderwijs en ik geloof dat we daarvoor moeten samenwerken met verschillende partners. Lokaal zijn de Huizen van het Kind in dat verband een belangrijke partner. De kleutercoördinator heeft de taak om lokaal ondersteuning te bieden op maat. Het actieplan transitie, dat acties van de beleidsdomeinen Onderwijs, Welzijn en Bestuurszaken bundelt, bevindt zich momenteel in een ontwerpfase. Het actieplan wil de overgang van kinderopvang of thuis naar het kleuteronderwijs warmer laten verlopen.

Via het deze morgen reeds vermelde project 'Kleine Kinderen, Grote Kansen' zet ik in op de professionalisering van de kleuteronderwijzer door hen te leren omgaan met diversiteit, taal, armoede en ongelijkheid. Ook de pedagogische begeleidingsdiensten hebben hierin een belangrijke rol te vervullen en ik betrek hen dan ook zowel in het project 'Kleine Kinderen, Grote Kansen' als in de uitrol van het actieplan kleuterparticipatie. Het referentiekader voor onderwijskwaliteit zet de verwachtingen uit voor kwaliteitsvol onderwijs. Een aantal van die kwaliteitsverwachtingen refereren expliciet aan de opdracht van scholen om kleuterparticipatie maximaal te stimuleren vanuit een nauwe samenwerking met de ouders en de thuisomgeving. Ook in het plan basisonderwijs zal ik aandacht geven aan het kleuteronderwijs. Basisscholen moeten meer zuurstof krijgen om hun autonomie nog meer creatief en professioneel in te vullen en zich te kunnen concentreren op hun kerntaken.

Ik ben ervan overtuigd dat het basisonderwijs nood heeft aan een goede omkadering en ondersteuning. U weet dat ik momenteel werk aan een toekomstplan voor het basisonderwijs. Voor mij gaat dergelijk plan onvermijdelijk gepaard met bijkomende investeringen in het kleuter- en lager onderwijs. We geven daartoe in 2017 al een aanzet door de werkingsmiddelen voor het kleuteronderwijs structureel op te trekken met 10 miljoen euro.

Tijdens de studiedag werden inderdaad een aantal voorbeelden naar voren geschoven waarin scholen de klasindeling anders organiseren dan het klassieke jaarklassensysteem. Gemengde kleuterklassen bieden als voordeel dat de instappertjes verdeeld worden over de verschillende klassen en dat oudere kinderen de instappertjes kunnen helpen wegwijzen maken en eventueel een gemeenschappelijke thuis-taal kunnen gebruiken. Dat is niet zo slecht, ik vind dat ook een goed taalinitiatief. Er zijn echter nog andere methoden zoals coteaching, de inzet van een kinderverzorgster, het toelaten van ouders in de klas om de zorgen in de instapklas te delen.

Ook via de organisatie van de schooldag kan er tegemoetgekomen worden aan de zorgnoden van de instappertjes, ik denk bijvoorbeeld aan de plek waar instappertjes hun middagmaal benutten: een luidruchtige refter of de eigen klas. Wat betreft de mogelijkheid tot slapen, bijvoorbeeld, stel ik vast dat afhankelijk van de schoolcultuur die er al dan niet kunnen zijn. Vorige week opende ik een splinternieuwe school en in de instappertjesklas vroeg ik naar de ruimte om te slapen. Er werd mij geantwoord dat zij daar zo geen cultuur hadden omdat de kindjes

familiaal worden opgevangen. Het was zo'n typische buurtschool. In een stedelijke omgeving kun je geen school bedenken of er moet voor de instappertjes een mogelijkheid zijn om te slapen. Dat levert dus een heel divers beeld op in Vlaanderen, zoals alles in ons onderwijs.

Scholen moeten en kunnen hun beleidsvoerend vermogen inzetten om een visie op kleuterparticipatie die aansluit bij hun schoolpopulatie te implementeren, zolang het doel gelijk is, namelijk maximale participatie van zo veel mogelijk kleutertjes.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Als ik het goed heb begrepen, zijn Welzijn en Onderwijs bezig met een plan om de overgang van opvang van 2,5-jarigen door de eigen familie naar onderwijs te maken. Dat is een heel goed idee. Op het vlak van infrastructuur denk ik aan het bouwen van crèches in de buurt van of op campussen, of aan het gemeenschappelijk bouwen van kleinekindercampussen waar kinderen van 0 tot 6 jaar zitten. Dergelijke formules leiden ook in het buitenland tot succes.

De talige momenten kunnen inderdaad overal zitten. Een zorgmoment kan ook een lerend moment zijn. Alleen valt het me op dat in projecten in het kleuteronderwijs waar ik langs ben gegaan, de zorgcoördinatoren die zeer sterk met taal bezig zijn en dergelijke adviezen geven, vaak op kleuterleerkrachten botsen die dan zeggen dat ze dat niet op die manier hebben aangeleerd, integendeel. Ze zeggen dat wat ze zouden moeten doen, diametraal staat op wat ze hebben geleerd in de lerarenopleiding. Een van de voorbeelden is het mee gaan spelen of werken met kinderen in hoekjes en daar zorgen voor talige momenten. In nogal wat lerarenopleidingen is in het verleden gezegd dat men kinderen nooit uit het zicht mag laten. Als je met enkele kinderen in een hoekje bezig bent, dan zie je de anderen niet. Er zit dus nog wat ruis op de pedagogische methodes. We kunnen het daar tijdens onze studiereis over de lerarenopleiding in Denemarken misschien ook eens over hebben.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben de hele dag op die bijzonder interessante studiedag geweest, maar het was ook een van de meest aangrijpende studiedagen die ik ooit heb bijgewoond. Die onderzoekers hadden diepgaand kwalitatief onderzoek gedaan en heel veel uren beeldmateriaal bijeen gesprokkeld. Ze hadden gefilmd in klassen, op speelplaatsen, in refters. Ze hebben dat beeldmateriaal niet getoond omdat het wat moeilijk lag. Ze hebben dan beslist om een positief filmpje te maken met goede voorbeelden, maar wat ze hebben gezien was schrijnend. Sommigen vertelden over hun ervaringen met trilling in de stem omdat die kleinste kleutertjes soms echt gigantisch verloren lopen. Ze hebben verteld over de momenten in de refter, wat enorme stressmomenten zijn. Ze vertelden over momenten op de speelplaats waarbij de kleinsten soms de hele tijd met hun rug tegen de muur staan en bijna niet durven te bewegen omdat het zo overweldigend is. Ze vertelden over momenten waarbij een kinderverzorgster al haar vingers uitstreekte om aan elke vinger zo'n kleintje te kunnen meeslepen omdat die een houvast willen hebben bij zo'n verzorgster. Dan voel je dat ze met veel te weinig handen zijn om dat aan te pakken.

Dat is redelijk schrijnend voor het welzijn van die kleuters. De conclusie was echter ook dat tijdens de leermomenten bijvoorbeeld de taalverwerving niet goed vooruitgaat omdat die kleuters zo gestresseerd zijn. Ze durven op die momenten het woord niet te nemen omdat ze te gestresseerd zijn en omdat hun welzijn te laag is om te babbelen en talig in interactie te gaan met de juf. Ze hebben de interactie van die kindjes gemeten en dan zie je een correlatie. Het welzijn is extreem belangrijk. Dat is op die studiedag hard aangetoond.

Ze verwezen naar Deense projecten. Ik ben dan ook heel blij dat we die nu ook kunnen bezoeken. Zo is er het 'Educare Project', waar ze proberen om zorg en onderwijs ineen te laten klikken voor 0- tot 6-jarigen met een geïntegreerde aanpak. Dat is een voorbeeld. Hopelijk komen we met goede informatie terug, waarmee u rekening kunt houden in het plan dat u opstelt met minister Vandeurzen. Ik hoop dat u daar echt stappen vooruitzet.

Veel meer 'down to earth' en gemakkelijker te realiseren zonder al te veel theorie, is de grote vraag naar meer kinderverzorgsters. Ze zouden met meer moeten kunnen staan in de instapklasjes om de grootste zorgnoden te kunnen lenigen en om de kleuters de aandacht te geven die ze verdienen. Mocht het mogelijk zijn in uw begroting: er is een gigantisch grote vraag bij kleuterjuffen naar meer kinderverzorgsters in de klas. Het zou echt helpen als daarin kan worden geïnvesteerd.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik ondersteun de vraag naar meer aandacht voor datgene wat mogelijk is in de kleuterschool. Ik stel nog steeds vast dat te weinig mensen beseffen welke kansen we al missen in de kleuterschool. Kinderen komen in de kleuterklas vaak al met een groot verschil in ontwikkeling binnen. Op die jonge leeftijd is het nog echt mogelijk om kinderen te stimuleren en ervoor te zorgen dat ze met gelijke kansen starten eens ze de kleuterschool afronden en ze de stap zetten naar het lager onderwijs. Vanaf de leeftijd van 7 jaar is het steeds moeilijker om verschillen weg te werken.

Daarom vind ik het belangrijk dat iedereen binnen Onderwijs zeer goed beseft welke mogelijkheden er zijn in de kleuterschool en dat ook scholen zelf kiezen om de kansen die er zijn om kinderen te begeleiden en te ondersteunen, maximaal te grijpen. Als we zien hoe scholen soms hun middelen en mankracht inzetten, dan maken ze soms nog andere keuzes omdat ze ervan uitgaan dat het in het lager onderwijs belangrijker is om mensen en middelen in te zetten, terwijl alle onderzoeksmateriaal erop wijst dat net de kleuterschool cruciaal is om de problemen aan te pakken. Of dit moet met zorgleerkrachten of ander personeel? Men heeft in de praktijk de mogelijkheid om de juiste keuzes te maken. Het is wel duidelijk dat men de kansen die in de kleuterschool kunnen worden gegrepen, moet grijpen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik was zelf niet op de studiedag, mevrouw Meuleman, maar het is een goede zaak dat u er bent geweest.

Het plan van minister Vandeurzen is in volle opmaak. We willen overal zachte overgangen creëren, niet alleen van de kinderopvang naar de kleuterklas maar ook van de kleuterklas naar het lager onderwijs. Mijn kabinetmensen hebben me geleerd dat we een zachte lijn moeten hebben van 0 tot 12 jaar. Van mij mogen er tot 18 jaar zachte overgangen zijn.

Op de vraag of de zorgtaken een leerervaring kunnen stimuleren, is mijn antwoord zeker ja. Ik was nogal verrast over wat u opmerkte over de hoekwerking. In alle kleuterklassen waar ik kom, zie ik hoekjes. Er is geen enkele kleuterklas die niet 'bol' staat van de hoeken, al is dat wat raar uitgedrukt. Kleuterleiders werken nu eenmaal op deze wijze. Toen ik die dag meeliiep met die kleuterleidster, was ik heuglijk verrast hoe georganiseerd en hoe geordend dat loopt, ook bij heel jonge kinderen. Men vindt voldoende variatie. De leerkracht slaagt erin om zorg te combineren met kennis. Het zou me verbazen mocht dit in de opleiding nog anders worden meegegeven. Het zou wel kunnen dat dit vroeger het geval was en dat men zich niet heeft bijgeschoold in de loop der jaren. Dat moeten we dan aanpakken, maar in de opleiding komt dit zeker voldoende aan bod.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.